

Świat

podróże

kultura

ISSN 1644-4183
MĄJ / MAY 2011

Na Szlaku Orlich Gniazd

TRAIL OF EAGLES' NESTS

Berlin alternatywnie

ALTERNATIVE BERLIN

Tunezja

WAKACJE PRZEZ CAŁY ROK / VACATION ALL YEAR ROUND

Holiday
TRAVEL S.A.

&

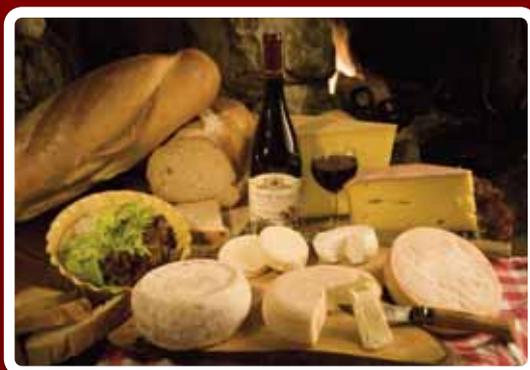
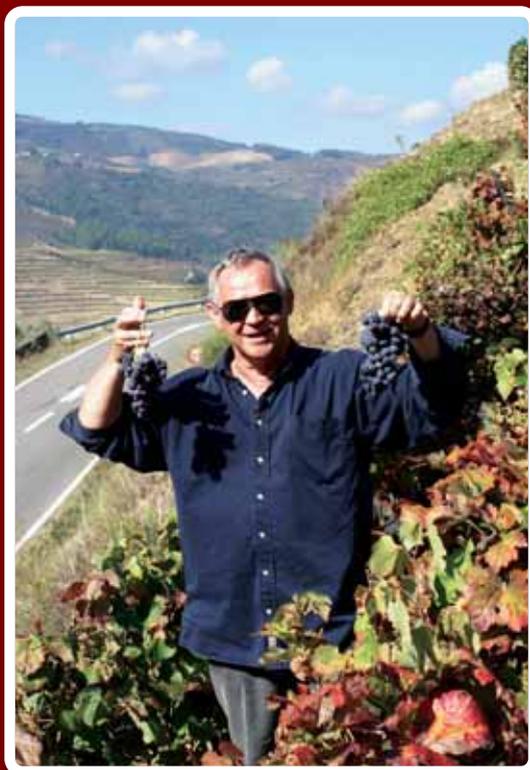
winarium
marek kondrat i syn

zapraszają w podróż do źródeł wina

Toskania

02/06 - 05/06/2011

29/09 - 02/10/2011

Informacja i rezerwacja: *Holiday Travel*
ul. Nowowiejska 10, tel. 210 06 12, 210 06 00
www.holidaytravel.pl

vanilla

**HOTEL &
RESTAURANT**

Krakowskie Przedmieście 12, Lublin
tel.: 081 536 67 20
www.vanilla-hotel.pl info@vanilla-hotel.pl

Serdecznie zapraszamy do „Vanilla Hotel”, położonego w samym sercu Lublina, w XVII-wiecznej kamiennicy na lubelskim deptaku. Bliskość Starówki sprawia, że Vanilla Hotel jest idealnym miejscem zarówno dla gości podróżujących w celach służbowych jak i turystycznych. Zapraszamy do skorzystania z 18 pokoi o bardzo różnych, niezwyklej aranżacjach. Pokoi komfortowych, klimatyzowanych z dostępem do internetu. Obsługa naszego hotelu zadba o Państwa i sprawi, że pobyt u nas będzie przyjemnością.

Odwiedzających nasz hotel zapraszamy również do istniejącej od lat „Vanilla Cafe” – najlepszej kawiarni w Lublinie, w której serwowane desery i kawa oraz niepowtarzalny klimat pozostają na długo w pamięci naszych gości

Dla pragnących zorganizować kameralne spotkania przygotowaliśmy „Vanilla Club”, gdzie w niebanalnie urządzonych wnętrzach możecie Państwo miło spędzić czas.

Mamy nadzieję, że odnajdziecie się Państwo w naszych wnętrzach, a my stworzymy atmosferę, w której nie zauważycie jak szybko mija czas.

Większość z nas, szczególnie ci, którzy planują spędzić urlop w Polsce, ma już zarezerwowane miejsce wypoczynku. Tym, którzy jeszcze się zastanawiają, dokąd pojechać, proponujemy trzy ciekawe kierunki. Miłośnikom dzięki natury – pełną niespotykanych roślin i zwierząt dżunglę na Borneo, wytrawnym piechurom – wulkaniczne góry Teneryfy. Od lat wielką popularnością wśród turystów cieszy się Tunezja spełniająca marzenia zarówno o aktywnym wypoczynku, jak i leniuchowaniu.

Gdybyście zaś chcieli, drodzy Czytelnicy, zwiedzać świat, zgodnie ze swymi upodobaniami kulinarnymi, to najlepszym wyborem jest Toskania. W Polsce zaś na uwagę smakoszy zasługuje Zamość, gdzie w czerwcu podczas Jarmarku Hetmańskiego odbędzie się konkurs na najlepszą potrawę polsko-ukraińskiego Roztocza.

Życzę wszystkim smacznych wakacji.

Urszula Gabryelska

redaktor naczelna

editor in chief

Urszula Gabryelska

Most of us, especially those who are planning to spend their holidays in Poland, have already reserved their location. Those who are still undecided where to go, we suggest three interesting directions. For those who love nature there is a jungle full of unusual plants and animals in Borneo. For tireless walkers there are the volcanic Tenerife mountains. Tunisia, that has been popular among tourists for years, meets the expectations of both those who love active recreation as well as those who just want to laze about.

Should you wish, dear readers, to visit the world according to your culinary tastes, then the choice is Tuscany. While in Poland Zamość deserves the attention of connoisseurs, where in June during Hetman Fair there will be a competition for the best Polish and Ukrainian Roztocze dish.

I wish you all a tasty holiday.

société restauracja club

Restauracja société ul. Różana 14, tel.: 022 540 13 33, e-mail: societe@societe.pl

société restauracja club

- ≡ oferujemy urozmaicone menu z akcentami kuchni polskiej i śródziemnomorskiej,
  - ≡ organizujemy imprezy okolicznościowe tj. bankiety, wesela, konferencje oraz spotkania biznesowe,
  - ≡ proponujemy mile spędzić czas w otoczeniu zieleni naszego ogrodu
-
- ≡ We offer a varied menu with some accents of Polish and Mediterranean cuisine,
  - ≡ we organize occasional parties, that is banquets, wedding receptions, conferences and business meetings
  - ≡ We recommend spending nice time in our green garden.

lubelskie
Smakuj życie!

EUROPEJSKA STOLICA KULTURY 2016

Pretendując do tego zaszczytnego miana, stolica Lubelszczyzny odwołuje się do wielokulturowej tradycji sięgającej korzeniami średniowiecza. Za panowania Jagiellonów Lublin stał się ważnym ośrodkiem władzy państwowej oraz kluczowym grodem królewskim na szlaku łączącym Kraków z Wilnem. W 1386 r. podpisano tu umowę ślubną Wielkiego Księcia Litewskiego Władysława Jagiełły z królową Jadwigą. Symbolem zjednoczenia dwóch państw i narodów stała się zamkowa kaplica Trójcy Świętej, do której udekorowania

Foto: D. Olewnicka

król sprowadził mistrzów ze Wschodu. U schyłku jagiellońskiego panowania (1569 r.) w Lublinie podpisano akt połączenia Korony i Litwy w jeden organizm państwowy, a Lublin urósł do rangi jednego z najważniejszych europejskich ośrodków handlowych. Świadectwem ówczesnej prosperity jest ukształtowane w XIII–XVI w. Stare Miasto – jeden z najlepiej zachowanych zabytkowych zespołów urbanistycznych w kraju.

Do rozkwitu miasta jako ośrodka handlu i nauki przyczynili się Żydzi. Lublin był siedzibą jednej z najstarszych i największych gmin żydowskich. Rozwijały się judaistyczne uczelnie i zbierał na obrady Sejm Żydów Korony. Edukacyjne tradycje kontynuują dziś z powodzeniem współczesne szkoły wyższe. Szeroko znany jest Katolicki Uniwersytet Lubelski, miejsce pracy naukowej kardynała Karola Wojtyły, oraz Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Stutysięczna społeczność akademicka wpływa na klimat i kulturę miasta.

lubelskie
Smakuj życie!

LUBELSZCZYZNA DLA AKTYWNYCH

Lasy Janowskie i Puszcza Solska na Rostoczu, Pojezierze Łęczyńsko-Włodawskie na Polesiu, lessowe wąwozy wokół Kazimierza Dolnego i Nałęczowa, przełomy Wisły i Bugu – te i wiele innych cudów natury można podziwiać, wędrując szlakami pieszymi o łącznej długości 3200 km. Dla tych, którzy nad własne nogi przedkładają dwa kółka, przygotowano 1000 km regionalnych szlaków rowerowych uzupełnionych licznymi lokalnymi trasami. Bodaj najslynniejszym szlakiem dla miłośników jednośladow jest Centralny Szlak Rowero-

wy Rostocza. Liczy 269 km długości i ma charakter transgraniczny. Wiedzie z Krańnika do Lwowa przez dwa parki narodowe – Rostoczański oraz Jaworowski. Jednym z kluczowych punktów na szlaku jest Zwierzyniec z ośrodkiem hodowli leśnych koników, potomków tarpanów.

68 jezior Pojezierza Łęczyńsko-Włodawskiego stanowi kuszący cel dla wodniaków. Bogata jest też sieć rzeczna Lubelszczyzny wyznaczona nurtami Wisły i Bugu, a uzupełniona przez Wieprz, Tanew, Krznię, Włodawkę, Uherkę, Chodelkę i Kurówkę. Coraz liczniej rzeki i akweny Lubelszczyzny odwiedzają kajakarze. Pierwszym szlakiem kajakowym w regionie jest trasa po rostoczańskim odcinku Wieprza, z Obroczy przez Zwierzyniec i Szczepreszyn do Nielisza. Ciekawostką jest natomiast miejski szlak kajakowy po Bystrzycy i Zalewie Zemborskim w Lublinie.

lubelskie
Smakuj życie!

W KRAJNIE JARMARKÓW I FESTIWALI

Na Lubelszczyźnie odbywa się co roku blisko 100 różnych imprez, tj. festiwali, przeglądów artystycznych i jarmarków. Po raz 16. na przełomie czerwca i lipca w Wojciechowie odbędą się Ogólnopolskie Warsztaty Kowalskie. Kultywowanie tradycji rzemieślniczych jest także celem sierpniowego Jarmarku Pawłowskiego „Ginące zawody”. Bogata historia oraz położenie na styku różnych religii i języków sprawiło, że Lubelszczyzna rozwijała się jako kraina wielokulturowa. Taki właśnie obraz regionu oraz wspólnego dziedzictwa Wschodu

Foto: M. Wyrzowski

i Zachodu przybliży lubelski Jarmark Jagielloński. To wielkie wydarzenie nawiązuje ideą wprost do jarmarków z przełomu XV i XVI stulecia, służąc przede wszystkim prezentacji rzemiosła i rękodzielnictwa polskiego, ukraińskiego i białoruskiego. Program imprezy wzbogacają liczne widowiska artystyczne i historyczne inscenizacje oraz warsztaty i prezentacje. Najbliższa edycja Jarmarku odbędzie się w dniach 12–14 sierpnia. Oprócz tego sztandarowego festiwalu na uwagę zasługują także wydarzenia, jak: „Inne Brzmienia” Art'n'Music Festival, Festiwal Literacki „Miasto Poezji”, Lublin Jazz Festiwal, Europejski Festiwal Smaku czy Międzynarodowe Biennale Wschodni Salon Sztuki. Erupcja imprez kulturalnych w Lublinie stała się w ostatniej dekadzie najważniejszym czynnikiem rozwoju miasta. Mniejsze miasta regionu, zwłaszcza tak słynne jak Zamość czy Kazimierz Dolny, nie pozostają w tyle i swoją ofertą kulturalną, w tym festiwalami filmowymi i muzycznymi, konkurują ze swoją metropolią.

Paweł Wroński

z bloga...

LAS DESZCZOWY
W ZURYCHURAINFOREST
IN ZURICH

Fascynujący zmiennym ubarwieniem kameleon przynosi ponoć szczęście każdemu, kto go wypatrzy. Z bliska wygląda niczym smok, fascynuje fakturą skóry i wylupiastymi oczami, które potrafi obracać w różnych kierunkach. Sunie powolutku, skupiając na sobie całą uwagę, choćby na sąsiednich drzewach buszowało wesołe małpie stado, a z gałęzi nieopodal zwisał lemur o czerwonym futrze – fenomen natury afrykańskiej wyspy. Czerwone lemury można spotkać tylko na Madagaskarze i... w Zurychu. W stolicy szwajcarskiej federacji na terenie miejskiego zoo odtworzono pieczołowicie tropikalny las Masoala. Niemal w skali 1:1, w pawilonie ma 11000 m² powierzchni, oryginalny zajmuje 2300 km², czyli tyle, ile kantony Zurych i sąsiedni Glarus. Pawilon lasu deszczowego w Zurychu różni się od oryginalnego lasu deszczowego tym, że nie ma w nim węży. Mimo że żaden z 32 madagaskarskich gatunków węży nie jest jadowity, w Zurychu uznano, że ewentualne spotkanie z pełzającym gadem byłoby zbyt szokujące dla zwiedzających. Co innego żółwie, małpy, lemury, nietoperze czy kameleony... W Zurychu tropikalne deszcze dla podtrzymania naturalnych warunków padają z regularnością szwajcarskiego zegarka, codziennie od godziny 9 do 10.

Pawilon lasu deszczowego służy promocji skarbów madagaskarskiej natury w bogatszej części świata. Pełni rolę edukacyjno-promocyjną. A co najważniejsze – przynosi spore dochody. Każdego roku z Zurychu na Madagaskar płynie co najmniej 100 tys. dolarów. Pieniądze pochodzą od donatorów oraz z działających przy pawilonie: sklepu z madagaskarskimi pamiątkami i stylowej restauracji. Wpływy z Zurychu stanowią 1/3 środków niezbędnych do ochrony naturalnych zasobów i piękna prawdziwego lasu Masoala.

Fot. P. Wroński

A fascinating, colour-changing chameleon is said to bring good luck to anybody who spots it. At close range it looks like a dragon, it has interesting skin texture and bulging eyes, which it can rotate separately. A chameleon moves very slowly and captures all your attention so that you fail to see a jolly troop of monkeys playing in neighbouring trees or a red ruffed lemur, a natural phenomenon of the African island, hanging from a nearby branch. Red ruffed lemurs may be seen only in Madagascar and in .... Zurich. The zoo in the capital city of the Swiss Confederation has carefully recreated the tropical forest of Masoala. Almost at a scale of 1:1. However, the one in Zurich is 11 000 sq m, while the original one is 2 300 sq km, i.e. as much as the cantons of Zurich and neighbouring Glarus. What distinguishes the tropical forest in Zurich from the original rainforest in that there are no snakes here. Although none of 32 Madagascar snake species are venomous, in Zurich it has been decided that a potential encounter with a crawling reptile would be too shocking to visitors. Turtles, monkeys, lemurs, bats or chameleons are different. In Zurich tropical rains, which are to maintain natural conditions, fall everyday from 9 to 10 as punctually as the Swiss watch. The rainforest hall in Zurich serves to promote the treasures of Madagascar nature in the richest part of the world. It plays an educational and promotional role. And most importantly, it yields substantial profits. Each year at least USD 100 000 go from Zurich to Madagascar. The money comes from donors and from a shop selling Madagascar souvenirs and a stylish restaurant located in the building. The proceeds from Zurich constitute one-third of the funds required to protect natural resources and the beauty of the real Masoala forest.

W ZASIĘGU RĘKI / AT HAND'S REACH	100 KILOMETRÓW PRZYGDY
Smakuj życie na Lubelszczyźnie 6	ONE HUNDRED KILOMETERS OF ADVENTURE
	Szlakiem Orlich Gniazd
Z BLOGA / BLOG	Trail of Eagles' Nests 46
Las deszczowy w Zurychu	W słońcu Tunezji
Rainforest in Zurich 12	Under the Tunisian Sun 52
WYPRAWA / EXPEDITION	SPACEREM PO...
W dżungli Borneo	WALKING AROUND...
In the Jungle of Borneo 16	Berlin alternatywnie
Filipiny – archipelag różnorodności	Alternative Berlin 56
Philippines – Diverse Archipelago 24	WYDARZENIA / EVENTS
WYPOCZYNEK Z POMYSŁEM	Targi świata / World's Leading Travel Trade
HOLIDAY WITH IMAGINATION	Show ITB Berlin 62
Śląskie nie śpi nocą	Przeżyj miłość w Gdańsku
Silesia doesn't Sleep at Night 28	Love in Gdansk 66
Tenerifa – z dala od plaż	Zamość – Jarmark pod arkadami
Tenerife – Away from the Beaches 34	A fair in the arcades in Zamość 68
SZEŚĆ POWODÓW, BY ODWIEDZIĆ...	KULINARNE PODRÓŻE
SIX REASONS TO VISIT...	CULINARY TRAVELS
Cieszyn 40	Kuchnia Toskanii / Tuscan cuisine 72
	Gruzja w kieliszku / Georgia in a Glass 78
MIEJSCE / PLACE	KSIĄŻKI
Pieskowa Skala – najbardziej okazałe gniazdo	Biblioteka podróżnika 80
Most magnificent nest 44	

Niezamówionych materiałów redakcja nie zwraca, a w razie opublikowania zastrzega sobie prawo do ich skracania. Magazyn Świat® nie ponosi odpowiedzialności za treść ogłoszeń i reklam i ma prawo odmówić publikacji bez podania przyczyny.

© Copyright by Magazyn Świat Wszystkie materiały są objęte prawem autorskim. Przedruk materiałów w jakiegokolwiek formie i w jakimkolwiek języku bez wcześniejszej pisemnej zgody Wydawcy jest zabronione. Wydawca zabrania bez umownej sprzedaży numerów bieżących i archiwalnych miesięcznika „Świat Podróż Kultura”. Działanie wbrew powyższemu zakazowi skutkuje odpowiedzialnością prawną.

ADRES REDAKCJI

02-548 Warszawa,

ul. Grażyny 15 lok. 112–114

tel./faks: +48 22 845 58 41

redakcja:

tel.: +48 22 845 29 24

www.magazynswiat.plkontakt@magazynswiat.plpromocja@magazynswiat.pl

REDAKTOR NACZELNA

URSZULA GABRYELSKA

u.gabryelska@magazynswiat.pl

WSPÓŁPRACA

EDYTA BUCHERT

PAWEŁ FABIJAŃSKI

BARBARA JAMPOLSKA-WASIAK

JADWIGA KOLAWA

MICHAŁ NOWICKI

JOANNA STACHOWIAK

MAREK WAŚKIEL

JACEK WIŚNIEWSKI

ELŻBIETA WOŁOSZYŃSKA

PAWEŁ WROŃSKI

PIOTR ŻABOWSKI

PROMOCJA

promocja@magazynswiat.pl

REKLAMA

MARIA FUDAŁA

marketing@magazynswiat.pl

MAREK RYŃSKI

m.rynski@magazynswiat.plreklama@magazynswiat.pl

TŁUMACZENIE

ANNA KURPIEWSKA

JOLANTA WOLSKI

KOREKTA POLSKA

BARBARA ZAPOLSKA

DYREKTOR ARTYSTYCZNY

PIOTR JANOWCZYK

NAKLAD

10 000 egzemplarzy

© Copyright by Magazyn Świat

OKŁADKA: Tunezyjski suk

fot.: E. Buchert

mai

XII Górskie Zawody Balonowe, Krosno

Popisy baloniarzy, akrobacje samolotowe, wystawy sprzętu lotniczego.
12th Mountain Hot-Air Balloon Competition, Krosno
Shows by professional Hot-Air Balloon pilots, airplane acrobatics, exhibitions.
www.gorskie-zawody-balonowe.pl

1-2

12-15

II Warszawskie Targi Książki, PKiN
Wielowątkowe wydarzenie adresowane do wszystkich miłośników książek.

2nd Warsaw Book Fair, PKiN
A special event for all book lovers.
www.targi-ksiazki.waw.pl

Turniej rycerski, zamek w Iłży
Wycieczka w czasie do średniowiecza, w programie: pokazy, bale, inscenizacja, gry, zabawy, koncerty.

Knights tournament, the castle of Iłża
A return to the Middle Ages. The event will include: shows, balls, staging of fights, games, plays, concerts.
www.zamki.net.pl

2-3

14

Międzynarodowa Noc Muzeów
Europejskie muzea, galerie, a także niektóre instytucje kulturalne będzie można zwiedzać nocą.

International Museum Night
European museums, galleries and some cultural institutions will be open to visitors at night.

Dzień Muzyki Ulicznej, Wilno

Na ulicach stolicy Litwy odbędą się popisy amatorów i zawodowych muzyków.
Street Music Day, Vilnius
Amateurs and professional musicians will perform in the streets of the capital of Lithuania.
www.gatvesmuzika.lt

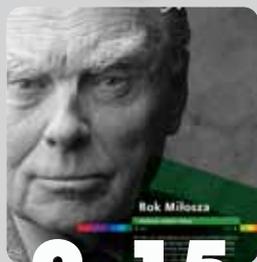
7

20-22

Dni Kultury Tatarskiej, Białystok, Kruszyń, Suchowola
Okazja do zapoznania się z dziedzictwem polskich Tatarów – ich historią, tradycją i folklorem.
Tartar Culture Days, Białystok, Kruszyń, Suchowola
An occasion to learn about the heritage of Polish Tartars: their history, tradition and folklore.
www.mzr.pl

II Festiwal Cz. Miłozsa, Kraków
Impreza zgromadzi ok. 130 poetów, pisarzy, tłumaczy i uczonych nie tylko z „Rodzinnej Europy”.
2nd Miłosz Festival, Kraków
The second edition of the festival will gather approx. 130 poets, writers, translators and scholars, not only from "Native Realm."
www.milosz365.pl

9-15

27-29

XIX Ogólnopolski Rajd Kolarski „Zdobycamy Pradziada”
Jazda indywidualna na czas na dystansie 9 km. Cel: Pradziad – najwyższy szczyt w czeskich Jeseníkach.
19th Let's Reach Praded"
All-Polish Cycling Race
Individual time trial at a distance of 9 km. Destination: Pradziad, the highest peak in Czech Jeseník mountains.
www.ktukol.pl

Festiwal filmowy w Cannes
O prestiżową Złotą Palmę będą walczyć najlepsze obrazy minionego roku.

Cannes Film Festival
The best pictures from the previous year will compete for the prestigious Golden Palm.
www.festival-cannes.com

11-22

29

Koncert Robina Gibba, Warszawa
Zabawa przy największych hitach zespołu Bee Gees wykonywanych przez żywą legendę – Robina Gibba.

Robin Gibb's Concert, Warsaw
The greatest hits of Bee Gees performed by the living legend Robin Gibb.
www.makroconcert.com.pl

To co mamy najładniejsze w Polsce
To są nasze lny; produkowane w Polsce i sprzedawane w sklepie projektanta:
National Mode Conception – Lenpolska, Marszałkowska 140 w Warszawie.

W kolekcji Lenpolska oferujemy gotową konfekcję: klasyka i prostota lnu – zawsze czysty, 100% len – konfekcja stołowa i odzieżowa z mereżką i z haftami. Jest też możliwość wyboru i zakupu tkanin lnianych – z realizacji tematów z naszej kolekcji w kolorach naturalnego lnu, bielone, barwione, kolorowo-tkane i drukowane. Polskie jest modne (dla nas oczywiste, dla przybyszów oryginalne) To dobry prezent - To warto mieć.

What is the most beautiful in Poland is our linens; produced in Poland and sold at the designer's shop:
National Mode Conception – Lenpolska, 140 Marszałkowska Street in Warsaw

Lenpolska collection includes ready-made clothes: a classic style and simplicity of linen - always pure linen; table cloths and clothing (with hemming stitch and embroidery) It is also possible to choose and purchase linen fabrics – with the motifs from our collection; in the colours of natural linen, white, dyed, colour-woven and print Polish things are in fashion (for us it is obvious, for visitors it is original) They are an excellent gift – They are worth to have.

... with Greatings from Poland

Lenpolska®

mode – national conception

marszałkowska 140 00-061 warszawa polska
tel +48(0)22 826 12 22 fax +48(0)22 826 12 22
collection@beatagizinska.pl www.gizinska.waw.pl

Edyta Buchert

W dżungli Borneo

IN THE JUNGLE OF BORNEO

Od samego początku wyprawa na wyspę była dla mnie równie fascynująca, co przerażająca.

Z jednej strony niosła obietnicę przygody, z drugiej – lęk przed nieznanym. Bilans? Spełnienie marzeń i rosnący apetyt na kolejne odkrycia.

From the very beginning the trip to this island was both fascinating and frightening. On one hand, it brought the promise of adventure, on the other – the fear of the unknown. What is the final balance? Fulfilled dreams and a growing appetite for further exploration.

Borneo – trzecia co do wielkości wyspa świata – leży w Azji Południowo-Wschodniej. Wyżenne tereny porastają lasy równikowe zasiedlone przez wiele różnych gatunków roślin i zwierząt, tj. orangutany i nosacze – endemiczne gatunki małp wyróżniające się charakterystycznym nosem. Nad zielonym dachem dżungli góruje szczyt Kinabalu 4095 m n.p.m.

Borneo jest podzielona między trzy kraje: Malezję, Indonezję oraz Brunei, a mimo to podróżowanie po wyspie nie sprawia większych trudności. Odwiedziłam jej północną część, którą stanowią malezyjskie stany Sarawak i Sabah oraz sultanat Brunei.

TRUPI KWIAT >> Na Borneo rośnie raflezja Arnolda. Ten niezwykle kwiat został odkryty podczas wyprawy naukowej w 1821 r. przez dr. Josepha Arnolda. W stanie dzikim występuje tylko w tropikalnej dżungli. Marzyłam, by go zobaczyć, choć wiedziałam, że moje szanse są nikłe, bo raflezja kwitnie tylko raz na kilka lat, i to zaledwie od pięciu do siedmiu dni. Jej kwiat jest największy na świecie (100 cm średnicy, 10 kg wagi). Jak wskazują badania, obecnie kwiat jest 79 razy większy, niż był 46 mln lat temu, a to oznacza, że raflezja wyróżnia się spośród innych organizmów najbardziej intensywnym wzrostem w trakcie ewolucji. Jeśli kwiat się pojawi, wieści błyskawicznie

Borneo – the third largest island in the world – is located in Southeast Asia. Upland areas are covered with rainforests, which are the habitat of many different species of plants and animals, such as orang-utans and proboscis monkeys – endemic monkey species distinguished by a characteristic nose. Mount Kinabalu (4,095 m above sea level) towers over the green roof of the jungle. Borneo is divided between three countries: Malaysia, Indonesia and Brunei, and yet it is not difficult to travel around the island. I visited its northern part, which consists of Malaysian states of Sabah and Sarawak and the Sultanate of Brunei.

A CORPSE FLOWER >> On Borneo there grows *Rafflesia arnoldii*. This unusual flower was discovered by Dr. Joseph Arnold during his scientific expedition in 1821. Its wild variety can be found only in a tropical jungle. I always wanted to see it, but I knew that my chances were slim, because *Rafflesia* blooms only once every few years and only for 5–7 days. Its flower is the largest in the world (100 cm in diameter, 10 kg of weight). Research shows that the flower is 79 times bigger than it was 46 million years ago, which means that *Rafflesia* is one of the most rapidly growing organisms in the

Orangutany z ośrodka rehabilitacji w Sepilok / Orang-utans at the Sepilok rehabilitation centre

rozchodzą się po okolicy. Moje zdumienie i radość nie miały granic, gdy pewnego dnia Taman, gospodarz domu, w którym mieszkałam, obudził mnie radośnym okrzykiem: – Pakuj się, jedziemy podziwiać raflezję!

Kiedy dojechaliśmy na miejsce, zobaczyłam pięć wielkich czerwonych i mięsistych płatków, nakrapianych białymi kropkami, które do złudzenia przypominają muchomory. Niczym monstrualna czerwona kapusta wyłaniają się wprost ze ściółki bez łodygi i bez liści. Raflezja pasożytuje na roślinie spokrewnionej z winoroślą i sama nie wytwarza korzeni.

– Dlaczego nazywacie go trupim kwiatem? – zapytałam z ciekawością. Przewodnik pozwolił mi podejść bliżej i pochylić się nad raflezją. – Powąchaj – zachęcił z nieco zuchwałym uśmiechem. Odór zgnitego mięsa uderzył mnie w nozdrza i już nie miałam cienia wątpliwości, skąd pochodzi przydomek. Ten zapach podoba się jednak muchówkom, które zapylają raflezję.

LEŚNY CZŁOWIEK >>> W podróżach najbardziej interesują mnie ludzie. Ich zwyczaje, wierzenia, kultura są esencją miejsc, które odwiedzam. Na Borneo żyje wiele fascynujących grup etnicznych, ale nie sądziłam, że najbardziej zachwyci mnie „leśny człowiek”, czyli orangutan. Nazwa tej dużej małpy człekokształtnej pochodzi z języka malajskiego, w którym słowo „orang” znaczy człowiek, a „hutan” – las.

course of evolution. When the flower appears and someone spots it, the news spread quickly around. I was absolutely astonished and overjoyed when one day Taman, the host of the house I was staying in, woke me up shouting: "Pack up, let's go to see Rafflesia."

When we arrived, I saw five huge, fleshy red petals with several white dots, which were strikingly similar to toadstools. Like monstrous red cabbages they emerge directly from the ground with neither stem nor leaves. Rafflesia lives as a parasite on a vine-like plant and does not produce roots.

"Why do you call it a corpse flower," I ask with curiosity. The guide allows me to get closer and lean over the Rafflesia. "Smell it," he encourages me with a mischievous smile. I am hit by overpowering stench of rotten meat and now I have no doubt where the name comes from. However, flies, which pollinate Rafflesia, like it.

MAN OF THE FOREST >>> During my travels it is people that fascinate me most. Their customs, beliefs and culture are the essence of the places I visit. In Borneo, there are many fascinating ethnic groups, but I had not expected that I would be so impressed by "man of the forest," i.e. orangutans. The name of this big ape comes from the Malay language, in which the word "orang" means man, and "hutan" – a forest.

Fot.: E. Buchert (3)

Raflezja Arnolda, największy kwiat na świecie / Rafflesia arnoldii, the largest flower in the world

Aby go zobaczyć, najlepiej odwiedzić ośrodek rehabilitacji orangutanów w Sepilok, w północno-wschodniej części Borneo, w stanie Sabah. Pracujący tu specjaliści zajmują się ochroną ginącej populacji małp spędzających niemal całe życie na drze-

In order to see it, it is best to visit a rehabilitation centre for orangutans in Sepilok in the north-eastern part of Borneo in the state of Sabah. Its employees work to protect this dying-out population of monkeys, who spend almost all their life in trees, by helping sick or orphaned orang-utans to return to their natural environment. In the past, orang-utans could go around the whole island without descending from trees. Today, their living space is systematically reduced due to deforestation with a view to plant oil palms. Man of the forest is also exposed to poaching.

EYE TO EYE WITH KOKO >>> The first monkey to appear on a wooden platform is the young male called Koko. It shyly walks up to a bowl full of bananas, eats them with appetite, and looks at the curious visitors. Then it puts its head into a bucket full of milk, and again looks at the crowd of the onlookers, who are observing its every move. White milk is running down its chin. On impulse, I want to wipe its face. Then other orang-utans appear, jumping from branch to branch with surprising agility.

Orang-utans spend nearly all their life in trees, so it is no wonder that their hands are much longer than their legs. Their arm span may even exceed 2 meters. I can easily distinguish huge males (measuring up to 180 cm and weighing about

R E K L A M A

EXPLORER

BEZPOŚREDNI ORGANIZATOR • CAŁY ŚWIAT • INCENTIVE TOURS

MALEZJA BORNEO ZWIEDZANIE I WYPOCZYNEK 3-16.11
INDONEZJA ZWIEDZANIE I WYPOCZYNEK 14-28.6 (DŁUGI WEEKEND CZERWCOWY)
USA WYBRZEŻE ZACH I PARKI NARODOWE 18-29.8
BRAZYLIA Z TROPICALNĄ AMAZONIĄ 3-18.7, 15-30.8, 2-17.11
ARGENTYNA-CHILE-URUGWAJ 11-26.10
KAMBODŻA - MYANMAR (BIRMA) 14-28.8, 28.9-15.10, 3-18.11
FILIPINY ZWIEDZANIE I WYPOCZYNEK 21.11-5.12
CHINY - NAJPIĘKNIJSZE ZAKĄTKI 20.6-6.7, 26.9-6.10
CHINY PŁD I REJS PO JANGCY 18-27.7, 8-21.10
GWATEMALA-HONDURAS-BELIZE 3-18.11
POLINEZJA FRANCUSKA 4 WYSPY 3-18.11
PERU - BOLIWIA 5-29.9, 15-29.11
AUSTRALIA 9-24.9, 30.11-15.12 Nowa Zelandia 10-26.11
INDIE PŁD ZWIEDZANIE I WYPOCZYNEK AYURVEDA 5-19.11, 3-18.12
INDIE PÓŁNOCNE - ZŁOTY TRÓJKĄT 4-14.10, 4-14.11
INDONEZJA - IRYAN JAWA GWINEA I CELEBES 18.11-4.12
BALI, LOMBOK, TAJLANDIA, FILIPINY, CHINY, WIETNAM, MYANMAR
USA, KANADA, KARAIBY, MALEDIWIY, SESZELE, AUSTRALIA
MAURITIUS, NAMIBIA, BOTSWAANA, RPA, KENIA, TANZANIA
... I WIELE INNYCH CAŁY ROK

SPELNIAMY MARZENIA O PODRÓŻACH

EXPLORER
 40-057 KATOWICE, UL. PCK 6/10
 TEL.: 32 609 40 32 00 34
 E-MAIL: EXPLORER@TOUROPERATOR.COM.PL
 EXPLORER@KA.ONET.PL

WWW.EGZOTYCZNEWYCIĘCZKI.PL
 WWW.REZERWACJAHOTELI.INFO
 WWW.TANIEBILETYLOTNICZE.INFO
 WWW.WCZASYZAGRANICZNE.EU

REALIZUJEMY KAŻDE ZAMÓWIENIE GRUPOWE I INDYWIDUALNE

Na rzece Batang Rejang / On the river of Batang Rejang

wach, pomagają też chorym lub osieroconym orangutanom wrócić do naturalnego środowiska. Dawniej orangutany mogły przemierzać całą wyspę, nie schodząc z drzew. Dziś ich przestrzeń życiowa jest systematycznie ograniczana w wyniku karczowania lasów pod plantacje palm olejowych. Leśnym ludziom zagraża też kłusownictwo.

OKO W OKO Z KOKO >>> Jako pierwszy na drewnianej platformie pojawia się młody samiec o imieniu Koko. Nieśmiało podchodzi do miski pełnej bananów, zjada z apetytem i z ciekawioną przygląda się gościom, którzy przyszli podpatrywać go podczas śniadania. Następnie zanurza głowę w wiadrze pełnym mleka i znowu spogląda na tłum gapiów, bacznie śledzących każdy jego ruch. Białe mleko cieknie mu po brodzie, co wzbudza we mnie instynkt macierzyński. Odruchowo chcę mu wytrzeć buzię. Potem pojawiają się kolejne orangutany i z niebywałą zwinnością przeskakują z gałęzi na gałąź.

Orangutany spędzają niemal całe życie na drzewach, nic więc dziwnego, że ich ręce są dużo dłuższe od nóg. Rozłożone ramiona mogą osiągnąć nawet ponad dwa metry. Z łatwością odróżniam potężne samce (mierzące nawet 180 cm i ważące ok. 120 kg) od samic, które są mniejsze i znacznie subtelniejsze. Sanguru, nasz przewodnik, podpowiada, że samce w przeciwieństwie do płci pięknej mają szerokie talerze policzkowe.

Strażnik parku siedzi nieruchomo na platformie i nie zachęca młodego przybysza ani do zabawy, ani do jedzenia. Stara się, by jego podopieczni nie przyzwyczajali się do ludzi i nie obdarzali ich nadmiernym zaufaniem. Niedługo zostaną wypuszczeni na wolność, gdzie będą zdani tylko na siebie. Oswojone z ludźmi z łatwością mogłyby stać się ofiarą kłusowników lub handlarzy.

Młody orangutan Koko, który przyszedł na śniadanie jako pierwszy, podchodzi do opiekuna, przykuca obok, z ufnością się do niego przytula i wpatruje w grupkę gapiów po drugiej stronie platformy. Marszczy czoło, wybałusza oczy w zdumieniu, krzywi się, potem szczyrzy zęby w radosnym uśmiechu i od cza-

Członkowie plemienia Penang / Members of the Penang tribe

120 kg) from females, which are smaller and much more subtle. Sanguru, our guide, suggests that males, in contrast to females, have wide cheek flaps.

The park guide is sitting motionless on the platform and does not encourage the young monkey to play or eat. He tries to prevent the monkeys he takes care of from getting accustomed to people and becoming too trusting. Soon they will be freed and they will have to rely only on themselves. When accustomed to people, they could easily fall prey to poachers and dealers.

The young orang-utan Koko, who first came for breakfast, goes to the guardian, squats next to him, snuggles up to him with trust and stares at the group of the onlookers on the other side of the platform. It wrinkles its forehead, gapes at us in astonishment, winces, then it bares its teeth and smiles, and from time to time it yells at us provocatively. I do not know who is observing whom with more attention, but I am sure that both parties enjoy it a lot.

AT THE HOUSE OF HEAD-HUNTERS >>> Members of the Iban people – the largest ethnic group living in Borneo – adapted to living in the jungle in a very specific way. During a boat trip up the river of Batang Rejang toward the centre of the island, i.e. the "heart of Borneo," my attention is drawn to the houses I have never seen anywhere else in the world. They are as much as 100 m long and they serve as a shelter for the whole village, i.e. dozens or even hundreds of people. If necessary, such a house is extended and continues to grow longer and longer. These structures are erected on the bank of the river, which connects neighbouring villages and is a source of food and fresh water.

On the shore I am greeted by the crowd of curious children and village elders, who invite me to the porch of the house. I follow them climbing up very steep stairs, which are made from a single pile. The porch, which is simultaneously a long

Foto: E. Burchett (2), Shutterstock.com

Tradycyjny dom na Borneo / Traditional house in Borneo

su do czasu zaczepnie do nas pokrzykuje. Nie wiem, kto kogo baczniej obserwuje, ale jestem pewna, że obie strony czerpią z tego dużo radości.

W DOMU ŁOWCÓW GŁÓW >>> Członkowie plemienia Iban – najliczniejszej grupy etnicznej zamieszkującej na Borneo – w szczególny sposób przystosowali się do życia w dżungli. Podczas rejsu łodzią w górę rzeki Batang Rejang, w stronę środka wyspy, czyli serca Borneo, moją uwagę zwracają domy, jakich nie widziałam nigdzie indziej na świecie. Mają nawet 100 m długości i mieszka w nich cała wioska, czyli kilkadziesiąt, a nawet kilkaset osób. W razie potrzeby, dobudowuje się kawałek i w taki sposób dom nieustannie się wydłuża. Konstrukcje te wznosi się nad brzegiem rzeki, która łączy sąsiednie osady i jest źródłem pożywienia oraz świeżej wody. Na brzegu wita mnie gromadka zaciekawionych dzieci i starszyzna wioski, zapraszając na werandę. Wspinam się za nimi po bardzo stromych schodach wyciosanych z jednego pała. Weranda, będąca jednocześnie długim korytarzem, ciągnie się przez całą długość domu. Wchodzi się z niej do niewielkich pokoi, tzw. bilek, zajmowanych przez jedną rodzinę. Na werandzie śpią mężczyźni, zaś kobiety i dzieci – w pokojach.

Wódz wioski prowadzi mnie do jednego z pomieszczeń i z dumą prezentuje zawieszone pod sufitem w ratanowych siatkach... ludzkie czaszki. Patrząc na nie śmiertelnie przerażona, przecież w „długim domu” planuję spędzić kilka najbliższych

passageway, runs along the whole front of the house. From the porch you can enter small rooms called "bilek", which are occupied by one family. Men sleep on the porch, while women and children in the rooms.

The chief of the village leads me to one of the rooms, and proudly shows me... human skulls in rattan nets suspended from the ceiling. I look at them scared to death, as I plan to spend several following nights in this long house. Just a few dozen years ago the Ibans were the cruellest tribe in Borneo. In the past their war trophies were severed heads of their enemies, but today this practice is no longer followed. I can sense piercing looks of the "head-hunters" and involuntarily I wonder whether I would match this impressive collection. The guide reassures me that I am absolutely safe. I am a guest and nobody wants to eat me for dinner.

A WALK IN TREETOPS >>> The essence of the jungle, which I have known only from exotic novels, is the Gunung Mulu National Park in the state of Sarawak. When I get out of a small sports plane on a makeshift airport, I am struck by a wave of heat. This heat is almost unbearable due to the lack of wind and high humidity. In Mulu it rains for 280 days a year; during such tropical downpours the leaves of trees stay motionless and the clothes of travelers never get dry.

The park is covered with the thicket of greenery. Intertwined plants, as if connected by means of some mysterious links, create a tight green dome. Enormous leaves of plants, tropical varieties of orchids, thick vines of lianas are a new world, which is both fascinating and terrifying.

In order to overcome my fear of this unknown ecosystem, I set off at dawn. I observe the awakening jungle from the perspective of the tangle of bridges, which are suspended in treetops at a height of 15–20 m above the ground. They

Trofea łowców głów, czyli plemienia Iban / Trophies of head-hunters, the Iban tribe

noc. Jeszcze kilkadziesiąt lat temu Iban byli jednym z najmniejszych plemion na Borneo. Jako trofea z wypraw wojennych przywozili ścięte głowy wrogów, dziś jednak tego procederu nikt nie praktykuje. Czuję na sobie świdrujący wzrok „łowców głów” i mimo woli zastanawiam się, czy pasowałabym do tej imponującej kolekcji. Przewodnik uspokaja mnie, że absolutnie nic mi nie grozi. Jestem gościem, którego z pewnością nikt nie zechce zjeść na kolację.

SPACER W KORONACH DRZEW >>> Kwintesencją dżungli, którą do tej pory znałam tylko z egzotycznych powieści, jest Park Narodowy Gunung Mulu położony w stanie Sarawak. Gdy wysiadam z małej awionetki na prowizorycznym lotnisku, uderza mnie fala ciepła. Upał jest wprost nie do zniesienia z powodu braku wiatru i dużej wilgotności. Aż przez 280 dni w roku Mulu nawiedzają tropikalne ulewy, podczas których liście drzew są nieruchome, a ubrania podróżników nie schną. Park przykrywa gęstwina zieleni. Rośliny połączone tajemniczymi więzami oplatają się nawzajem, tworząc szczelną, zieloną kopułę. Nieproporcjonalnie wielkie liście roślin, tropikalne odmiany storczyków, gęste pnącza lian to zupełnie nowy świat, który mnie fascynuje i jednocześnie napawa grozą.

Aby pokonać strach przed nieznanym ekosystemem, na wycieczkę wyruszam o świcie. Budząc się do życia dżunglę oglądam z perspektywy płataniny mostów, zawieszonych w koronach drzew na wysokości 15–20 m nad ziemią. Mają 480 m długości, co czyni je najdłuższymi na świecie. Przełamalam swój lek wysokości, co ośmieliło mnie do nocnej wyprawy z przewodnikiem. Chłopiec z plemienia Penan co chwilę pokazuje mi stworzenia, o istnieniu których nawet mi się śniło: gigantyczne stonogi, pająki niczym z animowanych kreskówek, jaszczurki o dziwnych kształtach, owady dużo większe od mojej dłoni, tarantulę w popłochu uciekającą do kryjówki.

KREW I POT >>> Niewielka siedziba władz parku i kilka domków, w których nocują goście, to jedyna oznaka cywilizacji w Gunung Mulu. Staram się nie zbaczać z drewnianej ścież-

Nosacze – endemiczny gatunek małp z Borneo

Probiscis monkey - endemic species of monkey from Borneo

are 480 m long, which makes them the longest bridges in the world. I manage to overcome my fear of heights, which encourages me to take part in a guided tour at night. Every now and then the boy from the Penan tribe shows me the creatures of the existence of which I have never dreamed of: giant centipedes, spiders like those from animated cartoons, lizards of strange shapes, insects much bigger than my hand, a tarantula fleeing in panic to its shelter.

BLOOD AND SWEAT >>> Small headquarters of park authorities and several houses, where guests may stay, are the only signs of civilization in Gunung Mulu. I try to follow the path between the wooden houses. What happens if I do not? Will I be bitten by a snake, dangerous insect? Subconsciously, I am afraid of what I do not know. As if to confirm my fears, during my next hike through the jungle my legs start to itch. I try not to panic. Finally, I roll up my trouser-legs to discover with horror that I have been attacked by big, fat tiger leeches. I try to shake them off and tear them off, but it does not help much. The leeches have teeth that bite through the skin. Pau, my guide, levers them up with a stick, turns them around, and finally frees me from these ruthless bloodsuckers. After this adventure I decide to go to see the most beautiful rock

Foto: E. Buchert

Zdjęcia: Jan S. - fotolia.com

ki łączącej domki. Co się stanie, gdy z niej zejść? Może ukąsi mnie wąż, ugryzie niebezpieczny owad? Podświadomie boję się tego, czego nie znam. Jakby na potwierdzenie moich obaw, podczas kolejnej wędrowki przez dżunglę, nogi zaczynają mnie swędzieć. Staram się nie panikować. W końcu jednak podwijam nogawki i z przerażeniem stwierdzam, że padłam ofiarą wielkich, tłustych pijawek tygrysi. Próbuje je strzepnąć, odebrać, ale to nic nie pomaga. Pijawki mają zęby, które tną skórę aż do mięsa. Pau, mój przewodnik, podważa je patykiem, a potem kręci nimi dookoła i wreszcie uwalnia mnie od tych bezlitosnych krwio pijawek.

Po takiej zaprawie decyduję się ruszyć na wyprawę do najpiękniejszych formacji skalnych w parku, czyli Pinnacles. Co oznacza walkę z dżunglą oraz własnymi słabościami: zmęczeniem, brakiem snu, strachem. Zasady są proste. Docieramy do obozu piątego, gdzie spędzamy noc, ruszamy o świcie, gdyż na szczycie trzeba być przed godziną 11. w przeciwnym razie nie zdążymy wrócić. Kto się spóźni, nie idzie. Kto nie nadąży za grupą, zostaje i wraca na własną rękę. Strome skały, śliskie gałęzie, pot lejący się nie tylko z czoła, ale pokrywający całe ciało, serce, które chce wyskoczyć przez gardło. Na koniec czeka mnie nagroda – fantastyczny widok na dżunglę poprzecinaną 45-metrowymi, strzelistymi wapiennymi iglicami. Warto było? Dajcie mi drugą szansę, a zrobię to jeszcze raz!

Dojazd: samolotem, najczęściej z przesiadką w jednym z głównych europejskich portów lotniczych, np. Frankfurtcie, do Kuala Lumpur (Lufthansa lub Malaysia Airlines), koszt ok. 3,5 tys PLN w obie strony. Ze stolicy Malezji na Borneo można dostać się tylko samolotem. Korzystne połączenia oferują linie Air Asia. Ceny bardzo zróżnicowane, najlepiej sprawdzać na www.airasia.com

Kiedy jechać: klimat równikowy wybitnie wilgotny i gorący. Najmniejsze opady deszczu są od czerwca do końca września – to najlepsza pora na podróż.

Wiza: nie jest wymagana.

Waluta: MYR, czyli ringgit malezyjski; 1 MYR dzieli się na 100 senów
1 EUR = 4,39 MYR, 1 MYR = 0,91 PLN

Nocleg: aby poznać lokalną kulturę, najlepiej nocować w hostelach lub u rodzin. Doba – od 20 PLN wzwyz.

Warto wiedzieć: wysokie zagrożenie malarią, zalecane zażywanie leków antymalarycznych, np. Malarone.

Getting there: by plane, usually with a transfer in one of the major European airports such as Frankfurt, to Kuala Lumpur (Lufthansa or Malaysia Airlines), a return ticket is approx. PLN 3.5 thousand. You can get to Borneo from the capital of Malaysia only by plane. Very good connections are offered by Air Asia. Prices vary, it is best to check on www.airasia.com

When to go: tropical climate, very humid and hot. The driest season lasts from June to September, which is the best time to travel.

Visa: not required

Currency: MYR, i.e. Malaysian ringgit, MYR 1 is divided into 100 sen
EUR 1 = MYR 4.39, MYR 1 = PLN 0.91

Accommodation: in order to get to know the local culture is best to stay at hostels or with families. One-night stay – from PLN 20

Worth to know: high risk of malaria, tourists are recommended to take antimalarial drugs, e.g. Malarone.

www.discoverborneo.com; www.sarawakforestry.com

formations in the park, i.e. Pinnacles. And this involves not only fighting the jungle, but primarily overcoming my own weaknesses: fatigue, lack of sleep, fear. The rules are simple. We get to the fifth camp, where we spend the night. We set off at dawn, because we have to reach the summit before 11, otherwise we will not manage to go back.

Those who are late cannot go. Those who are not able to keep up with the group go back on their own. Steep cliffs, slippery branches. Sweat is pouring not only from my forehead, but covers my whole body. My heart wants to jump through my throat. But finally there is my prize – a fantastic view of the jungle and towering 45-meter-high limestone needles. Was it worth it? Give me another chance and I will do it again!

Mieszkańcy Borneo w tradycyjnych strojach / The inhabitants of Borneo in traditional clothes

Filipiny

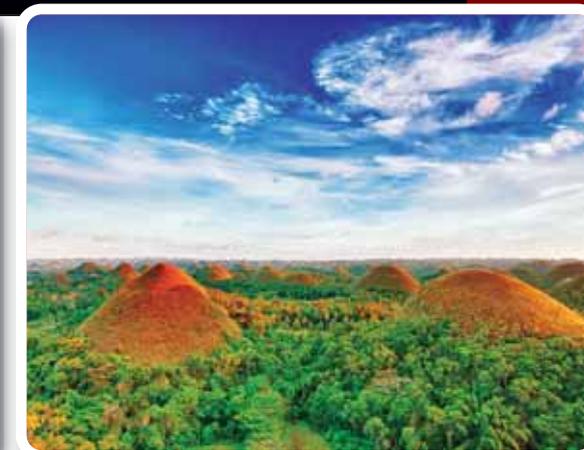
Archipelag różnorodności

Paweł Wroński

PHILIPPINES – DIVERSE ARCHIPELAGO

Taraszy ryżowe w Banaue / The Banaue rice terraces

Wzgórza Czekoladowe na wyspie Bohol / Chocolate Hills on Bohol Island

Filipiny położone na 11 dużych i ponad 7000 mniejszych wysepek na Oceanie Spokojnym są krainą wulkanów, zielonych tarasów ryżowych i świątyń. Żyje tu wiele endemicznych gatunków ptaków i ssaków, m.in. kanczyl i małpożer, narodowy symbol Filipin. Przez 400 lat archipelag znajdował się pod rządami monarchii hiszpańskiej. Nic więc dziwnego, że współczesne Filipiny są jedynym krajem Południowo-Wschodniej Azji, w którym chrześcijaństwo jest dominującym wyznaniem. Filipiński katolicyzm tworzy mozaikę wschodnich i zachodnich obrzędów splecioną z pogańskimi wierzeniami miejscowych plemion. Każdego roku świat obiegają zdję-

The Philippines consist of 11 large and more than 7,000 smaller islands on the Pacific Ocean. It is a land of volcanoes, green rice terraces and temples. There are many endemic bird and mammal species, including a mouse-deer and the Philippine eagle – the national symbols of the Philippines. For 400 years the archipelago was under the rule of the Spanish monarchy. Little wonder then that contemporary Philippines is the only country in South-East Asia where Christianity is the dominant religion. The Philippine Catholicism is made up of a mosaic of Eastern and Western rituals intertwined with local tribal pagan beliefs. Every year there are scenes of the Easter

R E K L A M A

Wyspy kuszą obietnicą wspaniałej przygody i błęgiego wypoczynku. Odnajdziemy tu rajskie plaże, piękną rafę koralową, egzotyczne zwierzęta, wulkaniczne stożki, a także plantacje kakaowców i ryżu.

The islands tempt with the promise of a fantastic adventure and idyllic rest. Here, we will discover heavenly beaches, beautiful coral reefs, exotic animals and volcanic cones, as well as cocoa and rice plantations.

ET Poland
BIURO PODRÓŻY
ROK ZAŁOŻENIA 2001

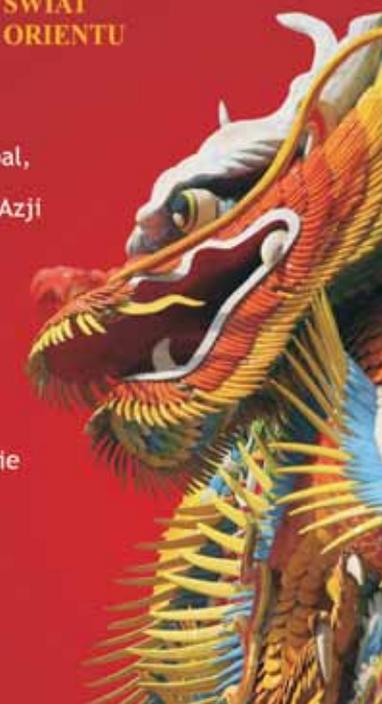
**NIEZWYKŁY
ŚWIAT
ORIENTU**

波兰中国旅游有限公司

- Specjalizacja: Azja
- W ofercie: Chiny, Japonia, Korea, Indie, Nepal, Azja Południowo-Wschodnia oraz inne kraje Azji
- Doświadczenie: od 10 lat organizujemy wyjazdy do Azji
- Wysoki standard usług
- Bogata oferta programów
- Również wyjazdy na indywidualne zamówienie
- Bilety lotnicze

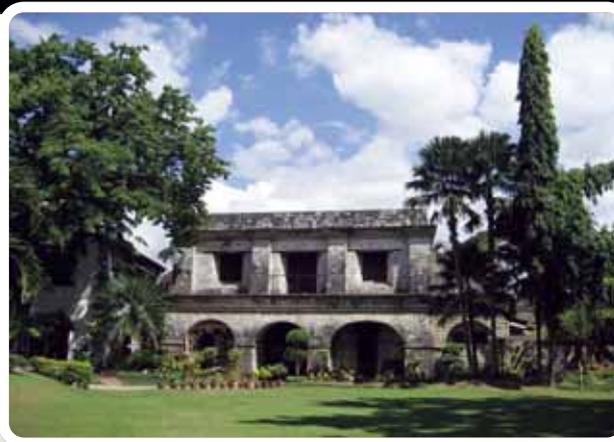
al. Jana Pawła II 61 lok. 2
01-031 Warszawa
tel. 22 654 51 33
e-mail: info@ctpoland.com.pl
www.ctpoland.com.pl

MAMY JUŻ
10
LAT

Wulkaniczny pejzaż Luzon / Luzon volcanic landscape

Fort San Pedro na Cebu / San Pedro fortress in Cebu

cia wielkanocnych misterii, podczas których rzymskokatolicy potknicy dają się przybijać do krzyża, a uczestnicy procesji krwawo się biczują. Okrutnym praktykom towarzyszą roztańczone korowody, świadcząc o radości związanej z celebrowaniem wszelkich świąt.

NAJCIĘKAWSZE WYSPIY >> Na Luzon, największej z wysp, leży Manila. Stolica Filipin wraz z szybko rozrastającymi się przedmieściami tworzy Mega Manilę – metropolię zamieszkaną przez 22 mln ludzi. Na Luzon znajduje się wiele czynnych wulkanów, jeden z nich – Pinatubo wstrząsnął światem w 1991 r. Niespodziewana erupcja trwała tydzień. Kiedy popioły opadły, okazało się, że wulkan stracił wierzchołek i obniżył się o 160 m (ma teraz 1486 m wysokości). Uczestnicy wielu emocjonujących wycieczek zaglądają do wnętrza krateru. Na wyspie w regionie Banaue rozpościerają się tarasy ryżowe uważane za ósmy cud świata. Kształtowane pieczołowicie od 2 tysięcy lat wyglądają jak gigantyczne zielone stopnie wykute w stokach gór Ifugao.

Dużą popularnością cieszy się też wyspa Bohol z wybrzeżem otoczonym pięknymi plażami i rafą koralową. Sławę zawdzięcza Wzgórzom Czekoladowym. Na stokach 1268 niewiarygodnie regularnych kopców o wysokości od 30 do 100 m są uprawiane drzewa kakaowe. Nazwa nie pochodzi jednak od słodkiego skojarzenia, lecz od barwy, jaką w porze suchej, czyli od grudnia do maja, przybiera trawa porastająca wzgórze.

W 1521 r. wyspę Cebu odkrył dla zachodniego świata Ferdynand Magellan. Dziś najcenniejszymi pamiątkami kolonialnej przeszłości są forteca San Pedro i bazylika Św. Dzieciątka. Na wyspie nie brak też luksusowych hoteli oferujących wypoczynek na rajskich plażach i nurkowanie na rafie koralowej.

mysteries, during which local Roman Catholic penitents allow themselves to be nailed to the cross, and the participants of the procession flagellate themselves. Cruel practices accompany the dancing procession, that is witness to the joy associated with celebrating various feasts.

MOST INTERESTING ISLANDS >> Manila is on Luzon, the biggest island. The capital of the Philippines together with the fast growing city outskirts, make up Mega Manila, a metropolis with 22 million people. Luzon has many active volcanoes, one of which, Pinatubo, shook the world in 1991. The unexpected eruption lasted seven days. When the ash subsided, it turned out that the volcano lost its peak and was reduced by 160 m; it is now 1,486 m in height. Participants of many exciting excursions take a look into the crater's interior. Rice terraces spread about on the island are considered to be the eighth miracle of the world. Meticulously shaped over 2,000 years they look like gigantic green steps carved in the Ifugao mountain slopes. The Bohol island is also popular. It is surrounded by beautiful beaches and coral reef. It is famous for its Chocolate Hills. Cocoa plantations grow on 1,268 m high slopes in unbelievably symmetrical conical mounds 30 to 100 m in height. The name does not come from the sweet chocolate connotation, but from the colour of the grass that turns brown in the December to May dry season. In 1521 Ferdinand Magellan discovered the Cebu Island for the Western world. Today, the most valuable mementos of the colonial past are the San Pedro fortress and the Basilica of the Holy Child. The island also has several luxurious hotels providing great recreation and rest on the heavenly beaches and diving on the coral reef.

Dojazd: bezpośrednio do Manili latają samoloty z Paryża (Air France), Amsterdamu (KLM) i Frankfurtu nad Menem (Lufthansa) – bilet powrotny kosztuje ok. 5 tys. zł.

Wiza: nie jest wymagana przy pobycach do 21 dni. Paszport musi być ważny co najmniej 6 miesięcy.

Waluta: peso filipińskie (PHP); 1 EUR = 1,65 PHP

Travel: directly to Manila - planes from Paris (Air France), Amsterdam (KLM) and Frankfurt en Main (Lufthansa). Return ticket costs approx. 5,000 PLN.

Visa: not required with up to 21-day stay. Passport has to be valid for at least 6 months.

Currency: Philippine peso (PHP); 1 EUR = 1.65PHP

Zdjęcia: Walter Roessens, Simon quarry, Olga Khochunova, Jonaid John Morales, abdoawaricent - Fotolia.com

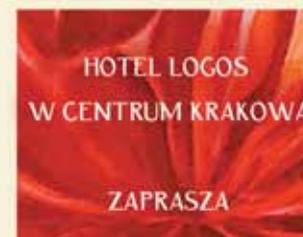
Logos
HOTEL

Hotel Logos, ul. J. Szujskiego 5, 31-123 Kraków, Polska, tel. (+48) 12 631 62 00, fax (+48) 12 632 42 10
e-mail: rezerwacja@hotel-logos.pl, www.hotel-logos.pl

Nowoczesny obiekt typu pensjonatowego, położony w centrum Starego Miasta, rekomendowany przez Polskie Zrzeszenie Hoteli. Specjalizuje się w obsłudze turystyki indywidualnej, rodzinnej, biznesowej i motywacyjnej.

A modern hotel located within a short walking distance from the Old Town listed as a member of a Polish Hotel Association. Hotel caters for individuals, families and business travellers.

PROGRAM REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

„Warmia i Mazury regionem zjednoczonej Europy”.

Urząd Marszałkowski Województwa Warmińsko-Mazurskiego
zaprasza do udziału w konkursie

„PAMIĄTKA REGIONU
WARMII I MAZUR”

NAGRODY: I miejsce – 5.000,-zł; II miejsce – 3.000,-zł; III miejsce – 2.000,-zł

Termin nadsyłania prac konkursowych upływa **30 czerwca 2011 r.**

Regulamin konkursu i karta zgłoszenia znajdują się na stronie: www.wrota.warmia.mazury.pl, w zakładce TURYSTYKA.

Projekt dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Warmia i Mazury na lata 2007-2013 oraz z budżetu samorządu województwa warmińsko-mazurskiego.

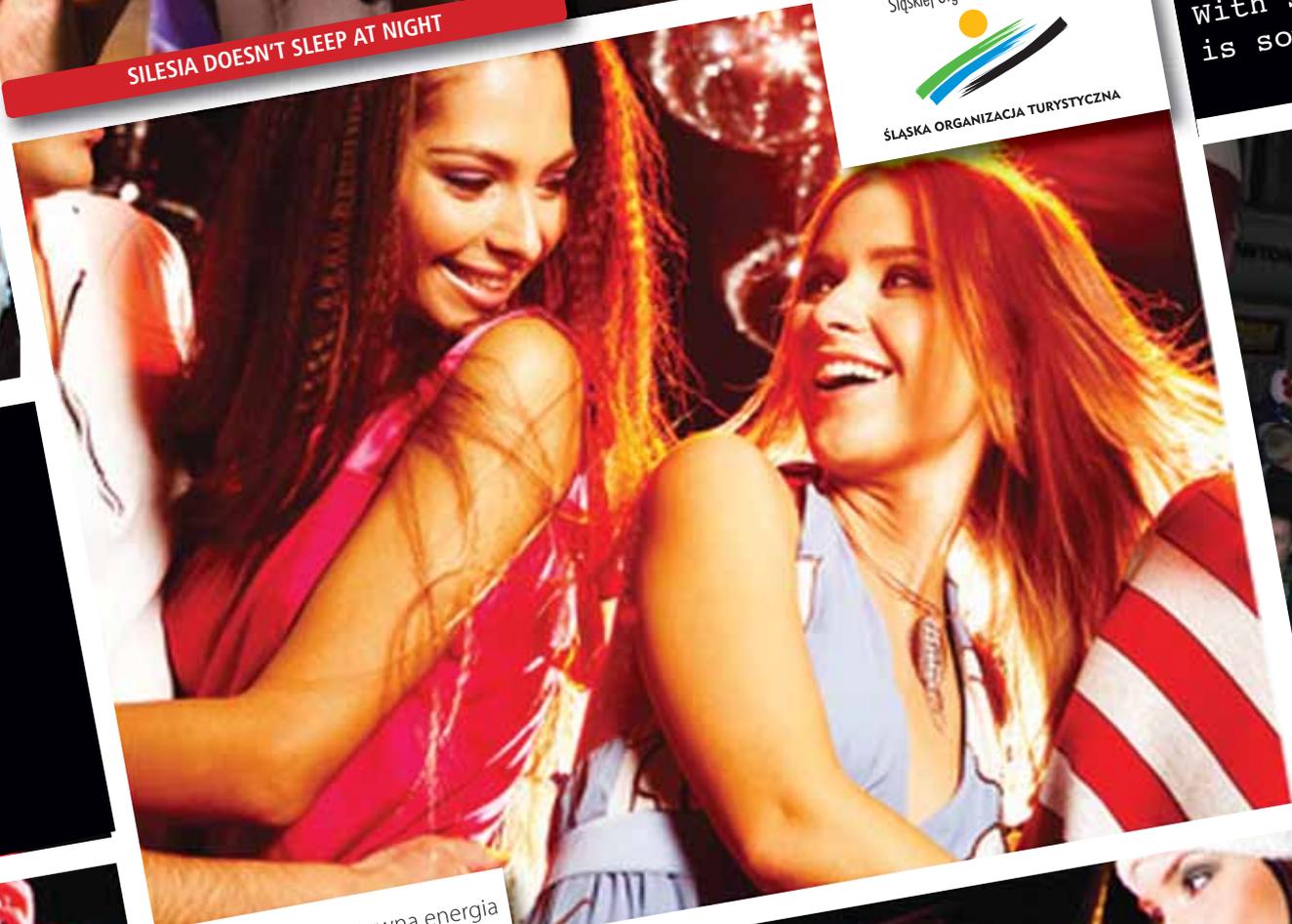

ŚLĄSKIE

nie śpi nocą

Jadwiga Kolawa

SILESIA DOESN'T SLEEP AT NIGHT

Śląskie. Pozytywna energia

Visitors to Silesia in search of positive energy will rediscover it in clubs and pubs with a variety of music styles from electro, house, hiphop, through to r'n'b, dub, ethno, as well as rock and jazz. With such variety there is something for everyone.

Artykuł pod patronatem
Śląskiej Organizacji Turystycznej

ŚLĄSKA ORGANIZACJA TURYSTYCZNA

Odwiedzający Śląskie w poszukiwaniu pozytywnej energii odnajdą ją w klubach i pubach rozbrzmiewających muzyką – od elektro, house, hip-hop, przez r'n'b, dub, ethno, po rock i jazz. W tak bogatej ofercie każdy znajdzie coś dla siebie.

Flow Club, Katowice

Cooler Club & Lounge, Katowice

Flow Club, Katowice

Mega Club, Katowice

Rozrywkowe Katowice

Odkąd władze Katowic zdecydowały się przekształcić Mariacką w deptak – jedna z ważniejszych ulic Śródmieścia zyskała nowy wymiar. Od dwóch lat odbywają się tu cyklicznie imprezy plenerowe, koncerty oraz ciekawe wydarzenia kulturalne. Deptak wzorujący się na słynnej rozrywkowej ulicy Stodolni w czeskiej Ostrawie przyciąga miłośników dobrej zabawy. W weekendy na Mariackiej gości nawet kilka tysięcy osób. „To my jesteśmy centrum miasta” – hasło z internetowego serwisu informacyjno-społecznościowego prowadzonego przez sympatyków Mariackiej – nie jest bezpodstawne. „Blues na Mariackiej”, „Letnie granie”, „Solidarni z Białorusią”, Festiwal Street Artu, Hinduskie Święto Światła, koncerty w witrynie klubu Kato Baru – trudno wymienić wszystkie wydarzenia, dzięki którym Mariacka tętni życiem. Jak grzyby po deszczu powstają kluby, puby i restauracje. Lorneta z Meduzą nawiązująca charakterem do bistrot z lat 20. XX w. ma już status miejsca kultowego. Nowo otwarty Cooler Club & Lounge jako pierwszy w Katowicach lokal o profilu biznesowo-klubowym może spełniać oczekiwania nawet najbardziej wymagających klientów. W związku ze staraniami o tytuł Europejskiej Stolicy Kultury 2016 w mieście dzieje się jeszcze więcej. W ramach nowego cyklu „Lajera na Mariackiej” w każdą sobotę od końca kwietnia do października zaplanowano w sumie 25 koncertów, popisy didżejów, zabawy i konkursy. Największy festiwal uliczny w Polsce ma rozkręcić niczym katarzynka (śląska lajera) imprezowiczów na Mariackiej!

Pełen spis lokali, pubów i restauracji oraz informacje o aktualnych wydarzeniach odbywających się na Mariackiej: www.mariacka.eu

Niestandardowy Flow

Po pełnym atrakcji spacerze ul. Mariacką nie zaszkodzi wpaść do Flow Club. Klimatyczny lokal mieszczący się na pierwszym piętrze kamienicy w centrum oprócz standardowych imprez or-

Entertaining Katowice

Ever since Katowice authorities decided to transform Mariacka Street into a promenade, one of the most important streets in the city centre gained a new dimension. For the last two years annual outdoor events, concerts and interesting cultural happenings take place here. The promenade created in the style of the famous Stodolni Street in the Czech Ostrava draws those who love to have fun. Several thousand people visit Mariacka on the weekend. The slogan, on the social website run by Mariacka enthusiasts, “We are the centre of the city”, is well founded. There is “Summer music”, “Blues on Mariacka”, “Solidarity with Belarus”, Street Artu Festival, Hindu Festival of Lights and concerts in Kato Bar archway. It is impossible to mention all events thanks to which Mariacka is full of life. Clubs, pubs and restaurants spring up like mushrooms. Lorneta z Meduzą (Periscope with Medusa) with an atmosphere of a bistro from the 1920s has gained a cult status. The newly opened Cooler Club & Lounge, which is the first place in Katowice with a business and club profile, can meet the expectations of the most discerning clients. Because Katowice is bidding for the title of 2016 European Cultural Capital even more is happening there than ever. As part of the new series of “Lajera on Mariacka”, 25 concerts, DJ shows, entertainment and competitions will be held every Saturday from the end of April until October. The biggest street festival in Poland will start on Mariacka with the Silesian lajera (barrel organ) performances.

Full list of pubs, restaurants and clubs, as well as information about current events organised on Mariacka: www.mariacka.eu

Unconventional Flow

After a walk full of attractions on Mariacka it won't hurt to drop into the Flow Club. In air-conditioned premises on the first floor

ganizuje tzw. afterparty po koncertach odbywających się na deptaku. Tutaj trafiają nienasycony pożeracze połamanych bitów, którym mało wrażeń i pragną cieszyć się clubbingiem do rana. Goszcząc we Flow, mamy wrażenie, że bawimy się na domówce. Klub współpracujący z prestiżowymi agencjami muzycznymi promuje najnowsze trendy muzyki elektronicznej. „Friendly beats” miksują najlepsi didżeje z całego świata, natomiast Poland TB-303 przybliża historię muzyki elektro, która potoczyłaby się inaczej, gdyby się nie pojawił legendarny syntezator firmy Roland TB-303. Prawdopodobnie bez tego instrumentu nie byłoby disco, techno, acid i innych gatunków muzyki elektronicznej. Warto korzystać z jego dobrodziejstw, bo każda okazja jest dobra do imprezy we Flow: na koniec karnawału, Dzień Kobiet albo Wielkanocne Lounge Party.

Flow – ul. 3 Maja 23/3, Katowice. Karta klubowa uprawnia do zniżek za wstęp, wybrane imprezy za darmo; www.flowclub.pl

Megagwiazdy w Mega Clubie

Weteran klubowej sceny Katowic wciąż jest nie do zdarcia. Historia powstania klubu sięga 1993 r. Początkowo działał w zabytkowym budynku starego dworca, a od kilku lat na terenie nieistniejącej już Huty Baildon. Zamiast surówki i stali w Mega Clubie są „produkowane” dźwięki w pełnej pałecie stylów muzycznych. Surowe, industrialne wnętrza klubu o świetnym nagłośnieniu idealnie sprawdzają się na koncertach. Występują tutaj najpopularniejsi polscy i zagraniczni artyści, tj. Dżem, Kult, Myslovitz, Tomasz Stańko, Overkill i New Model Army. Na imprezach skreczuje czołówka didżejów zarówno ze sceny hiphopowej, jak i house'owej. „Czad Party”, „Kac Meggas” – to najważniejsze imprezy tego legendarnego klubu, w którym można obchodzić sylwestra przez cały rok.

Mega Club – ul. Żelazna 9, Katowice. Wstęp na imprezy: powyżej 18 lat; wybrane imprezy: powyżej 16 lat; www.megaclub.pl

in the city centre the club organises set events, as well as after-parties following concerts on the promenade. This place attracts those that haven't had their fill of music and excitement and want to enjoy clubbing all night. The club cooperates with the most prestigious music agencies promoting the latest trends in electronic music. “Friendly beats” are mixed by the best DJs in the world, while Poland TB-303 plays electro music, whose history would have been different had it not been for the legendary Roland synthesizer TB-303. Had it not been for this instrument we would not have disco, techno, acid and many other types of electronic music. It's worth taking advantage of it, as every occasion provides a good excuse to party at Flow: at the end of the carnival, Women's Day or the Easter Lounge Party.

Flow – ul. 3 Maja 23/3, Katowice. Club membership entitles to lower entry charges, splendid events for free; www.flowclub.pl

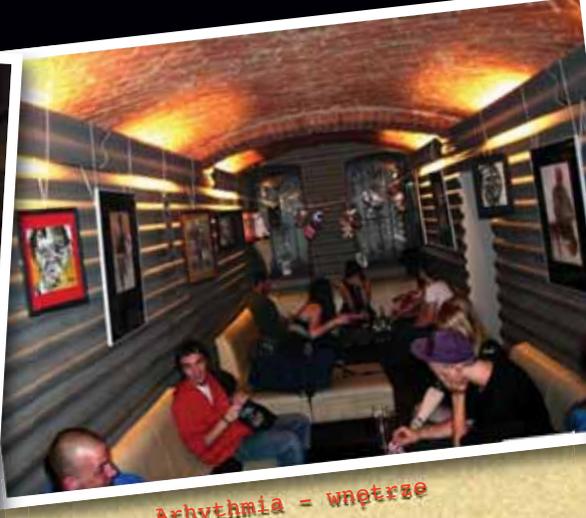
Mega stars in Mega Club

The veteran of the Katowice club scene will not be beaten. The club's history started in 1993. Initially it was located in an historic building of the old railway station, and for the last few years it is on the site of the former Baildon steel works. Instead of pig iron and steel, the Mega Club “produces” a variety of sounds. The club's raw, industrial interior with fantastic acoustics is ideal for concerts. The most popular Polish and foreign artists perform here, including Dżem, Kult, Myslovitz, Tomasz Stańko, Overkill and New Model Army. Leading DJs from both hiphop and house perform here. “Czad Party” and “Kac Meggas” are some of the most important events of this legendary club, in which one can celebrate New Year's Eve all year round.

Mega Club – ul. Żelazna 9, Katowice. Entry to events: over 18 years of age; selected events: over 16 years of age; www.megaclub.pl

Impreza na Mariackiej

Arhythmia - wnetrze

Arhythmia - DJ Chris Jaxx

Boom Da Bass! w Rurze

Sztandarowy klub Częstochowski przyciąga niekomercyjnym graniem. Każdy weekend w Rurze jest wydarzeniem muzycznym. Imprezy w różnych klimatach od elektroniki po hip-hop, rap, funky i szalone lata 70. i 80. Koncerty takich artystów jak: Czesław Śpiewa, T. Love, Fish, O.S.T.R. oraz melanz setów serwowanych przez częstochowskich didżejów rozgrzewają parkiet do czerwoności.

Rura Club – Al. NMP 38 (w bramie), Częstochowa. Wstęp: powyżej 18 lat, na koncerty od 16. roku życia z opiekunem; www.ruraclub.com

W Kashmir Club pod okiem Buddy

Jeden z najbardziej ekskluzywnych śląskich klubów znajduje się w centrum Sosnowca. W Kashmirze można się poczuć jak gwiazda bollywoodzkiego kina. Intrigujące wnętrza utrzymane w klimacie orientalno-kolonialnym tworzą wyjątkową atmosferę. Goście mogą bawić się na dwóch parkietach. Na dolnym rozbrzmiewa muzyka bardziej komercyjna, na górnym króluje klubowe brzmienie, miksowane przez najlepszych didżejów. Do pozostania dłużej w tym orientalnym przybytku zachęca restauracja oferująca kulinarne specjalia z różnych stron świata, głównie europejskie i tajskie.

Kashmir Club & Restaurant – ul. Małachowskiego 9, Sosnowiec. Wstęp: powyżej 21 lat; lokal oferuje trzy sale dla VIP-ów oraz shisha room; www.kashmir-club.pl

Silesian Banquet Union w Bytomiu

Otwarte niedawno w Bytomiu Museum Music Republic zdążyło już podbić serca śląskich clubberów. W części kawiarnianej i klubowej odbywają się nietuzinkowe wydarzenia kulturalne, tj. przegląd filmów krótkometrażowych Future Shorts, Jazz Jam Session, koncerty gwiazd polskiej muzyki alternatywnej, np. Fiza i Emade. W bytomskim klubie można też potańczyć przy dobrych bitach oraz dance hall, d'n'b i funk-jazz – nakręcanych przez kolektyw śląskich didżejów Silesian Banquet Union, któ-

Boom Da Bass! in Rura

Częstochowa's flagship club attracts people with its noncommercial music. There is a happening organised every weekend in Rura. Events are held in various styles from electronic to hip-hop, rap, funk and crazy 70s /80s music. Concerts by such artists as Czesław Śpiewa, T.Love, Fish, O.S.T.R. and a variety of medlies provided by Częstochowa DJs warm up the dance floor.

Rura Club – Al. NMP 38, Częstochowa. Entry: over 18 years of age, concerts from 16 years of age with a guardian; www.ruraclub.com

In Kashmir under the watchful eye of the Buddha

One of the most exclusive Silesian clubs is in the centre of Sosnowiec. One can feel like a bollywood film star in Kashmir. Intriguing interior in oriental and colonial styles creates a unique atmosphere. Guests have the choice of two dance floors. On the lower one the music is more commercial while on the upper floor club music is king, mixed by the best DJs. A restaurant serving culinary specialties from various parts of the world, mainly European and Thai, entices one to stay in this oriental den longer.

Kashmir Club & Restaurant – ul. Małachowskiego 9, Sosnowiec. Entry: over 21 years; there are three VIP rooms and shisha room; www.kashmir-club.pl

Silesian Banquet Union in Bytom

The recently opened Museum Music Republic in Bytom has already won the hearts of Silesian club goers. Unconventional cultural events are held in the café and club section, such as screening of "Future Shorts" films, Jazz Jam Session and concerts with Polish stars of alternative music, e.g. Fiza and Emade. One can dance here to good beats as well as to dance hall, d'n'b and funk-jazz recorded by the Silesian Banquet Union DJ collective, which is famous for the hottest "bauns". The menu

Fot.: G. Waliszewski, M. Milk (2)

rzy słyną z organizacji najgorętszych „baunsów”. W karcie duży wybór – od kanapek, po tatara i owoce morza w cieście.

Museum Music Republic – ul. Jana III Sobieskiego 2, Bytom. Klub czynny codziennie od godz. 12. Na wiele imprez wstęp wolny; www.musicrepublic.pl

Alternatywa w Backstage

Poszukiwacze alternatywnych dźwięków będą się dobrze czuli w bielskim klubie Backstage. W sali głównej lub przy barze można posłuchać ethno-electro, happy hardcore, emo/punk, zaszaleć na cover party albo zobaczyć kontrowersyjne występy drag queen. „Wejście od tyłu (budynku), a i atmosferę chcielibyśmy utrzymać w podobnej konwencji” – zachęcają twórcy klubu i ekipa Psycho Squad dbająca o porządek i pozytywne wibracje.

Backstage – ul. Partyzantów 15, Bielsko-Biała. Wstęp: powyżej 24 lat, czynne codziennie od godz. 16; www.backstage.bielsko.pl

Arytmiczne granie w Arhythmii

Undergroundowy klimat jest też wyczuwalny w innym bielskim klubie – Arhythmii. Wnętrza stylizowane na starodawne zamkowe piwnice i sala kominkowa tworzą tajemniczy nastrój. Najlepsi didżeje dbają o to, aby zabawa kręciła się do rana. Podczas imprezy „Minimalnie + Qłturalnie” można obserwować ich pojedynki za konsolą. Interującym cyklicznym wydarzeniem jest „POZOR!” – wernisaż ręcznie wykonanej odzieży i biżuterii lub zdjęć i obrazów artystów ze Śląska i Czech. Imprezę wzbogacają animacje i efekty świetlne, a kończy zabawa do rana przy różnorodnej muzyce (od oldskuli po hardcore). Do nietypowych eventów w Arhythmii należą także: przegląd filmów poruszających problem kulturowej tożsamości płci albo House & Sax Party przy muzyce na żywo.

Arhythmia – ul. 3 Maja 3, Bielsko-Biała. Klub czynny codziennie od godz. 12. Na wybrane imprezy obowiązuje przedsprzedaż biletów; www.facebook.com/Arhythmia-Club

Majowe imprezy/ Events in May

- 14 maja** – NYP™ 004/ Absys Rec. Alternatywna drum'n'bassowa muzyka serwowana przez twórców z niezależnej wytwórni Absys Record (Museum Music Republic).
– NYP™ 004/Absys Rec. Alternative drum'n'bass music from creators of independent record label Absys Record (Museum Music Republic).
- 21 maja** – Beats Friendly 7 Years, czyli siódme urodziny „przyjaźnie nastawionego do bitów” kolektywu didżejsko-wokalno-producentckiego Beats Friendly (Flow Club).
– Beats Friendly 7 Years, that is the 7th birthday of the DJ and vocal producer collective, Beats Friendly (Flow Club).
- 21 maja** – Jest Biba to impreza z oldskulowym stylem mikswania i nie tylko, do zabawy zagrzewa Ojciec Mp3. Zagrają didżeje: Babilon, Roka i Too Late (Rura Club).
– Jest Biba – an event in old-school style, with entertainment by Ojciec Mp3, together with Babilon, Roka and Too Late DJs (Rura Club).
- 25 maja** – koncert Uriah Heep, brytyjskiej legendy rocka (Mega Club).
– Uriah Heep Concert, by the British rock legend (Mega Club).

is extensive – from sandwiches, through to steak tartar and seafood in batter.

Museum Music Republic – ul. Jana III Sobieskiego 2, Bytom. Open daily from noon. Entry to many events is free; www.musicrepublic.pl

Alternative at Backstage

Those looking for alternative sounds will feel good in the Bielsko-Biała Backstage club. In the main hall or at the bar one can listen to ethno-electro, happy hardcore, emo/punk, go wild at the cover party or watch controversial performances by the drag queen. “Entry is from the rear (of the building), and we'd like to keep the atmosphere in a similar vein”, say the club's creators and Psych Squad team managing the place and ensuring positive vibes.

Backstage – ul. Partyzantów 15, Bielsko-Biała. Entry: over 24 years of age, open daily from 4 pm; www.backstage.bielsko.pl

Arrhythmic music in Arhythmia

An underground climate can also be found in another Bielsko-Biała club, Arhythmia. The interior is in the style of old castle cellars and the fireplace room creates an intimate atmosphere. The best DJs ensure that people have fun till the early hours. One can observe their challenge behind the console during the “Minimalnie + Qłturalnie” show. “POZOR!” is an interesting regular event – an exhibition of hand made clothing and jewellery, as well as paintings by artists from Silesia and the Czech Republic. The event is enlivened by animation and lighting effects, culminating with partying till the early hours amidst a variety of music styles, from old-school to hardcore. Other unusual events at Arhythmia include film screenings about problems of cultural sexual identity or House and Sax Party with live music.

Arhythmia – ul. 3 Maja 3, Bielsko-Biała. Open daily from noon. Prior booking required for selected events; www.facebook.com/Arhythmia-Club

Teneryfa

Elżbieta Wołoszyńska
Jacek Wiśniewski

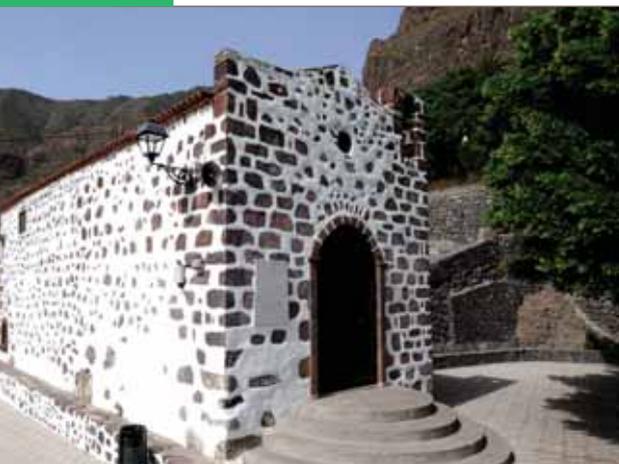
Z dala od plaż

TENERIFE – AWAY FROM THE BEACHES

Spośród Wysp Szczęśliwych, jak często nazywa się Kanary, jest największa. Od Sahary dzieli ją zaledwie 100 km, przez co słońce świeci tu średnio przez 360 dni w roku. Taka aura zachęca do plażowania. Nas jednak pociągają niezwykle wulkaniczne krajobrazy. Zbocza pokryte skalnymi wąwozami, kolorowa lawa zastygła w fantazyjne formy, ośnieżone stożki wulkanów.

From among Happy Islands, as Canary Islands are often called, Tenerife is the biggest. It is merely 100 km from the Sahara so the sun shines here on average 360 days in a year. Such an atmosphere is conducive to sunbathing. But we are more interested in the unique volcanic landscapes. Mountainsides covered with rock gorges, colourful lava that solidified into fanciful forms, volcanic cones covered in snow.

Zabytkowy kościółek w Masca / Historic little church in Masca

Północne wybrzeże Teneryfy / Tenerife's northern coast

Łądujemy na lotnisku Tenerife Norte, niedaleko stolicy wyspy Santa Cruz de Tenerife. Wita nas rozgwieżdżone niebo i ciepła bryza, która odurza zapachem. Termometr wskazuje 18°C. Wciąż nie możemy uwierzyć, że naszkicowany pół roku wcześniej projekt wchodzi w fazę realizacji. Po lutowej szarudze każdemu z nas raduje się serce na myśl, że kolejne dwa tygodnie spędzimy na wyspie wiecznej wiosny. Dochodzi godzina 23, lecz nie czujemy zmęczenia. Zasiadamy nad mapami, by zaplanować kolejne dni pobytu. Teneryfę postanowiliśmy zwiedzać samodzielnie, korzystając z siły własnych nóg oraz lokalnych środków transportu. Podejmiemy eksplorację górskich terenów, które, nie licząc wąskiego pasu nadbrzeża, zajmują znaczny obszar wyspy.

W krajobrazie wyróżniają się trzy masywy: Teno i Adeje na południu oraz Anaga na północnym-wschodzie. Wypiętrzone z dna morza jako wyspy wulkaniczne ok. 20 mln lat temu zostały połączone olbrzymim stożkiem. Obecnie wewnątrz pierwotnego krateru zajmują Las Cañadas – równiny o księżycowym krajobrazie rozpostarte na wysokości ok. 2000 m n.p.m. Nad nimi dominuje masyw wulkaniczny z najwyższym szczytem Hiszpanii – majestatycznym Pico del Teide (3718 m n.p.m.).

WĄWOZY POŚRÓD LAURÓW >> Szczególnie popularny jest masyw Anaga pokryty wiecznym zielonym lasem laurowym, przez który wiedzie malownicza droga (zaczyna się w La Laguna, kończy w Chamorga). Pokonanie całej trasy stanowi nie lada atrakcję – ze względu na mające niekiedy nawet 180° zakręty. Na niektórych z nich znajdują się punkty widokowe. Przez masyw poprowadzono liczne ścieżki piesze oznakowane jednolitym żółtym znakiem, wiele z nich pokrywa się z trasami wyznaczonymi przez pasterzy prowadzących stada w góry. Pasterze znakują ścieżki, usypując przy drodze niewielkie kopce z kamieni. Przez masyw biegnie także fragment jednego z europejskich długodystansowych szlaków pieszych GR 131. Czerwona trasa z masywu Anaga do Arony (masyw Adeje) liczy 85 km.

We land at the Tenerife Norte airport nearby the island's capital Santa Cruz de Tenerife. We are greeted by a starry sky and a warm breeze, which fragrance makes one dizzy. The thermometer shows 18°C. We still can't believe that the project we planned in October is being realised. After the February foul weather all our hearts warm to the idea that we will spend the next two weeks on the Island of Everlasting Spring. It is nearly 11 pm, but we are not tired. We look over maps to plan the rest of our stay. We decided to look over Tenerife on our own, going on foot and using local transport. We start to explore the mountainous terrain, which apart from a narrow wharf belt, takes up most of the island.

There are three ranges on the landscape: Teno and Adeje in the south and Anaga to north-east. The bottom of the sea has been raised to form volcanic mountains about twenty million years ago, and have been joined together by a huge cone. Currently the inside of the initial crater are home to Las Cañadas – moonlike plains at 2,000 m above sea level. A volcanic massif towers above them with the highest Spanish peak, the majestic Pico del Teide, 3,718 m. above sea level.

GORGES AMONG LAURELS >> The Anaga massif is particularly popular; it is always covered with a green laurel forest with a picturesque road that starts in La Laguna and ends in Chamorga. Doing the whole trip it is quite an attraction in itself as there are 180° bends with lookout points at some of them. Many walking paths have been built through the massif that are marked with a uniform yellow sign, many of them merge with routes marked by shepherds leading their herds to the mountains. Shepherds mark paths by forming mounds of stones by the roadside. A fragment of one of the European long-distance walking routes GR 131 runs through the massif. The red route from the Anaga massif to Arona, the Adeje massif, is 85 km long.

For the first time from one of the lookout points we notice our dream emerging from among the clouds – Pico del Teide. At other points we admire the Anaga massif at its best, and particularly the beautiful gorges. We are enchanted with the small holiday homes upon the rocks and caves adapted as living quarters. Hidden among the rocks, they are accessible only by foot or on the back of a donkey. Maybe we shall spend our holidays here at another time.

Fot.: enrique oyoso, philipus, jose juan castellano – fotolibro.com

Z jednego z punktów widokowych po raz pierwszy dostrzegamy wynurzające się z chmur nasze marzenie – Pico del Teide. Na innych podziwiamy masyw Anaga w pełnej krasie, a szczególnie przepiękne wąwozy. Urzekają nas przytulone do skał małe letniskowe domki oraz jaskinie zaadaptowane na cele mieszkalne. Ukryte wśród skał samotnie są dostępne jedynie pieszo lub na grzbiecie osiołka. Może w kolejnym roku właśnie tu spędzimy wakacje?

KU STROMYM KLIFOM >> Docierając do Chamorgi – najdalej na północ wysuniętej miejscowości na wyspie – zapominamy o wcześniejszych planach zwiedzania Teneryfy. Czujemy się tu niczym w oazie ciszy i spokoju. Zasiadamy na ławeczce pod lokalnym barem, by wypić maleńkie cortado i wygrać się w słońcu. Bóg tworząc raj, miał na myśli właśnie takie miejsce! Stąd już tylko krótkie przejście dawną pasterską ścieżką i docieramy do latarni morskiej Faro de Anaga stojącej na urwistym zboczu nad oceanem. Właśnie zdobyliśmy jeden z dwóch skrajnych punktów wyspy. Drugi jest zlokalizowany w masywie Teno. Tu także znajduje się latarnia morska – Faro de Teno – oraz jedna z piękniejszych zatoczek z malutką plażą. Doskonałe miejsce na odpoczynek. Droga wiodąca ku latarni jest szczególnie niebezpieczna podczas złej pogody, o czym informują ogromnie tablice ostrzegawcze w kilku językach. Podążamy więc nią na własną odpowiedzialność. Dreszczyk emocji towarzyszy nam również, gdy zwiedzamy najsłynniejszy wąwóz masywu, zwany Masca. W przewodniku czytamy, że to trasa dla osób o doskonałej kondycji fizycznej. To prawda! Nieoznakowany szlak (orientację ułatwiają kupki kamieni),

Smocze drzewo – jeden z symboli wyspy /Dragon tree, one of the island's symbols

WAKACJE 55+
HISZPANIA DLA SENIORÓW
 Już wkrótce rusza kolejna edycja programu TRAVEL SENIOR.

Napisz do nas!
Bądź pierwszy!
Rezerwuj najlepszy termin!

Chcesz pierwszy dowiedzieć się o propozycjach TRAVEL SENIOR na sezon 2011/2012?
 Wejdź na stronę:
www.travel-senior.pl
 i wypełnij formularz lub napisz do nas:
senior@travel-senior.pl
 O możliwości rezerwacji dowiesz się jako pierwszy!

Biurowo Podróży **WATRA TRAVEL**
 Oficjalny partner **TRAVEL SENIOR**
 tel. 22-389 76 56, 81-743 76 56
 tel. kom. 726 06 56 66

WATRA TRAVEL
TRAVEL SENIOR

TOWARDS STEEP CLIFFS >> Getting to Chamorgi, which is in the very north of the island, we forget about our earlier plans to see Tenerife. We feel as if we were in an oasis of quiet and peace. We sit down on a bench at a local bar to have a little cortado and to bathe in the sun. When god was planning paradise he must have had this place in mind! From here it is only a short walk through an old shepherd's path to reach the Faro de Anaga lighthouse at the steep mountainside above the ocean. We have just conquered one of the two outermost points on the island. The other is located in the Teno massif. There is a lighthouse here as well, named Faro de Teno and one of the most beautiful bays with a little beach. An excellent place for a rest. The road leading to the lighthouse is particularly dangerous during inclement weather, huge boards warn about this in several languages. So we go there at our own risk. We feel a shiver of excitement when looking at the most famous massif, called Masca. We read in the guidebook that it is a track for those who are very fit. That's true! The unmarked trail with mounds of stones that give direction, various obstacles, passages through, under and over

liczne uskoki, przejścia między, pod i nad skałami oraz przez strumień. A to wszystko w otoczeniu kilkusetmetrowych ścian. Buty oraz kijki trekkingowe spisują się doskonale. Schodzimy na plażę – łódką płyniemy do Los Gigantes. Relaksujemy się, oglądając po drodze piękne klify – ściany o wysokości wieżowca wyrastają z oceanicznych głębin.

LUNEARNY KRAJOBRAZ >> Na Teneryfę jechaliśmy z nadzieją na zdobycie Pico del Teide. Niestety, z powodu intensywnych opadów śniegu władze Parku Narodowego Teide zamknęły szlak prowadzący na wierzchołek. Nie odmawiamy sobie jednak wjazdu pod szczyt kolejką, by być choć trochę bliżej upragnionego celu. Musimy przeprosić się z czapkami i rękawiczkami – silny wiatr robi swoje. W ramach rekompensaty intensywnie eksplorujemy okolicę wulkanu. Odnajdujemy niespotykaną wcześniej różnorodność krajobrazów: pola zastygłej lawy, bazaltowe formacje skalne o księżycowych kształtach, obszary pokryte zwietrzałą skałą pumekową do złudzenia przypominającą piasek.

Zachowane w dobrym stanie formacje pumekowe to geologiczny rarytas. Aby je podziwiać, udajemy się do masywu Adeje, gdzie odnajdujemy zakątek zwany Paisaje Lunar, czyli księżycowy krajobraz. Pośród ciemnych wulkanicznych skał wyłaniają się niezwykle kształtów formacje zbudowane z jasnego pumeksu. Klimat jest tu dość suchy, podobnie jak na całym południu wyspy, a woda cenna niczym złoto. Wyruszając w góry, zabieramy ze sobą zapas wody.

Mijają dwa tygodnie od przyjazdu, a my czujemy, że wreszcie czerpiemy z bogactw wyspy garściami. Nieubłaganie nadchodzi jednak chwila, by powiedzieć „Do zobaczenia!”. Przy starcie, nim samolot odbierze kurs na kontynent, podziwiamy ostatni raz majestatyczny, ośnieżony szczyt Pico del Teide w promieniach wschodzącego słońca. Jesteśmy pewni, że wrócimy na Teneryfę, aby zdobyć dach Hiszpanii.

Księżycowy krajobraz masywu Adeje / Adeje massif's moon landscape

Dojazd: loty z przesiadkami oferują niemal wszystkie linie lotnicze. Połączenia bezpośrednie z Polski – jedynie biura podróży. W wakacje loty czarterowe sprzedaje PLL LOT. Bilet w obie strony kosztuje ok. 700 zł.

Noclegi: można wynająć pokój w hostelu, samodzielny apartament, górską chatkę, luksusowy hotel. Klimat na wyspie sprzyja również turystyce namiotowej, choć trudno o zorganizowane pole biwakowe. Nocowanie na dziko jest dozwolone. Ceny noclegów zaczynają się od 15 euro; www.hostelbookers.com

Getting there: nearly all airlines provide flights with transfers. Direct flights from Poland – only through travel agents. PLL LOT sells charter flights during the holidays. Return ticket costs approx. 700 PLN.

Accommodation: you can hire a room in a hostel, individual apartment, mountain cabin, luxurious hotel. The climate on the island is congenial to camping, though it's hard to find camping areas. Sleeping in the wild is permitted. Costs start from 15 euro. More information on www.hostelbookers.com

www.turismodecanarias.com, www.poloniacanarias.com

the rocks and through a creek. And all this around several hundred metre walls. Our shoes and tracking poles pass the test. We go down to the beach and sail by boat to Los Gigantes. We're relaxing while looking at beautiful cliffs along the way, which are like walls the height of skyscrapers coming up from the ocean depths.

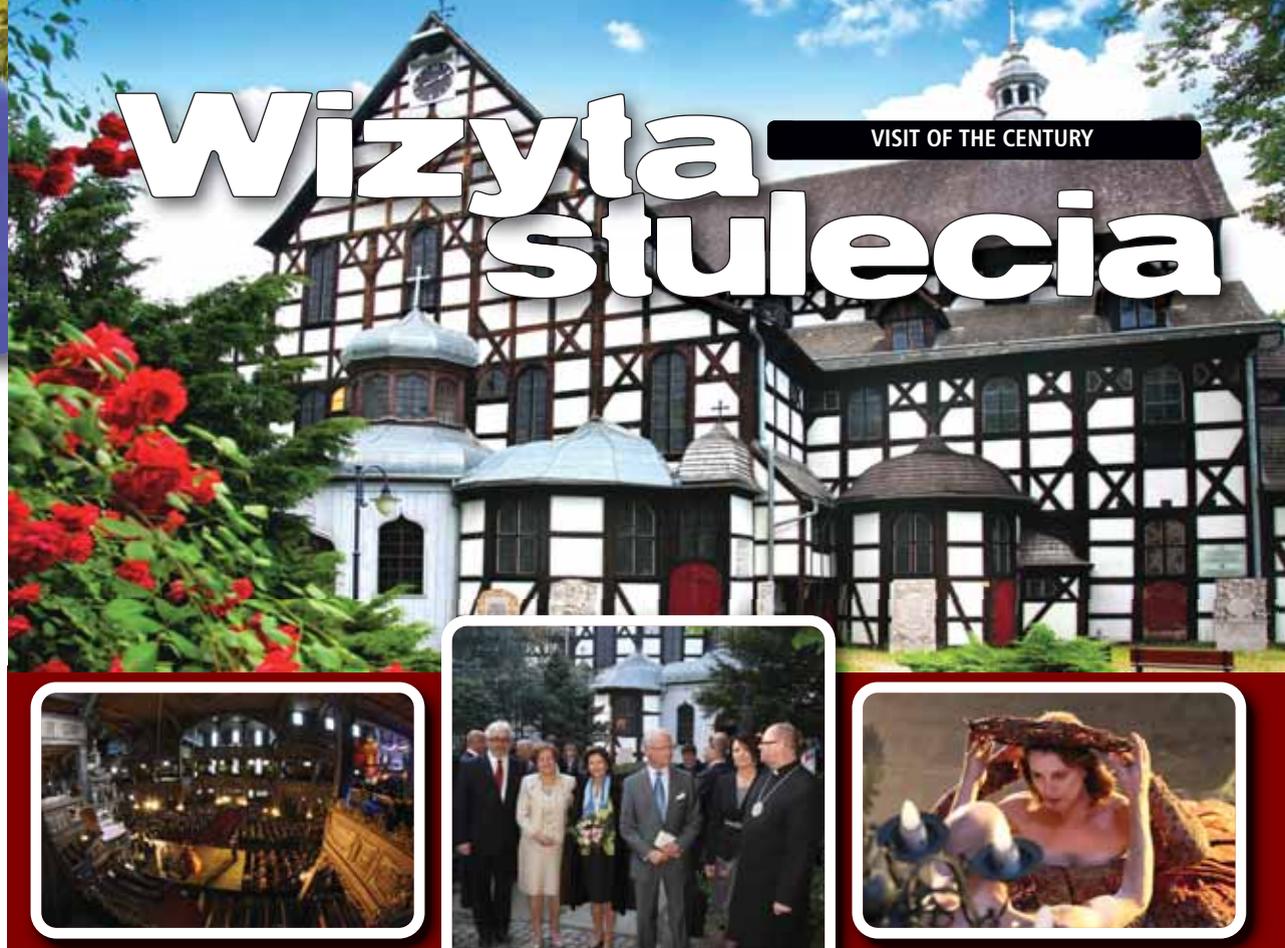
LINEAR LANDSCAPE >> We went to Tenerife with the hope of conquering Pico del Teide. But due to heavy snowfalls the Teide National Park authorities closed the track leading to the summit. However, we went there by rail so as to be a bit closer to our longed-for goal. We had to put on our caps and gloves, as the strong wind was playing havoc. As compensation we thoroughly explored the surrounds of the volcano. We discovered a variety of landscapes that we had not come across earlier; fields of solidified lava, moon shaped basalt rock formations, areas covered with weathered pumice stones reminiscent of sand.

Pumice formations preserved in good condition is a geological rarity. To admire them we go to the Adeje massif, where we find a spot, called Paisaje Lunar, i.e. Moon Landscape. Incredible shapes built from light pumice arise from among the dark volcanic rocks. The climate here is quite dry, similarly as on the whole southern part of the island, and water is worth its weight in gold. We take water supplies when going to the mountains. Two weeks have passed from our arrival, and we feel that finally we are drawing in the riches of the island. But the time is inexorably approaching to say "goodbye". Before the plane takes its course home we admire the majestic snowed over Pico del Teide peak in the rays of the raising sun for the last time. We are sure that we will return to Tenerife to see Spain's roof again.

For: J. Wiśniewski

Wizyta stulecia

VISIT OF THE CENTURY

Życzeniem IKM króla Karola XVI Gustawa i królowej Sylwii było zobaczyć Kościół Pokoju w Świdnicy. Dlaczego? Aby to zrozumieć, należałoby przytoczyć choćby dwa fakty z historii świątyni. Po pierwsze, Szwedzi w XVII w. wsparli finansowo budowę kościoła, a po wtóre - dzięki ich dyplomatycznym zabiegom w 1708 r. wybudowano na placu Pokoju dzwonnice, a zaraz potem ewangelickie gimnazjum. Po ponad trzech wiekach historia zatacza swoje koło i oto znów pojawia się szwedzki akcent w najnowszych dziejach tego miejsca. 6 maja 2011 r. para królewska Szwecji przyjeżdża do największej drewnianej świątyni na świecie, zasiada w pierwszej ławce, i podziwiając barokowe wnętrza kościoła, ogląda spektakl „Podróż Krystyny” z Susanne Rydén w roli głównej.

W dniach 4-6 maja 2011 na zaproszenie Prezydenta RP Bronisława Komorowskiego wizytę państwową w Polsce złożyli IKM król Karol XVI Gustaw i królowa Sylwia. Para królewska odwiedziła Warszawę, Wrocław i Kościół Pokoju w Świdnicy.

In 4-6 May 2011, at the invitation of the President of the Republic of Poland, Bronisław Komorowski, H. R. H. King Carl XVI Gustaf of Sweden and Queen Silvia paid an official visit to Poland. The royal couple visited Warsaw, Wrocław and the Church of Peace in Świdnica.

It was the wish of H.R.H. King Carl XVI Gustaf of Sweden and Queen Silvia to see the Church of Peace in Świdnica. Why? To understand this, one should mention at least two facts about the church. First of all, in the 17th century Swedes helped finance the construction of the church, and secondly, thanks to their diplomacy in 1708 a bell tower was built on the Peace Square, and then shortly after an evangelical secondary school. After more than three centuries history has done a full circle and a Swedish touch again appears in the history of this town. On 6 May 2011 the Swedish Royal couple arrive at the biggest wooden church in the world, they sit in the front row, and admiring the baroque interior of the church and look at a show "Christine's travels" with Susanne Rydén in the lead role.

Najważniejsze wydarzenia muzyczne w 2011 r.:

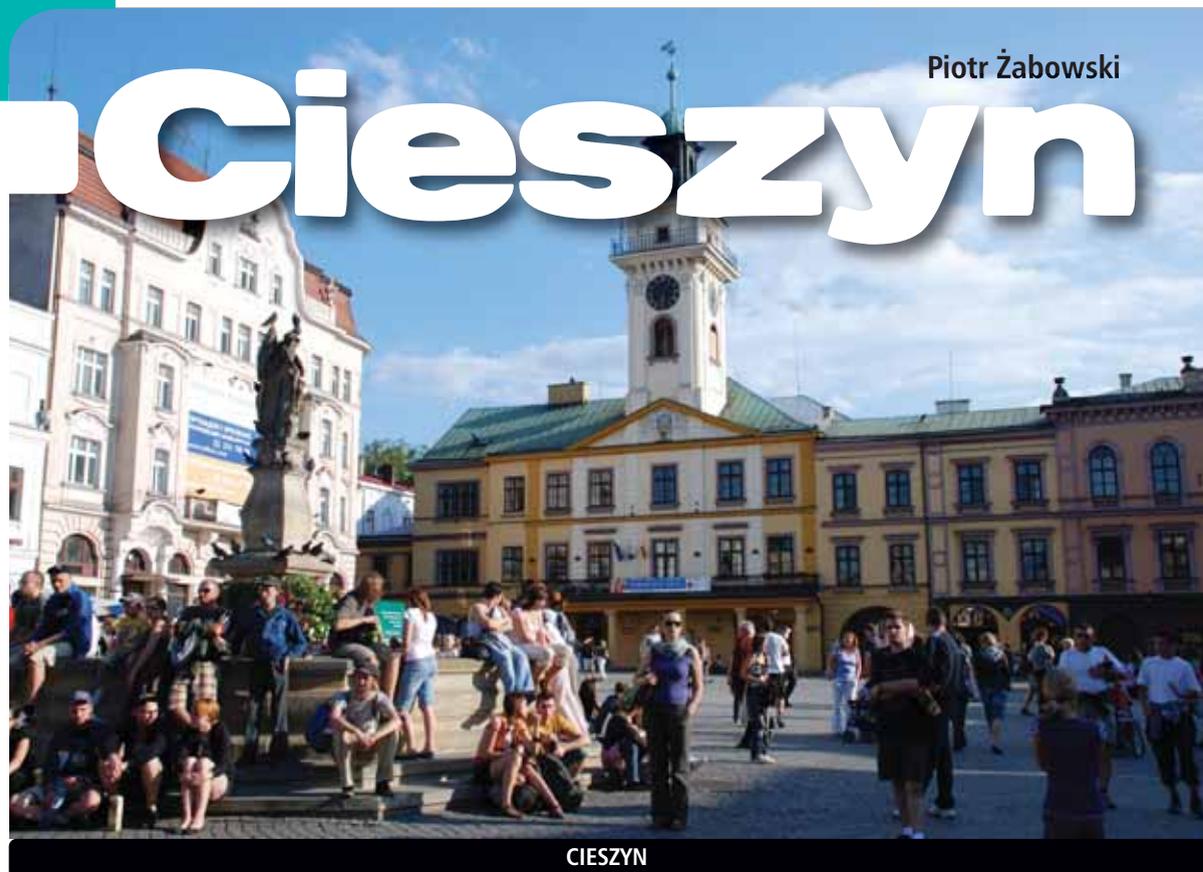
Festiwal Bachowski (23–31 lipca), Międzynarodowy Festiwal Wratlavia Cantans (23 września), kwadranse organowe (w każdą sobotę lipca i sierpnia o godz. 12), koncerty solistów Wrocławskiej Orkiestry Barokowej (3 czerwca, godz. 11.30), Akademia Śpiewu, Teatr Narodowy w Cotbus (2 lipca).
Informacje turystyczne: Od kwietnia do października kościół można zwiedzać w godz. 9–13 i 15–18, zimą należy umówić się telefonicznie.
Ceny biletów: 8 zł – normalny, 4 zł – ulgowy.

The most important musical event in 2011:

Bachowski Festival (23-31 July), Wratlavia Cantans International Festival (23 September), 15 minute organ performances (every September in July & August, at noon), concerts by soloists from Wrocław Baroque Orchestra (3 June, at 11.30am), Singing Academy, National Theatre in Cotbus (2 July).
Tourist information: From April to October the Church can be visited between 9 am – 1 pm and 3 pm - 6 pm, in winter by prior telephone appointment.
Cost of tickets: 8 PLN-adult, 4 PLN – concession.

Więcej na www.kosciolpokoju.pl

CIESZYN

Piotr Żabowski

Cieszyn

Choć podzielony na dwa miasta, historycznie stanowi jeden organizm. Zaskakuje zabytkami, urzeka klimatem. Położony na ruchliwym szlaku migracyjnym, był miejscem spotkania różnych kultur, wyznań i narodowości.

Though divided into two towns, historically Cieszyn is a single organism. It boasts surprising historic monuments and has a great ambience. Located near a busy migration route, it used to be the place where different cultures, religions and nationalities met.

1 Barwna i długa jest historia tego grodu. Jeśli wierzyć legendzie, a w każdej jest ziarno prawdy, w 810 r. trzech synów polskiego władcy Leszka III po długiej rozłące spotkało się przypadkiem przy pewnym źródle. Ciesząc się z tak szczęśliwego zrzędzenia losu (samo miejsce także musiało zrobić na nich wrażenie), postanowili zbudować miasto. Tak powstał Cieszyn, który jest prawdopodobnie najstarszym miastem w Polsce.

1 AN IMPRESSIVE PLACE >> The history of this town is long and fascinating. According to legend, and usually every legend is to some extent true – in 810, after a long period of separation, three sons of the Polish ruler Leszek III met by chance at a spring. Happy with this coincidence (and the place itself impressed them as well), they decided to build a settlement. And thus, Cieszyn was established – probably the oldest town in Poland. The Three Brothers' Well in the street of the same name commemorates this meeting. Many centuries have passed, and visitors still find the place impressive. To see why, it is best to go for a walk to the Castle

Fot.: z archiwum UM Cieszyn (3)

Romańska rotunda św. Mikołaja / Romanesque St. Nicholas rotunda

O miejscu spotkania przypomina tzw. Studnia Trzech Braci stojąca przy ulicy o tej samej nazwie. Minęło wiele wieków, a miasto wciąż robi wrażenie. Aby się o tym przekonać, najlepiej się wybrać na spacer na Wzgórze Zamkowe i spróbować słynnych cieszyńskich kanapek ze śledziem. Lepszych nie znajdziecie w całej Polsce.

Wielowiekową historię miasta uwięzioną w murach i ścianach budynków przybliżają trasy turystyczne, które łączą najważniejsze zabytki. „Szlak książąt cieszyńskich – Piastowie” zaprowadzi nas

do romańskiej rotundy św. Mikołaja uwiecznionej na banknocie o nominale 20 złotych oraz do gotyckiej Wieży Piastowskiej. Wybierając szlak „Via Sacra”, dotrzemy m.in. do największej świątyni ewangelickiej w Polsce. Ciekawe pamiątki po dawnych mieszkańcach odnajdziemy też na szlaku prowadzącym „Śladami cieszyńskich Żydów”. Kulturalny wieczór warto spędzić w Teatrze im. Adama Mickiewicza lub w Czeskim Cieszynie, gdzie mieści się jedyna poza granicami naszego kraju Scena Polska. Na przełomie września i października po obu stronach Olzy odbywa się XXII Międzynarodowy Festiwal Teatralny „Bez Granic”.

Hill and taste the famous Cieszyn herring sandwiches – the best such sandwiches in Poland.

2 GENERATION AFTER GENERATION >> The centuries of the town's history inscribed in the walls of its buildings are brought closer by tourist routes, which link major historic monuments.

"The Princely Route of the Piasts" will lead you to the Romanesque St. Nicholas rotunda, which is immortalized on the banknote of 20 złoty and then to the Gothic Piastowska Tower. The "Via Sacra" route, in turn, will take you, among others, to the largest evangelical church in Poland.

You will see interesting relics of the past left after former inhabitants of the area along the route "Traces of Cieszyn Jews." And in the evening you may go to the Adam Mickiewicz Theatre or visit Czech Cieszyn, where you will find the only Polish Stage outside our country. At the end of September and the beginning of October, Cieszyn on both banks of the Olza River hosts the International Festival of Theatre "Without Borders."

3 FOR CONNOISSEURS >> Cieszyn will provide you with the most sophisticated cultural experiences. The modern art gallery Galeria Szara is the place of many exhibitions, concerts and installations. In the Cieszyn Castle you will see the exhibition of Polish and international design. While the town's historic libraries and archives boast priceless publications from past ages. You may see them by following the "Book Route." Throughout the year the town hosts numerous cultural events, the most interesting of which include: the film festival "Cinema on the Border," the festival of art schools and art "Art Circles," the festival of vocal music "Viva il canto" and the Cieszyn Jazz Festival. Between these

Eksponaty z Muzeum Śląska Cieszyńskiego / Exhibits of the Museum of Cieszyn Silesia

Dawny pałac myśliwski Habsburgów / Former hunting palace of the House of Habsburgs

Miasto zapewni nawet najbardziej wysublimowane doznania kulturalne. Prezentująca sztukę współczesną Galeria Szara jest miejscem wielu wystaw, koncertów i instalacji. W Zamku Cieszyn

gości nowy polski i światowy design. W cieszyńskich zabytkowych bibliotekach i archiwach przetrwały bezcenne wydawnictwa z dawnych wieków, oprowadza po nich Szlak Książki. Przez cały rok w mieście odbywają się liczne wydarzenia kulturalne, do najciekawszych należą: Przegląd Filmowy „Kino na granicy”, Festiwal Szkół Artystycznych i Twórczości „Kręgi Sztuki”, Festiwal Muzyki Wokalnej „Viva il canto”, Cieszyński Festiwal Jazzowy. W przerwie między kolejnymi wydarzeniami warto się wybrać do Muzeum Śląska Cieszyńskiego, Muzeum Drukarni lub Muzeum Protestantyzmu.

Wiele frajdy naszym pociechom sprawi wdrapanie się na Wieżę Piastowską, z której roztacza się wspaniała panorama miasta. Na rodzinny wypoczynek w Cieszynie warto zarezerwować sobie

sobotę 11 czerwca, wówczas odbędzie się „Industriada”, czyli święto Szlaku Zabytków Techniki województwa śląskiego. W programie m.in. gra miejska „Miasto szyfrów” oparta na historii złamania kodu Enigmy. Podczas „Industriady” dzień otwarty organizuje wiele obiektów, w tym Muzeum Drukarni. Młodzi poligrafowie będą mogli przygotować matrycę z własnym rysunkiem lub złożyć tekst i wytłoczyć na starych prasach. Całej rodzinie spodoba się też perspektywa spaceru alejkami wytyczonymi wzdłuż brzegów Olzy. Place zabaw, tereny do jazdy na rolkach, rowerze i deskorolce skutecznie skanalizują ener-

successive events it is worth visit the Museum of Cieszyn Silesia, the Museum of Printing or the Museum of Protestantism.

4 FOR FAMILIES >> Your kids will have a lot of fun while climbing the Piast Tower, from which you may admire the panoramic view of the town. You should also take your family to Cieszyn on Saturday 11 June, when "Industriada," the festival of the Industrial Monuments Route of the Silesian Province is scheduled to be held. One of its major attractions will be the urban game called "The City of Codes," which is based on the story of breaking the Enigma code. During "Industriada," you will be able to visit many institutions, including the Museum of Printing, where young polygraphs will be able to prepare a matrix with their own drawings or typeset their own text and emboss it on old presses. Moreover, you and your family will enjoy a walk along the banks of the Olza River. Playgrounds, areas for roller-skating, skateboarding and cycling will effectively channel the energy of your children. Many attractions are also to be seen on the Czech side of the border, e.g. an archaeological park in Kocobędz-Podobora (5 km away from the town centre) boasts a replica of a Slavic settlement from the eighth century. After all these recreational activities you will not be able to resist the temptation to taste the delicacies of local cuisine.

5 ADRENALINE RUSH >> Every year for a few days in August the town becomes the capital of extreme sports. During the Freestyle City Festival visitors and local inhabitants may see spectacular performances of skateboarders, motocross riders and sportsmen on bicycles. This year in August, Cieszyn will welcome the participants of the 68th Tour de Pologne (the town will be the fourth stage of

Fot.: D. Olszadzka, z archiwum UM Cieszyn

Koncert zespołu Myslovitz / Concert of the rock band Myslovitz

Pokaz sztuk walki na rynku / Martial arts show organized in the market square

gię dzieci. Sporo atrakcji czeka też po czeskiej stronie – w Archeoparku w Kocobędzu-Podoborze (oddalonym 5 km od centrum) znajduje się replika słowiańskiego grodziska z VIII w. Po takiej dawce aktywnego wypoczynku trudno będzie się oprzeć pokusie skosztowania przysmaków cieszyńskiej kuchni.

Każdego roku przez kilka dni sierpnia miasto staje się stolicą sportów ekstremalnych. Podczas Freestyle City Festival turyści oraz mieszkańcy mogą podziwiać widowiskowe popisy sportowców jeżdżących na deskorolkach, motocrossie i rowerze. W sierpniu do miasta zawitają uczestnicy 68. Tour de Pologne (w Cieszynie zaplanowana jest meta IV etapu). W tym samym miesiącu odbędzie się Festiwal „Make it Yourself”, a w nim happeningi, wystawy i koncerty. Równie dużo emocji i fantastycznej zabawy czeka wszystkich w klimatycznych lokalach usytuowanych po polskiej i czeskiej stronie miasta.

Tereny po drugiej stronie Olzy stały się samodzielnym miastem w 1920 r. Od czasu przystąpienia Polski i Czech do strefy Schengen, między oboma Cieszynami – zupełnie jak kiedyś – znowu moż-

na spacerować jak po jednym mieście. Mieszkańcy oraz turyści bawią się razem na polsko-czeskich imprezach. Szczególnie ciekawie zapowiadają się obchody dni miasta. Święto Trzech Braci (17–19 czerwca) uświetnią gwiazdy polskiej oraz czeskiej estrady. Nigdzie indziej nie doświadczymy tylu wspaniałych wrażeń związanych z transgranicznym położeniem miasta. Zatem cieszymy się Cieszynem!

the race). The same month, the town is to hold the festival called "Make it yourself," which will include happenings, exhibitions and concerts. As much fun and excitement is offered by other interesting places situated on both sides of the border.

6 WITHOUT BORDERS >> The areas on the other side of the Olza River became an independent town in 1920. Since the accession of Poland and the Czech Republic to the Schengen Area, people have been able to walk between two parts of Cieszyn – as it used to be in the past – as if it was a single town. Local inhabitants and tourists jointly participate in the events organized by the Polish and the Czech. The town's days appear to be a particularly promising undertaking. This year the Festival of the Three Brothers (17–19 June) is to be attended by Polish and Czech musicians. No other place will provide you with so many fantastic experiences associated with the cross-border location of the town. Therefore, let us enjoy Cieszyn!

Dojazd: z Bielska-Białej – drogą E75, z Katowic – drogą nr 81 (kierunek Skoczów) następnie 938 – z Krakowa autostradą A4 do Katowic – dalej drogą nr 81 (kierunek Skoczów) i później 938; z Krakowa drogą nr 52 przez Wadowice, Bielsko-Białą – następnie E75
Cieszyńskie Centrum Informacji/
Cieszyn Information Centre:
 Rynek 1, Cieszyn, tel. (33) 479 42 48-9;
 mci@um.cieszyn.pl

www.cieszyn.pl

Iwona Potęga

Najbardziej okazałe gniazdo

MOST MAGNIFICENT NEST

Każdy, kto oglądał „Janosika”, „Ogniem i mieczem” zna tę budowlę. Pora na własne oczy zobaczyć zamek, w którym kręcono wiele polskich filmów.

Anyone who saw the films “Janosik” and “With Fire and Sword” will recognise this architecture. It’s about time to actually come and see the castle where many Polish films have been made.

Zamek w Pieskowej Skale, jeden z najcenniejszych zabytków na Szlaku Orlich Gniazd, wznosi się malowniczo na skalnym urwisku. Choć nie wiemy, kiedy go zbudowano, znamy przeznaczenie warowni. Napis na fryzie jednego z renesansowych obramowań okiennych głosi: „Mnie tu dla obrony postawiono a Bogu w opiekę podano”. Wcześniej znajdował się tu gotycki zamek, z którym wiąże się ciekawa legenda. W jednej z jego baszt była więziona Dorotka pochodząca z rycerskiego rodu Toporczyków, bez pamięci zakochana w giermku i przemocą wydana za starego Szafranca, ówczesnego właściciela zamku. Pewnego dnia pod basztą stanął giermek w habitcie zakonnika z zamiarem uwolnienia ukochanej. Niestety, został schwytany i zgładzony. Uwięziona Dorotka umarła z głodu. Po śmierci nieśczęsnej dziewczyny okoliczni mieszkańcy widzieli, jak na wysoką skałę wdrapywał się jej ulubiony pies, niosąc w pysku resztki jedzenia dla swej pani. Miejsce, na którym znajdowało się legendarne więzienie, nazywa się Skałą Dorotki.

ZAMEK PO RENOWACJI >>> Budowla pieczołowicie odrestaurowana po wojnie z daleka sprawia wrażenie surowej fortecy. Na dziedziniec wewnętrzny prowadzi brama wzmocniona po obu stronach dwoma XVII-wiecznymi bastionami. W głębi dziedzińca naszym oczom ukazuje się budynek zamku ujęty po prawej stronie okrągłą gotycką basztą z 57 otworami strzelniczymi, a po lewej wieżą zegarową (nakrytą zrekonstruowanym hełmem barokowym) oraz dwukondygnacyjną loggią renesansową zwieńczoną attyką. Poniżej dziedzińca od strony południowej rozpościera się ogród włoski z bukszpanowymi żywopłotami zrekonstruowany w latach 50. XX w. To wspaniałe założenie renesansowej sztuki ogrodowej (nieudostępniowane do zwiedzania na co dzień) będzie można podziwiać podczas festiwalu Święto Ogrodów (3–19 czerwca). Najbardziej okazałą częścią zamku jest dziedziniec wewnętrzny otoczony filarowo-arkadowymi kruzgankami z maskaronami podobnymi do tych na Wawelu.

Do zamkowych komnat prowadzi dębowa klatka schodowa obramiona żelazną kratą z XVIII w. Komnatom oraz ościeżom okiennym i drzwiowym przywrócono kształty i wymiary z okresu renesansu. Od strony wschodniej do narożnych sal przylega loggia renesansowa, z której roztacza się piękny widok na Dolinę Prądnika i na Maczugę Herkulesa, która – jak pisała Klementyna z Tańskich Hoffmanowa – „tego zamku strzeże i niszczącą rękę czasu od niego odwraca”.

W zamku mieści się też muzeum (oddział Państwowych Zbiorów sztuki na Wawelu) z ciekawą ekspozycją poświęconą przemianom stylu w sztuce europejskiej od średniowiecza po XIX w. oraz malarstwu anielskiemu.

The castle in Pieskowa Skała, which is one of the most valuable monuments on the Eagles' Nests Route, stands magnificently on a cliff. Although we don't know when it was built, we do know the purpose of the stronghold. An inscription on a frieze of one of the renaissance window frames says, "I was put here to protect and put in God's care". Earlier, there was a gothic castle here with an interesting legend. Dorotka, who came from the Toporczyk knightly family, was held prisoner in one of the towers. She fell madly in love with a squire and was forcibly made to marry the old Szafraniec, the castle's owner. One day the squire stood under the tower in a monk's habit intending to free his beloved. Sadly, he was caught and killed. The imprisoned Dorota starved to death. After the death of the unfortunate girl, inhabitants nearby saw how her favourite dog was climbing up the cliff carrying in its mouth food scraps for his mistress. The place where the legendary prison was to have been is called Dorotka's rock.

THE CASTLE AFTER RENOVATIONS >>> The building, meticulously restored after the war, from afar gives an impression of a severe fortress. The interior courtyard leads to a gate reinforced on both sides with two 17th century towers. Inside the courtyard we see the castle with a round gothic tower on the right hand side with 57 embrasures, and on the left a clock tower covered with a reconstructed baroque dome, and a two storey renaissance loggia topped off with an attic. Stretching below the courtyard from the southern side is an Italian-style garden with a boxwood hedge reconstructed in the 1950s. This fantastic piece of garden artwork in renaissance style, generally not open to the public, will be on display during the Garden Festival (9-13 June). The inner courtyard surrounded by pillared and arcaded galleries with sculptured monsters, similar as those in the Wawel Castle in Cracow, is the most impressive part of the castle. An oak staircase with 18th century iron lacework leads to the castle chambers. The chambers and window and door openings have been brought back in shape and size to the renaissance period. From the east side renaissance loggias adjoin the corner rooms from which one can see the unfolding view onto the Prądnika Valley and the Hercules Club.

In the castle there is a museum with an interesting exhibition dedicated to the changing European art styles from medieval times through to the 19th century, as well as angel art.

SZLAKIEM ORLICH GNIAZD

Robert Szewczyk

TRAIL OF EAGLES' NESTS

Zamki wzniesione wysoko na samotnych skałach strzegły niegdyś polskiej granicy oraz kupieckich traktów. Dziś połączone malowniczym Szlakiem Orlich Gniazd stanowią główną atrakcję Jury Krakowsko-Częstochowskiej.

Związek Gmin Jurajskich / The Jurassic Communities Association

Do stowarzyszenia gmin z województw małopolskiego i śląskiego, leżących na Wyżynie Krakowsko-Częstochowskiej, należy 37 gmin. Stowarzyszenie stawia sobie za cel m.in. promocję turystyczną Wyżyny Krakowsko-Częstochowskiej, rozwój turystyki wiejskiej, ochronę walorów przyrodniczych i kulturowych Jury, rozwój infrastruktury turystycznej.

Siedzibą Związku jest miasto Ogródzieniec.

37 municipalities belong to the association of municipalities from Lesser Poland and Silesia Voivodeships, in the area of the Polish Jura Chain. The Association's goals are, among other things, tourist promotion of the Polish Jura Chain, development of agritourism, protection of Jura's natural and cultural resources and the development of tourist infrastructure. The seat of the Association is the town of Ogródzieniec.

Szlak Orlich Gniazd rozpoczyna się w Krakowie / Trail of Eagles' Nests begins in Kraków

Szlak Orlich Gniazd liczy niemal 164 km i przebiega przez jeden z najpiękniejszych regionów naszego kraju – Wyżynę Krakowsko-Częstochowską. Cuda natury, a także kilkanaście zamków i malowniczych ruin zawieszonych niczym orle gniazda na szczytach skał można podziwiać, przemierzając szlak pieszo (pokonanie całej trasy zajmuje około tygodnia), na rowerze, konno, motocyklem lub samochodem. Dla chętnych są także dostępne loty widokowe balonem.

Oznakowany na czerwono szlak rozpoczyna się w królewskim mieście Krakowie przy Krowodrzej Górze w parku Krowoderskim. Zanim wyruszymy na szlak, warto poświęcić co najmniej dzień na zwiedzanie jednego z najstarszych grodów w Polsce. Wędrując Drogą Królewską (Via Regia), którą kroczyli polscy władcy, od głównej bramy wjazdowej aż do Zamku Królewskiego na Wawelu, zobaczymy wszystkie najważniejsze miejsca i zabytki Krakowa: plac Matejki, Barbakan, Bramę Floriańską, Rynek Główny ze strzelistym kościołem Mariackim, sukienicę i malownicze kamieniczki.

Nasytzeni urokami Krakowa ruszamy na „podbój” orlich gniazd. Wyżyna Krakowsko-Częstochowska nazywana jest potocznie Jurą od nazwy okresu geologicznego, w którym powstały budujące ją wapienie. Samotne skały, wąwozy, jaskinie i inne formy krasowe powstały w wyniku rozpuszczania wapieni przez wodę. Przez tysiące lat dłuto natury wyrzeźbiło niezwykle zróżnicowany krajobraz. Naukowcy doliczyli się tu ponad 1500 grot i jaskiń. Jako że w XIV w. biegła tędy granica między Polską a Czechami, król Kazimierz III Wielki zbudował system zamków królewskich, który uzupełniały prywatne warownie wzniesione

Castles built high on isolated rocks used to guard the Polish border and trade routes. Today, linked by the picturesque Trail of the Eagles' Nests, they are the major attraction of the Polish Jura

The Trail of Eagles' Nests is nearly 164 km long and runs through one of the most beautiful regions of our country – the Kraków-Częstochowa Upland. Here, you can admire wonders of nature, as well as 25 castles and picturesque ruins suspended like eagles' nests on the tops of rocks, while hiking (it takes about a week to complete the whole route), cycling, horse-riding, by motorcycle or car. If you wish, you may even go on a hot-air balloon flight.

The red-marked trail starts in the royal city of Kraków near Krowodrza Górka in the Krowoderski Park. Before you set off, you should devote at least one day to explore one of the oldest cities in Poland. Walking down the Royal Route (Via Regia), which was followed by Polish rulers from the main gate to the Wawel Royal Castle, you will see all the most important places and monuments in Kraków, i.e. Matejko Square, the Barbican, St. Florian's Gate, the Main Square with high St. Mary's Basilica, the cloth hall Sukienicę and picturesque row houses.

Having admired the beauty of Kraków, you can move on to "conquer" the Eagles' Nests. The Kraków-Częstochowa Upland is usually called "Jura" after the name of the geological period in which the limestone it is formed from was created. Isolated rocks, gorges, caves and other karst landforms were shaped by the dissolution of limestone by water. For thousands of years the chisel of nature

Ruiny ojcowskiego zamku / Ruins of the castle in Ojców

na trudnych do zdobycia stromych skałach. Z zamkowych wież można było lustrować okolicę i w razie wrogiego najazdu ostrzec sąsiedni zamek.

WOKÓŁ OJCOWA >> Pierwsza na szlaku warownia wznosi we wsi Korzkiew (15 km od Krakowa). Usytuowana na wzgórzu dwór obronny z XIV w. należał do rodu Ługowskich. Obecnie w znacznym stopniu zrekonstruowany jest jednym z najciekawszych obiektów Korzkiewskiego Parku Kulturowego. Zaledwie 3 km dalej, w Ojcowie, znajdziemy ruiny zamku wzniesionego przez Kazimierza Wielkiego. Z budowli zachowała się wieża, baszta bramna i fragmenty murów.

Najbardziej spektakularne pod względem przyrodniczym i historycznym tereny rozciągające się wokół Ojcowca zostały objęte ochroną Ojcowskiego Parku Narodowego. Park przecięty doliną Prądnika obfituje w fantastyczne formacje wapienne jak: Brama Saspowska, Igła Deotymy i wąwóz Korytania. Koniecznie trzeba wejść do legendarnej Groty Łokietka, w której król Polski ukrywał się przed żołnierzami czeskiego monarchy Wacława II, konkurenta do krakowskiego tronu. Na terenie Ojcowskiego Parku Narodowego znajdują się niezwykle atrakcyjne obiekty będące wizytówkami Jury Krakowsko-Częstochowskiej. Wznosi się tu jeden z najlepiej zachowanych zamków na szlaku – Pieskowa Skała. Budowla łącząca funkcje obronne i reprezentacyjne wyróżnia się gotyckimi wieżami, XVI-wiecznymi krużgankami i kopułą z lat 50. XX w. W murach zamku mieści się muzeum oraz restauracja oferująca wyśmienitą kuchnię regionalną. Nieopodal wzbija się w niebo najsłynniejsza jurajska skała – Maczuga Herkulesa. 25-metrowy ostaniec szerszy u góry niż w podstawie przypomina oręż mitycznego herosa. Równie ciekawie prezentują się mniej znane Skała Wernyhory i Wędrowiec.

TAJEMNICZE ZAMKI >> Szlak prowadzi duktami, leśnymi ścieżkami i asfaltowymi drogami, przez wsie i miasteczka ku kolejnym zamkom. Po drodze mijamy Rabsztyn zniszczony

sculpted this extremely diverse landscape. Scientists estimate that there are over 1 500 caves and caverns here. Since in the 14th century the Polish-Czech border crossed the area, King Casimir III the Great built the system of royal castles, which was supported by private strongholds erected on inaccessible steep cliffs. From the towers of the castles one could watch the surroundings and, in the event of a raid, warn a neighbouring castle.

AROUND OJCÓW >> The first stronghold along the trail is located in the village of Korzkiew (15 km from Kraków). This 14th-century fortified mansion, which is situated on a hill, used to belong to the Ługowski family. Now largely reconstructed, it is one of the most interesting structures in the Korzkiew Park of Culture. Only 3 km further on in Ojców, you will find the ruins of the castle built by Casimir the Great, i.e. its gate tower and fragments of walls.

The most naturally and historically spectacular areas stretching around Ojców are protected by the Ojców National Park. The Park, which is cut by the valley of Prądnik, is rich in limestone landformations such as: the Saspowska Gate, Deotyma Needle (Igła Deotymy) and the gorge of Korytania. You must also visit the legendary Grotto of Władysław I Łokietek, where the Polish king was hiding from the soldiers of the Czech monarch Wenceslas II, his competitor to Kraków's throne. The Ojcowski National Park boasts very attractive structures, which are flagships of the Polish Jura. One of the best-preserved castles along the trail, Pieskowa Skała, is located here. The building, which combines defensive and representative functions, is characterized by Gothic towers, 16th-century galleries and a dome from the 1950s. The castle houses a museum and a restaurant, which serves delicious regional cuisine.

Maczuga Herkulesa i zamek Pieskowa Skała
Hercules' Club and the castle of Pieskowa Skała

Stromy podjazd do zamku w Mirowie / Steep uphill path to the castle in Mirów

podczas potopu szwedzkiego, Smoleń ze wspaniałą panoramą majestatycznego zespołu skalnego Pasma Smoleńsko-Niego-wickiego oraz Pilicę – miejscowość, w pobliżu której wypływa rzeka o tej samej nazwie. Na postój warto się zatrzymać w Podzamczu, do którego przyciągają majestatyczne ruiny zamku Ogrodzieniec. Gotycko-renesansowa budowla fantastycznie wkomponowana w skały „zagrała” w filmie A. Wajdy pt. „Zemsta”. Stroje wykorzystane w ekranizacji komedii A. Fredry, skamieniałości i pamiątki etnograficzne można oglądać w muzeum znajdującym się w tzw. Lamusie pod Salą Kredencerską.

Legenda głosi, że nocami po murach zamkowych krąży, pobrząkując łańcuchem, Czarny Pies. To upiór okrutnego wojewody sandomierskiego Stanisława Warszyckiego, do którego w XVI w. należał zamek. W wakacje budowla tętni życiem przez całą dobę. W dzień odbywają się pokazy walk rycerskich, prezentacje starych rzemiosł oraz spektakle historyczne i koncerty. Po zmroku można zwiedzić zamek wraz z... duchami. W Karczmie Rycerskiej są organizowane biesiady staropolskie, z pieczonym prosiakiem i różnymi napitkami.

U stóp zamku znajduje się park miniatur zamków jurajskich wiernie odtworzonych w skali 1:25, przedstawiający warownie z czasów świetności. Warto zobaczyć je wszystkie, by potem porównać w skali rzeczywistej, jak się zmieniły przez stulecia. Na sąsiedniej Górze Birów udostępniono do zwiedzania zrekonstruowany drewniany gród, który istniał tu do XIII w. Góra jest niczym ser szwajcarski, mnóstwo w niej dziur, grot i jaskiń czekających na odkrywców.

Obowiązkowymi punktami na Szlaku Orlich Gniazd są: odbudowany w całości prywatny zamek w Bobolicach (do zwiedzania udostępniono dziedziniec) oraz połączona z nim podziemnym tunelem (według legendy) warownia w Mirowie.

Nearby there is the most famous rock in the Jura area – soaring Hercules' Club (Maczuga Herkulesa). The 25-meter monadnock, which is wider at the top than at the bottom, resembles the weapon of the mythical hero. The rocks of Wernyhora and Wanderer (Wędrowiec) are equally interesting, though less popular.

MYSTERIOUS CASTLES >> The trail leads you along routes, forest paths and asphalt roads, through villages and towns to other castles. Along the way you pass Rabsztyn, which was destroyed during the Swedish invasion in the 17th century, Smoleń with its unforgettable panorama of the majestic Smoleń-Niego-wonice range and Pilica - the village, in the proximity of which there flows the river of the same name. It is worth to stop in Podzamcze, which attracts tourists with majestic ruins of the castle of Ogrodzieniec. The Gothic and Renaissance building, which is perfectly blended into the rocks, played its part in the film "Revenge" by Andrzej Wajda. The clothes used in the comedy written by Fredro, fossils and ethnographic exhibits can be seen in the museum located in so-called Lamus under the Kredencerska Hall.

Legend has it that at night a black dog wanders on the walls of the castle and clinks its chains. It is said to be the ghost of the cruel governor of Sandomierz Stanisław Warszycki, who was the owner of the castle in the 16th century. In summer the building is vibrant with life day and night. During the day you can see knights tournaments, demonstrations of old crafts, historical performances and concerts. After dark you can visit the castle with ... ghosts. The restaurant Karczma Rycerska hosts traditional Polish feasts with roasted pig and various alcoholic beverages.

At the foot of the castle you can visit the park of miniature Jura castles at a 1:25 scale, which shows the strongholds in their glorious days. It is worth to see them all in order to compare how the actual buildings have changed over centuries. On the neighbouring mountain of Birów you can visit a reconstructed wooden settlement, which had existed here until the 13th century. The mountain is like Swiss cheese, its numerous holes, grottos and caves wait to be discovered.

A real must along the Trail of Eagles' Nests is a reconstructed private castle in Bobolice (tourists may enter the courtyard) and a stronghold in Mirów, with it is linked with the castle by means of an underground tunnel (according to legend).

Zamek w Olsztynie / Castle in Olsztyn

Turyści przemierzający Szlak Orlich Gniazd często kończą wyprawę na Jasnej Górze / Tourists on the Trail of Eagles' Nests frequently end their journey at the Jasna Góra Monastery

META W CZĘSTOCHOWIE >> Przez romantyczną Dolinę Wiercicy i ostępy Sokolich Gór, zwanych miniaturowymi Beskidami, dotrzemy do ostatniego orlego gniazda na szlaku, którym jest zamek w Olsztynie nieopodal Częstochowy. W swoim czasie był jednym z najpotężniejszych na Jurze Krakowsko-Częstochowskiej. Do jego budowy użyto nie tylko wapiennego łamanego kamienia, ale także czerwonej palonej cegły. Spacerując wokół majestatycznych ruin, dostrzeżemy typowe dla Jury skamieniałości – amonity, które świadczą o tym, że dawno temu dzisiejsza wyżyna była dnem morskim...

Szlak Orlich Gniazd kończy się na Starym Rynku w Częstochowie. Większość jurajskich wędrowców kieruje się Aleją Najświętszej Maryi Panny do klasztoru Paulinów, do bazyliki Krzyża Świętego i Wniebowzięcia NMP, by pokłonić się przed cudownym obrazem Matki Bożej Jasnogórskiej.

Jeśli twój poznawczy zapal się jeszcze nie wyczerpał, proponujemy wizytę w jedynym w Polsce Muzeum Produkcji Zapalek mieszczącym się w czynnych Zakładach Przemysłu Zapalczanego.

FINISH IN CZĘSTOCHOWA >> Across the romantic valley of Wiercica and the backwoods of the Sokole Mountains, which are called the miniature Beskids, you will reach the last eagle's nest along the trail, i.e. the castle in Olsztyn near Częstochowa. At some point it used to be one of the most powerful castles in the Polish Jura. It was built not only from broken limestone, but also red brick. Walking around the majestic ruins, you will see the fossils typical of the Jura region, i.e. ammonites, which prove that long time ago today's highland used to be the sea floor...

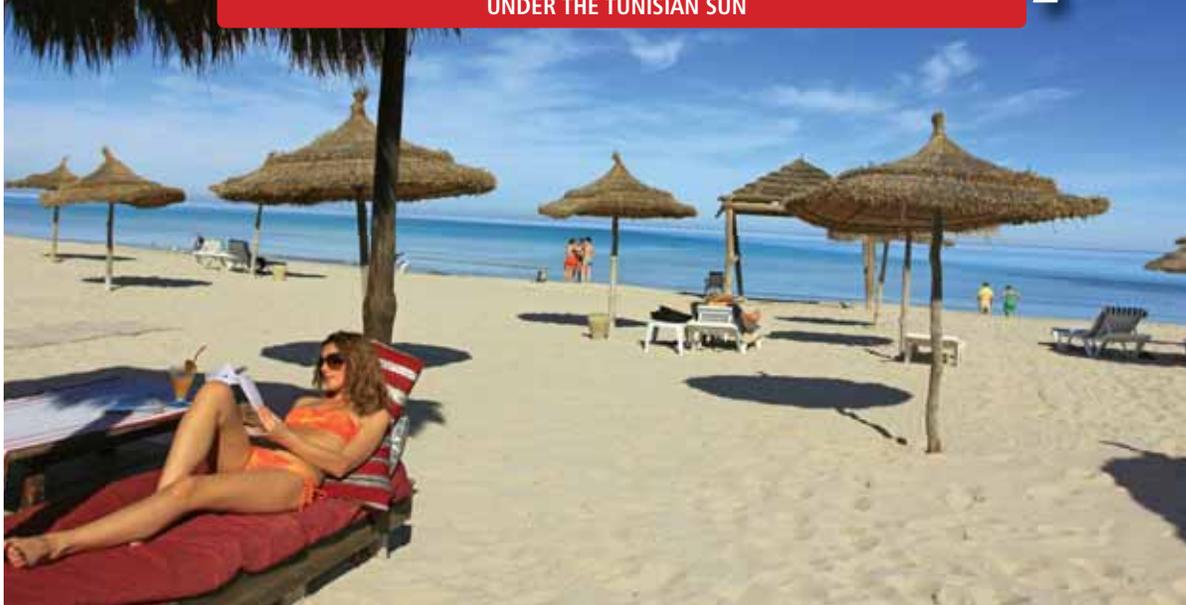
The Trail of Eagles' Nests ends in the Old Market in Częstochowa. Most tourists visiting the Polish Jura head for the monastery of the Pauline Fathers, the Basilica of the Holy Cross and the Assumption of Holy Mary, to pray before the miraculous icon of Black Madonna of Częstochowa.

But if you are still keen on further exploration, we suggest a visit to the only Polish Museum of the Production of Matches, which is located in the still operating Matches Factory.

Adresy / Address: Biuro Związku Gmin Jurajskich
pl. Wolności 42, Ogrodzieniec, tel. (32) 673 33 64; www.jura.info.pl
Informacja turystyczna / Tourist Information:
Zawiercie – ul. 3-go Maja; tel. (32) 672 18 41;
Olsztyn – ul. Zamkowa 13; tel. 693 118 341;
Podzamcze – ul. Zamkowa 19; tel. 501 107 203; kasa zamku ogrodzienieckiego / a ticket office of the castle in Ogrodzieniec
tel. (32) 673 22 85, www.zamek-ogrodzieniec.pl;

Ojców – Ojców 15, tel. (12) 389 20 89; www.ojcowianin.pl;
Kraków – Wieża Ratuszowa, Rynek Główny 1, tel. (12) 433 73 10;
Częstochowa – Al. NMP 65, tel. (34) 368 22 50; ww.czestochowa.um.gov.pl
Warto wiedzieć / Worth to know:
www.szlakorlichgniazd.com.pl, www.orlegniazd.pl na portalach znajdziemy wiele informacji o szlaku: atrakcjach turystycznych, ciekawych imprezach, noclegach. www.orlegniazd.pl, www.szlakorlichgniazd.com.pl contain a lot of information about the trail: tourist attractions, interesting events, accommodation.

Zaledwie trzy godziny lotu wystarczą, by przenieść się do najmniejszego z kraju Maghrebu – wylegiwać na złotych plażach, przemierzać terenówką pustynię, nurkować na rafie koralowej, podziwiać orientalne pałace i rzymskie budowle.

Długa piaszczysta plaża w Sousse – pełnej uroku stolicy wschodniego wybrzeża – jest pusta. Dochodzi godzina 17, a temperatura powietrza przekracza 26°C. Jednak na początku maja niewiele osób decyduje się na kąpiel w krystalicznie czystej i lazurkowej wodzie Morza Śródziemnego. Według miejscowych, czyli afrykańskich norm, jest ciągle zbyt chłodna (maks. 18°C). Morze Śródziemne wiosną i jesienią jest jednak cieplejsze niż Bałtyk w środku lata, dlatego Tunezja jest dla nas doskonałym miejscem wypoczynku niemal przez cały rok.

Sousse szczyli się wysadaną palmami nadmorską promenadą i średniowieczną medyną wpisaną na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO. Wąskie uliczki starego miasta są pełne straganów kuszących feerią barw i zapachów egzotycznych towarów. Nie brak tu maleńkich warsztatów, antykw-

A mere three-hour flight will transport you to the smallest Maghreb state, where you can laze about on the golden beaches, travel the desert in a jeep, go coral reef diving and admire oriental palaces and Roman buildings.

A long and sandy beach is empty in Sousse, which is a pretty capital on the east coast. At 5pm the temperature exceeds 26°C. Even so, in early May not many people decide to swim in the crystal clear and azure coloured Mediterranean Sea. According to the locals, i.e. the African norm, at 18°C it is still a bit too cool. However, the Mediterranean in spring and autumn is still warmer than the Baltic in the middle of summer. That is why Tunisia is a fantastic recreation place for us throughout the whole year.

Sousse has a beautiful seaside promenade lined with palm trees and a medieval medina entered on the UNESCO World Cultural Heritage List. Narrow streets in the old town are filled with stalls tempting with a feast of colours and fragrances of exotic goods. There are also many little workshops, antique

jęski Urzęd. ds. Turystyki (2), M. Włodzka

Zakupy na suku / Shopping at a bazaar

kupy są związane z długim rytuałem targowania się. Szerokie plaże wokół Sousse ciągną się przez 12 km aż do eleganckiej miejscowości wypoczynkowej Port el Kantaoui, której sercem jest ładna marina otoczona restauracjami i sklepikami. Nie mniej ciekawy jest Monastir z liczącym niemal 14 stuleci ribatem (twierdza obronna). Luksusowe hotele w Port el Kantaoui nawiązują do tradycyjnej arabskiej architektury. Stylowe budynki toną w jaśminach i kwiatach bugenwili. Miłośnicy żeglarskiej przygody wyruszają stąd w rejs po Morzu Śródziemnym. Dwugodzinna wycieczka odbywa się na pokładzie kopii pirackiego okrętu z filmu Romana Polańskiego „Piraci”. W poszukiwaniu prawdziwej egzotyki warto jednak opuścić nadmorskie kurorty w Sousse, Nabeul i na wyspie Djerba i pojechać w głąb kraju. Tunezyjskie drogi są dobre, a wypożyczenie auta nie jest zbyt kosztowne. Dla mniej odważnych wiele ciekawych wycieczek proponują hotele.

NAJCENNIJSZE ZABYTKI >>> Niezapomniane wrażenie pozostawia wizyta w Kairouanie. W trzecim świętym mieście islamu wznosi się najstarszy meczet w Afryce Północnej (budowę rozpoczęto w VII w., obecny kształt uzyskał w IX w.). Niegdyś Kairouan był znanym ośrodkiem naukowym świata arabskiego. Obecnie o dawnej świetności miasta świadczy za-

beaches around Sousse stretch for 12 km to Port el Kantaoui, an elegant resort port, with a nice marina surrounded by restaurants and little shops. Monastir with a 14 century old fortress is no less interesting. Luxurious hotels in Port el Kantaoui are in style of traditional Arabian architecture. Stylish buildings are drowned in flowers of jasmine and bougainvilleas. Sailing enthusiasts can sail from here along the Mediterranean. You can take a two-hour trip on a replica of a pirate ship from the Roman Polanski film, "Pirates". But, to find real exotic places, it is worth leaving the seaside resorts in Sousse, Nabeul and on the Djerba island and go into the country's interior. Tunisian roads are good, and car rental is not very expensive. For the less adventurous hotels offer many interesting tours.

MOST VALUABLE MONUMENTS >>> A visit to Kairouan leaves an unforgettable impression. The oldest mosque in Nord Africa is located in the third holy Islamic city; its construction was started in the 7th century and its present shape comes from the 9th century. The city's old splendor can be seen in a heritage medina surrounded by a seven-kilometre wall, with interesting mosques and sanctuaries.

Andaluzyjskie domy w Sidi Bou Said / Andalusian House in Sidiu Bou Said

Medyna Tunisu / Medina in Tunis

Przeprawa przez pustynię / Tripping across the desert

Port w Bizercie / Port in Bizerta

Rzymskie zabytki w Dougga / Roman monuments in Dougga

Spośród licznych cywilizacji, jakie ukształtowały kulturę Tunezji, najwięcej pamiątek pozostawili po sobie: Fenicjanie, Rzymianie i Arabowie. W Kartaginie, dawnej stolicy imperium fenickiego, odnajduję pozostałości fenickich i rzymskich budowli. W El Jem przetrwał rzymski amfiteatr (trzeci co do wielkości na świecie), a położona przy granicy z Algierią Bulla Regia cieszy oko barwnymi mozaikami w willach patrycjuszki. Najbardziej jednak zachwyca mnie Dougga (Zukka), zwana miastem świątyni. Na szczycie wzgórza, wśród gajów oliwnych podziwiam: świątynię kapitolijną, amfiteatr, plac Róży Wiatrów (nazwa pochodzi od symboli 12 rzymskich wiatrów wrytych na bruku) oraz punicki obelisk sprzed ponad dwóch tysięcy lat.

SKARBY PUSTYNI >> Mimo że do Tunezji należy tylko niewielka część Sahary, to właśnie tunezyjski kawałek pustyni jest najbardziej dostępny dla turystów. Bezkresne morze złotych wydm znane z literackich i filmowych wizji pustyni zaczyna się w Douz. Na południe stąd można przemieszczać się tylko samochodem terenowym lub na wielbłądzie. Miasteczko, zwane bramą Sahary, słynie z hodowli chartów pustynnych, bardzo słodkich daktyli, berberyjskiej biżuterii i wyrobów skórzanym. Do Douz najlepiej przyjechać w grudniu na organizowany od ponad 30 lat Międzynarodowy Festiwal Sahary. Imprezę uświetniają występy zespołów ludowych z wielu arabskich krajów i wyścigi wielbłądów. Zaledwie pięć dni podróży w karawanie dzieli mnie od Kasar Ghilane – niewielkiej oazy oferującej kąpiel w gorącym siarczanym źródle. Na skraju słonego jeziora Chott El Jerid leży Nefta – duża oaza opleciona orientálnymi uliczkami. Będąc tu, warto wyruszyć na wycieczkę do górskich oaz Chebika, Mides i Tamerza. W pobliżu tej ostatniej oazy znajdują się fragmenty scenografii do obsypanego Oscarami „Angielskiego pacjenta”. Z kolei ekipa George’a Lukasa, twórcy „Gwiezdných wojen”, wiele dni spędziła w domach-jaskiniach w Matmacie. Filmowcy odwiedzili także

Among the many civilizations which formed the Tunisian culture, the Phoenicians, Romans and Arabs left the most mementos. In Cartagina, the old capital of the Phoenician empire, I find the remains of Phoenician and Roman buildings. A Roman amphitheatre survived in El Jem. It is the third biggest in the world, while Bulla Regia, located on the border with Algeria, delights with colourful mosaics in aristocratic villas. But I am most impressed with Dougga, called the city of temples. At the top of the hill, among olive groves, I admire the Capitoline temple, amphitheatre, Rose Winds square, whose name comes from symbols of 12 Roman winds carved in cobbles, and Punic obelisk that’s more than two thousand years old.

DESERT TREASURES >> Despite the fact that Tunisia only has a small part of Sahara, it is the Tunisian bit of the desert that is most accessible to tourists. Boundless sea of golden barchan dunes, recalled from literature and seen in films, starts in Douz. To reach the south one can only use a jeep or go by camel. The little town, known as the Sahara gateway, is famous for desert greyhound kennels, very sweet dates, Berber jewellery and leather goods. It is best to go in December to Douz where an International Sahara Festival has been organised for more than 30 years. The event includes performances by folk groups from many Arabic countries and camel races. Only five days of caravan travel lies between me and Kasar Ghilane, a small oasis offering a swim in a hot sulfurous spring. On the edge of the salty Chott El Jerid lake there is Nefta, a large oasis intertwined with oriental streets. While here, it is worth going on a trip to Chebika, Mides and Tamerza mountain oasis. Close to the latter there are fragments of the film set of the Oscar winning film, “English Patient”. Also, George Lukas’ crew, creators of “Star Wars”, spent many days in home-caves in Matmata. The

ZIELONA PÓŁNOC >> Obraz Tunezji byłby niepełny, gdybym pominął Tunis – metropolię z ruchliwymi ulicami, mnóstwem sklepów i ulicznych kawiarenek. Sercem najstarszej części miasta jest niezmienną prawie od tysiąca lat medyna wyróżniająca się ciekawymi zabytkami i niezwykłym klimatem. Gwarne sukki sąsiadują z ciasnymi podwórkami, a tajemnicze grobowce maramutów z pełnymi orientálnego przepychu pałacami, nad którymi góruje okazała Meczet Oliwnej. Po pełnym wrażeń spacerze najlepiej odpocząć w jednej z rybnych restauracji, z jakich słynie nadmorska dzielnica La Goulette. Niedaleko stolicy na stromym klifie zawieszonym nad brzegami Morza Śródziemnego rozpościera się Sidi Bou Said. Na ulicach, podwórkach i w zaułkach tego uroczego miasteczka królują błękit i biel andaluzyjskich domów. Kawiarnie otaczające marinę zawsze są pełne turystów popijających słodką herbatę z mięętą. Miejsc wartych odwiedzenia jest w Tunezji tak wiele! Najbardziej intrygują mnie jej dwa przeciwległe krańce. Kusi zielona północ, której symbolami są nadmorskie miasta Bizerta, oraz otoczona rafą koralową Tabarka. Trudno jest mi się oprzeć urokowi egzotycznego i skąpanego w słońcu południa. Aby swobodnie podróżować po tych uroczych krainach, bez żalu porzucam piękne nadmorskie plaże.

GREEN NORTH >> The picture of Tunisia would not be complete if I omitted Tunis, a metropolis with busy streets, heaps of shops and street cafes. The heart of the oldest part of the city is a medina, almost unchanged for nearly a thousand years, with interesting monuments and extraordinary climate. Noisy bazaars are next to small backyards, mysterious Marabut tombs in palaces with full oriental splendour, with the Olive Mosque towering over them. After a day full of impressions it’s best to rest in one of the fish restaurants, for which the seaside La Goulette suburb is famous. Sidi Bou Said is spread on a steep cliff by the edge of the Mediterranean Sea, not far from the capital. On the streets and in the backyards of this pretty little town one can admire blue and white Andalusian houses. Cafes surrounding the marina are always full of tourists drinking sweet tea with mint. There are very many places worth seeing in Tunisia! I am most intrigued with its two opposite ends. The green north is tempting, whose symbols are the seaside town Bizerta and Tabarka which is surrounded by coral reef. And it is hard not to be impressed with the exotic and bathed in the sun south. In order to admire those areas, I am happy to forego the beautiful seaside beaches.

Dojazd: najwygodniej z biurem podróży, wykupując np. tanią ofertę przelotu i noclegu ze śniadaniem
Wiza: nie jest wymagana.
Waluta: dinar tunezyjski (1 TND); 1 TND – ok. 2 zł, 1 EUR – około 2 TND. Można wymienić euro, dolary oraz funty.
Czym podróżować: wynajęcie samochodu osobowego na jeden dzień kosztuje 80–120 TND, terenówki od 90 do 130 TND. Przy wyprawach na pustynię w pobliże granicy z Algierią najlepiej skorzystać z usług miejscowych biur podróży i przewodników.
Warto wiedzieć: kawiarenki internetowe znajdują się w hotelach i w większych miastach. Za godzinę płaci się 2–3 TND.

Getting there: easiest through a travel agent, buying a low cost airfare with accommodation and breakfast.
Visa: not required.
Currency: Tunisian dinar (1TND); 1 TND – approx. 2 PLN, 1EUR – approx 2 TND. Euro, dollars and pounds can be exchanged.
Sightseeing: One day car rental costs 80-120 TND; 4-wheel drive from 90 to 130 TND. When planning a trip to the desert near the Algerian border it is best to use the services of local travel agents and carriers.
Worth knowing: internet cafes are in hotels and in larger towns. 2–3 TND per hour.

ALTERNATIVE BERLIN

Berlin

alternatywnie

Berlin is an open, unaffected city without complexes. It surprises tourists with its original layout, which caters for the needs of its inhabitants.

As a result, this vigorous and colourful metropolis does not overwhelm visitors, but encourages them to individual explorations, during which everybody will find something interesting.

Berlin jest miastem otwartym, naturalnym i pozbawionym kompleksów. Zaskakuje oryginalnym zagospodarowaniem przestrzeni skrojonej na miarę ludzi, którzy tu żyją. Dzięki temu pełna energii i kolorytu metropolia nie przytłacza, lecz zachęca do indywidualnych poszukiwań, podczas których każdy znajdzie coś dla siebie

Sony Centre na Potsdamer Platz / Sony Centre on Potsdamer Platz

Berlin od dawna jest uważany za miasto mocno „alternatywne”, pełne ciekawych pomysłów na życie. Stolica Niemiec jest kulturowym tygłem, tu powstają trendy powielane później na całym świecie. Kipi muzyką, niezależnym teatrem, sztuką uliczną, której kwintesencją jest Karnawał Kultur (w tym roku odbywa się w dniach 10–13 czerwca).

Trudno wyjaśnić, dlaczego Berlin jest tak inspirujący. Dlaczego wielu wybitnych artystów zdecydowało się tu zamieszkać? Pierwszym stałym rezydentem Berlina Zachodniego był David Bowie, który w drugiej połowie lat 70. nagrał trzy płyty nazywane potocznie trylogią berlińską („Low”, „Heroes” i „Lodger”). Kilka miesięcy w Berlinie Zachodnim spędził także Iggy Pop. Jego pobyt zaowocował płytą „The Idiot”. W drugiej połowie lat 80. Nick Cave założył w Berlinie formację The Bad Seeds. Podczas wycieczek po berlińskich barach towarzyszył mu znany amerykański reżyser Jim Jarmusch. Atmosferę miasta podzielonego murem najlepiej oddaje rock-opera „Berlin” skomponowana w 1973 r. przez Lou Reeda, założyciela The Velvet Underground. Co ciekawe, Reed nagrał tę płytę, nigdy nie będąc w Berlinie. Po latach nadrobił te zaległości – zagrał drugoplanową rolę w filmie „Tak daleko, tak blisko” Wima Wendersa. Jest to druga część słynnego obrazu „Niebo nad Berlinem”, po-

Berlin has been regarded as a very "alternative" city full of interesting ideas for a long time. The German capital is a cultural melting pot. It sets trends which are then followed around the world. It resounds with music. It is home to fringe theatre and street art, the essence of which is the Carnival of Cultures (this year it is held from 10 to 13 June).

It is difficult to explain why Berlin is so inspiring. Why many outstanding artists have chosen to live here? The first permanent resident of West Berlin was David Bowie, who in the second half of the 1970s recorded three albums called The Berlin Trilogy (Low, Heroes and Lodger) here. Another musician living in West Berlin for some time was Iggy Pop. During a few months of his stay he created the album entitled The Idiot. In the second half of the 1980s, in turn, Nick Cave formed here the rock band The Bad Seeds. During his bar crawls around the city he was accompanied by the famous American director Jim Jarmusch. The atmosphere of the city divided by the Wall is best reflected in the rock-opera "Berlin," which was composed in 1973 by Lou Reed, the founder of The Velvet Underground. Interestingly, Reed recorded the album without visiting Berlin. After some years he made up for this time by playing a supporting role in the film "Faraway, So

owski, Reiner / www.deutschland-motive.de (1), T1, Photography - fotolia.com

Berliński miś w kobiecym wydaniu / Berlin's lady bear

JAK ZWIEDZAĆ >> Można przyjechać do Berlina i w jeden, dwa dni „zaliczyć” wszystkie obowiązkowe atrakcje turystyczne. Ale aby naprawdę poznać Berlin, należy się weń zagłębić. Zejść z przetartych szlaków turystycznych, udać się na przedmieścia. Przyjrzeć się codziennemu życiu berlińczyków zamieszkujących poszczególne dzielnice. Berlińczycy jak mało kto potrafią wykorzystać przestrzeń. Stare, poindustrialne obiekty przekształcają w przestronne mieszkania i modne kluby, na resztkach berlińskiego muru tworzą galerię graffiti, na podwórkach stawiają artystyczne rzeźby. To wszystko sprawia, że Berlin jest niezwykle oryginalny.

MAŁY STAMBUŁ >> Dzielnice są samodzielnymi, niezależnymi światami. Każdy dystrykt ma własne centrum, restauracje, kawiarnie, kina i sklepy. Berlińczycy żyjący w obrębie dzielnic nazywanych Kiez mają pod ręką wszystko, czego potrzebują do życia. Każda dzielnica ma niepowtarzalny charakter, a mieszkający w nich ludzie tworzą bardzo barwne społeczności. W malowniczej mozaice dzielnic wyróżnia się Kreuzberg zamieszkały głównie przez tureckich imigrantów. Od zawsze kwitło tu barwne życie nocne, które przyciągało artystów (mieszkał tu m.in. Nick Cave). Kiedy wschodnią i zachod-

Mode, U2, REM.

HOW TO VISIT THE CITY >> In order to really get to know Berlin, you need to explore it. Get off popular tourist trails, go to its suburbs. Look at the daily life of Berliners living in various districts. Berlin's inhabitants have this ability to use urban space in the way that few people can. They convert old post-industrial buildings into spacious apartments and trendy club; they create graffiti galleries on the remains of the Berlin Wall or erect sculptures in yards. All these things make Berlin very original.

LITTLE ISTANBUL >> Districts are autonomous and independent worlds. Each district has its own centre, restaurants, cafés, cinemas and shops. Berliners living in districts, which are called Kiez, have everything they need at hand. Each district has its unique character, and people living in it form a very colourful community. The district that stands out in this picturesque mosaic is Kreuzberg, which is inhabited mainly by Turkish immigrants. Its colourful night life have always attracted artists (Nick Cave used to live here). In the period when the eastern and western parts of Berlin were separated by the Wall, Kreuzberg was located on the outskirts of the western section of the city. After the fall of the Berlin Wall, it found itself near the center of the reunited city. It became a trendy place, but fortunately it did not lose its original character. Cosy pubs, bars with Oriental food, cinemas, fringe theatres, galleries and shops with antiques. In Oranienstrasse, which is lined with cafés, shops selling clothes and old stuff or bazaars, you will see pedestrians in traditional Turkish clothes more often than businessmen in suits. In Maybachufer street you can visit the Turkish market (held two days a week on Tuesdays and Fridays), where you can buy fresh food, spices and handicrafts. The intellectual and artistic heart of the district beats in the vicinity of Bergmann Strasse, where figures from the world of the cinema, theatre and literature meet in cafés and wine bars.

Kreuzberg is a district of diverse architecture (like the whole city). Beautiful Art Nouveau and eclectic buildings stand next to post-industrial halls, which date back to post-war years. Surprisingly, everything here fits together. Inventive Berliners have converted most industrial buildings into centres of art and trendy clubs. The cultural centre that have existed here for the longest time, i.e. since the early 1990s, is the hall of the former metal products factory in Fidicinstrasse. Some of its post-industrial rooms have been transformed into very trendy, spacious apartments, i.e. so-called lofts. What makes Kreuzberg even more attractive is Landwehrkanal with its residential boats – a very fashionable and original way to stay under Berlin's sky.

Jeden z dziedzińców Hacksches Hofe / One of Hacksches Hofe courtyards

zjednoczonego Berlina. Stał się modny, ale na szczęście nie stracił oryginalnego charakteru. Klimatyczne knajpki, bary z orientalnym jedzeniem, kina, niezależne teatry, galerie i sklepiki z antykami. Na Oranienstrasse, która jest królestwem kawiarenek, sklepików z ubraniami i starociami oraz bazarów, częściej zobaczymy przechodniów w tradycyjnych tureckich strojach niż biznesmenów w garniturach. Przy Maybachufer dwa dni w tygodniu (we wtorki i w piątki) odbywa się targ turecki oferujący świeżą żywność, przyprawy i rękodzieło. Intelktualno-artystyczne serce dzielnicy bije w okolicach Bergmannstrasse, gdzie w kawiarniach i winiarniach spotykają się ludzie kina, teatru i literatury.

Kreuzberg jest dzielnicą zróżnicowaną architektonicznie (jak zresztą cały Berlin). Wspaniałe secesyjne i eklektyczne kamienice sąsiadują z pofabrycznymi halami z czasów powojennych. O dziwo wszystko tu do siebie pasuje. Pomysłowi berlińscy przekształcili większość industrialnych budynków w centra sztuki i modne kluby. Najdłużej, bo od początku lat 90., kultura gości w hali dawnej fabryki wyrobów metalowych przy Fidicinstrasse. Niektóre pofabryczne pomieszczenia zamieniono także na niezwykle modne, przestronne apartamenty, tzw. lofty. Uroku Kreuzbergu dopełnia Landwehrkanal, wzdłuż którego są ulokowane mieszkalne barki, niezwykle modne i oryginalny sposób na własne cztery kąty pod niebem Berlina.

OAZA MIESZCZAŃSKIEJ CYGANERII >>> Inną ciekawą dzielnicą, w której życie toczy się charakterystycznym rytmem, jest Prenzlauer Berg. Po wojnie znalazła się pod jurysdykcją Berlina Wschodniego, mimo to już za czasów NRD w dzielnicy działały się rzeczy ciekawe. Początkowo Prenzlauer Berg był typowym przedmieściem robotniczym, ale z czasem w okolicy zaczęli się osiedlać artyści i studenci oraz ludzie, którzy nie dbając o własny komfort, woleli żyć na marginesie oficjalnego życia. To dzięki nim dzielnica zyskała miano arty-

stycznej of East Berlin, but even in the era of the former GDR interesting things happened here. Initially, Prenzlauer Berg was a typical working-class suburb, but with time artists, students and people giving up comfortable life and preferring to live on the margins of the system began to settle here. It is thanks to them that the district was recognized as an artistic and intellectual centre of East Berlin. After the fall of the Berlin Wall, in the 1990s Prenzlauer Berg was synonymous with political involvement, alternative culture and night life. Currently, young and well-off Berliners come to live here, which does not mean that this artistic and decadent atmosphere has disappeared from the streets of Prenzlauer Berg forever.

Schönhauser Allee is the main shopping area in the district. Much more interesting places are to be found in the vicinity of Kollwitzplatz and Hausemannstrasse. Modestly decorated, yet splendid tenement houses from the late 19th and early 20th centuries surrounded by lush greenery, numerous restaurants, cafés and bars. Both traditional and more unusual ones. The area is impressive especially in spring and summer, when gardens are crowded with Berliners relaxing after work.

When in Kollwitzplatz, it is worth to go north to Knaackstrasse, which will lead you to Berlin's famous brewery Kulturbrauerei. The historic building, which was erected at the turn of the 19th and 20th centuries, resembles a fortress protected by a high wall. Today, it houses restaurants, art studios, a cinema, a supermarket and a concert hall. Of course, like in a regular brewery, you can have a beer here.

THE HEART OF NEW BERLIN >>> You will see interesting ways of using urban space in a former Jewish district. The

Kopuła Nowej Synagogi / Dome of the New Synagogue

Fot.: Kiedrowski, Reinier / www.deutschland-motive.de (2), monellbrosward, Engineeb - fotolia.com

Browar Kulturbrauerei / Kulturbrauerei Brewery

angażowania politycznego, kultury alternatywnej i życia nocnego. Obecnie w tej modnej dzielnicy osiedlają się młodzi, dobrze sytuowani berlińscy, co nie znaczy, że artystyczno-dekadentcki klimat zniknął z ulic Prenzlauer Bergu.

Handlowym centrum dzielnicy jest Schönhauser Allee. Dużo ciekawsze i bardziej klimatyczne miejsca odnajdziemy w okolicach Kollwitzplatz i Husemannstrasse. Z bujnej zieleni wyłaniają się kamienice z przełomu XIX i XX w., skromnie zdobione, aczkolwiek dostojne, dużo restauracji, kawiarni i barów. Zarówno tych tradycyjnych, jak i bardziej nietypowych. Okolica robi wrażenie szczególnie wiosną i latem, kiedy ogródki zapelniają się odpoczywającymi po pracy berlińczykami.

Będąc na Kollwitzplatz, warto odbić na północ w ulicę Knaackstrasse, która doprowadzi nas do słynnego berlińskiego browaru Kulturbrauerei. W murach zabytkowej budowli z przełomu XIX i XX w. przypominającej chronioną wysokim murem fortecę, mieszczą się obecnie restauracje, pracownie artystyczne, kino, supermarket i sala koncertowa. Oczywiście, jak na browar przystało, można się tu także napić piwa.

SERCE NOWEGO BERLINA >>> Interesujące sposoby wykorzystania miejskich przestrzeni odnajdziemy także w dawnej dzielnicy żydowskiej. W obleganym przez turystów Spandauer Vorstadt, którego puls wyznacza otoczona modnymi lokalami gastronomicznymi i rozrywkowymi Oranienburger Strasse, bije serce „nowego Berlina”. Kierując się w stronę Alexanderplatz, dojdziemy do dwóch najciekawszych miejsc na Spandauer Vorstadt. Pierwszym jest Hackescher Markt – niewielki plac przy stacji szybkiej kolei zastawiony straganami z żywnością. Berlińscy chętnie robią tu zakupy, a turyści najczęściej zatrzymują się na kawę. Naprzeciwko stacji znajduje się główne wejście do Hackesche Hofe – unikalnego systemu ośmiu dziedzińców wśród eleganckich kamienic, z których każdy ma nieco inny klimat. Obok apartamentów i biur mieszczą się

Uliczna parada podczas Karnawału Kultur / Street parade during the Carnival of Cultures

heart of "new Berlin" beats in Spandauer Vorstadt. The place is crowded with tourists and its pulse is set by Oranienburger Strasse, which is lined with fashionable restaurants and clubs. Heading for Alexanderplatz, you will get to the two most interesting places in Spandauer Vorstadt. The first one is Hackescher Markt – a small square near a railway station with food stalls. Berliners do shopping here, while tourists often stop for a coffee. Opposite the station you will find the main entrance to Hackesche Hofe – a unique system of eight yards among elegant tenement houses, each with a slightly different ambience. Apart from apartments and offices, there are boutiques, galleries, restaurants, souvenir shops, bookshop, a cinema and a theatre here.

Dojazd: Berlin leży zaledwie 70 km od granicy z Polską. Najlepiej więc jechać tam samochodem. Pociąg trwa ok. 6 godzin i kosztuje ok 170 zł.
Nocleg: baza hotelowa w Berlinie jest bardzo dobrze rozbudowana. Dla mniej wymagających dobrym rozwiązaniem są hostele. Pokój jednoosobowy w zależności od standardu kosztuje od kilkunastu do 50 euro.
Komunikacja: warto korzystać z metra (U-Bahn) i szybkich kolejek miejskich (S-Bahn). Bilet za jeden przejazd to 2,80 euro. Planując intensywne zwiedzanie i wizyty w muzeach, restauracjach, warto kupić Berlin Kart (cena 17–30 euro), dzięki której o wiele tańsze są przejazdy komunikacją miejską, bilety do muzeów i teatrów.

Getting there: Berlin is just 70 km from the Polish border. So it is best to go there by car. Travelling by train takes about 6 hours and costs approx. PLN 170.
Accommodation: there are many hotels in Berlin. Less demanding tourists are recommended to stay at youth hostels. A single room costs up to EUR 50, depending on its standard.

Transport: It is worth to use the underground (U-Bahn) and urban railways (S-Bahn). A ticket for one journey is EUR 2.80. When you plan a lot of sightseeing and visits to museums or restaurants, it is worth to buy Berlin Kart (EUR 17–30), with which travelling by public transportation means, tickets to

40 lat temu po raz pierwszy pojawiliśmy się na Międzynarodowych Targach Turystycznych ITB Berlin. W tym roku byliśmy krajem partnerskim. Nasza prezentacja podczas 45. edycji tej prestiżowej imprezy odniosła sukces.

Urszula Gabrylska

Targi świata

**ITB
BERLIN**

Monika Richardson w rozmowie z Lechem Wałęsą
Monika Richardson interviewing Lech Walesa

Przedstawiciele świata polityki z maskotkami Euro 2012
Politicians with Euro 2012 mascots

ITB Berlin są najważniejszymi targami turystycznymi na świecie. Najlepszą platformą komunikacji w obrębie sektora turystyki, efektywnym miejscem promocji oraz realizacji wielu umów handlowych. Nic więc dziwnego, że od 9 do 13 marca 2011 r. różnorodny tłum zwiedzających i specjalistów z branży wypełniły rozległe tereny Messe Berlin. Ponad 11 tys. wystawców ze 188 krajów świata zaprezentowało swoją turystyczną ofertę w 26 dużych halach wystawienniczych o łącznej powierzchni 160 tys. m². W tym roku publiczność po raz pierwszy miała okazję poznać turystyczne oblicze Iraku i Pakistanu. Na targach pojawił się nowy segment rynku, tzw. travel technology, oraz wiele ciekawych produktów niszowych, np. nauka języków obcych. Jak oceniają organizatorzy, na ITB Berlin są generowane obroty rządu 6 mld euro, w czym znaczny udział mają rozkwitające rynki Azji oraz Ameryki Południowej.

GOSPODARZE TARGÓW >> Polska jako partner strategiczny tegorocznej edycji targów nie pobiła wprawdzie Turcji, która w zeszłym roku pełniła tę zaszczytną rolę, ale odmłodziła swój wizerunek i zaprezentowała się jako kraj nowoczesny. Strategię promocyjną stworzyła Polska Organizacja Turystyczna we współpracy ze studiem Platige Image kierowanym przez Tomasza Bagińskiego, specjalistę od filmów animowanych, grafiki komputerowej oraz animacji 3D. Kampanii opracowanej przez autora „Katedry” i jego zespół trafnie nadano nazwę „Move Your Imagination”. Program promocyjny dzięki środkom unijnym będzie realizowany przez POT do połowy 2012 r. również na rynku francuskim i brytyjskim.

„Celem naszym – mówił Adam Giersz, minister sportu i turystyki, podczas konferencji prasowej organizowanej przez Messe Berlin – jest przedstawienie Polski jako kraju intrygującego i oryginalnego, mającego unikatowe w skali Europy walory, młodego duchem, stawiającego na kreatywność. Chcemy pokazać, że Polska to kraj inspirujący i w dobrym stylu”. O tym, czy cel kampanii został osiągnięty, mogli się przekonać goście uczestniczący w gali otwarcia targów, której Polska była współgospodarzem.

For the first time we participated in the World's Leading Travel Trade Show ITB Berlin 40 years ago. This year we were an official partner country. Our presentation during the 45th edition of this prestigious event was a great success.

ITB Berlin is the most important tourist trade show in the world. The best communication platform in the tourism sector, the place of effective promotion and conclusion of many commercial agreements. Thus, it is not surprising that from 9 to 13 March 2011 the vast areas of Messe Berlin were crowded with visitors and professionals speaking various languages. Over 11 thousand exhibitors from 188 countries from all over the world presented their tourist offers in 26 large 160-thousand-square-meter exhibition halls. This year, for the first time, the visitors could learn about tourist attractions in Iraq and Pakistan. Moreover, a new market segment, so-called travel technology, and many interesting niche products, e.g. foreign language learning, appeared this year. The organizers estimate that sales during ITB Berlin amount to 6 billion euro, with a substantial share of developing markets in Asia and South America.

THE HOSTS OF ITB BERLIN >> Though we did not manage to defeat Turkey, which had performed this honourable function the year before, Poland, as a strategic partner of this year's show enhanced its image as a young and modern country. Its promotional strategy had been prepared by the Polish Tourism Organization in cooperation with the studio Platige Image, which is headed by Tomasz Bagiński, a specialist in animation, computer graphics and 3-D animation. The campaign prepared by the author of "The Cathedral" and his team was rightly called "Move Your Imagination." Thanks to EU funds, the promotional campaign will be carried out by the Polish Tourism Organization until mid-2012, also in French and British markets.

"Our goal," – Adam Giersz, Minister of Sport and Tourism, said during a press conference organized by Messe Berlin, "is to present Poland as a

Kosmiczne stwory na Ku'dammie / Aliens in Ku'damm

niez ważne osobistości ze świata polityki i turystyki, tj. Rainer Brüderle, niemiecki minister gospodarki i technologii, Klaus Wowereit, burmistrz Berlina, Raimund Hosch, dyrektor generalny Messe Berlin, Taleb Rifai, sekretarz generalny UNWTO, Klaus Laepple, prezes Związku Niemieckiej Gospodarki Turystycznej, oraz minister sportu i turystyki Adam Giersz. Gościem honorowym gali był prezydent Lech Wałęsa.

TRÓJWYMIAROWA GALA >>> Gwoździem imprezy inauguracyjnej był multimedialny pokaz – opowieść o Polsce w technologii 3D – opracowany przez Tomasza Bagińskiego i jego ekipę. Na 26-metrowym ekranie zostały zaprezentowane krótkie filmy nakręcone w różnych stylach, np. komiksowym, spotu reklamowego opowiadające o przygodach pięciu kosmicznych stworów odkrywających Polskę. Każdy krótki film ukazywał atrakcje turystyczne: przyrodę, kulturę, aktywny wypoczynek, miasta, które w przyszłym roku będą gospodarzami piłkarskich mistrzostw Europy. Dla polskiego widza był to niewątpliwie film atrakcyjny. Przywoływał obrazy-archetypy i związane z nimi emocje. Natomiast przedstawiciele innych nacji mogli mieć problem z odpowiedzią na pytanie: dlaczego warto odwiedzić Polskę. Przekaz nie był czytelny, a produkty turystyczne Polski słabo zdefiniowane. Ważnym elementem pokazu była biała kostka z logo POT, która w zamysle twórców symbolizowała Polskę jako kraj przyjazny i otwarty. Uczestnicy gali poruszając kostkami, uruchamiali wyobraźnię i przywoływali związane z nią skojarzenia. Dwa światy – realny i wirtualny – połączył pokaz taneczny grupy Volt oraz tancerzy z programu „You Can Dance”, do którego choreografię przygotował Agustin Egurrola. O podniebienia gości zadbał Robert Sowa, honorowy prezes Ogólno-

Stoisko Badenii-Wirtembergii / Baden-Württemberg stand

creativity. We want to show that Poland is inspiring and trendy." The visitors taking part in the ceremony opening the event, which Poland co-hosted, could see for themselves whether the goal of the campaign had been attained. On 8 March in the evening almost all seats in the great hall of the convention center were occupied. The ceremony was attended by 4 500 visitors, including important politicians and representatives of the tourist industry, i.e. Rainer Brüderle – German Minister of Economics and Technology, Klaus Wowereit – Berlin's Mayor, Raimund Hosch – CEO of Messe Berlin, Taleb Rifai – UNWTO Secretary-General, Klaus Laepple – President of the Federal Association of the German Tourism Industry and Adam Giersz Tourism – Minister of Sport and Tourism. A guest of honour was President Lech Walesa.

A THREE-DIMENSIONAL GALA >>> The highlight of the event was a multimedia show – a 3-D story about Poland made by Tomasz Baginski and his team. On a 26-meter screen the audience could watch short films representing different styles, e.g. a cartoon or a commercial. They depicted the adventures of five aliens exploring Poland. Each film showed Poland's tourist attractions: its nature, culture, leisure activities, the cities which are to host the European Football Championships in 2012. Certainly, the show was attractive to the Polish audience. It evoked archetypal images and emotions associated with them. However, the representatives of other nations could find it difficult to answer the question: why it is worth to visit Poland. The message was not clear, while Polish tourist products were poorly specified.

An important element of the show was a white cube with the logo of the Polish Tourism Organization, which symbolized Poland as a friendly and open country. When the participants of the ceremony moved the cubes, they used their imagination and recalled associations they had with Poland. The two worlds – the real and virtual one – were brought together by the dance performed by the group VOLT along with the dancers from the "You Can Dance" TV show and choreographed by Augustin Egurrola. The visitors were served with the finest selection of food by Robert Sowa, Honorary President of the National Association of Chefs and Confectioneries. The following day, impressed by our cinematographic technology and cuisine, the visitors could see Poland's

Fot.: U.Gabryśka, z archiwum ITB Berlin

Stoisko Jordanii / Jordan stand

polskiego Stowarzyszenia Szeffów Kuchni i Cukierni.

Następnego dnia goście gali oczarowani naszą technologią kinematograficzną i wspaniałą kuchnią mieli okazję obejrzeć polskie stoisko o powierzchni ok. 1600 m². Główna część stoiska znalazła się w hali 15, gdzie najważniejsze atrakcje i produkty turystyczne zaprezentowało 16 regionów oraz cztery miasta związane z Euro 2012, czyli: Warszawa, Poznań, Wrocław i Gdańsk. W rozbudowanych sektorach bocznych wystąpiły firmy turystyczne. Poza tym mieliśmy do dyspozycji hol i salę spotkań dla gości biznesowych w hali 14. Na scenie w hali głównej niemal przez cały czas targów trwały animacje, występy muzyczne, taneczne i sportowe, pokazy filmów, mody, konkursy.

NA PODBÓJ BERLINA >>> Promocja Polski w stolicy Niemiec rozpoczęła się na początku marca. Wówczas to główną handlową aleję miasta (Kürfirstendamm) objęło w posiadanie pięć sympatycznych „trochę zwariowanych”, jak twierdzi ich pomysłodawca Tomasz Bagiński, kosmicznych stworów. Każdy z nich dzierzył jedną literę, ustawione w odpowiedniej kolejności tworzyły napis „Polen”. Berlińczycy mieli za zadanie odnaleźć je wszystkie i zrobić sobie z nimi pamiątkowe zdjęcia. Zgromadziwszy pięć fotek, można było wygrać wycieczkę do Polski. Stworki pojawiły się też na billboardach ustawionych w kluczowych miejscach miasta. Akcją promocyjną była adresowana głównie do młodych niemieckich turystów. „Chcemy zachęcić ich do odwiedzenia naszego kraju – wyjaśnia prezes POT – Rafał Szmydke. – Gdy już przyjadą, będą zadowoleni”.

Trzeba przyznać, że jest o co walczyć. Jak wykazują statystyki Instytutu Turystyki w Warszawie w zeszłym roku Polskę odwiedziło 12,5 mln turystów zagranicznych, w tym 4,5 mln Niemców. Nasi zachodni sąsiedzi są najważniejszym zagranicznym rynkiem turystyki przyjazdowej. Kuszenie niemieckiego turysty rozpoczęło się już kilka dni przed rozpoczęciem ITB Berlin. Na dworcu głównym berlińczycy mogli obejrzeć instalację przestrzenną „Kraków Podziemny”. W centrum handlowym Alexa zagościła wystawa „Zabytki UNESCO w Polsce”, natomiast w centrum Stilwerk prezentował się Śląski Szlak Zabytków Techniki. Prawdziwą gratką dla smakoszy były trwające prawie dwa tygodnie Dni Kuchni Polskiej w hotelu Steigenberger.

1 600-square-metre stand. The main part of the stand was located in Hall 15, where major attractions and tourism products were presented by 16 regions and the four cities organizing the European Football Championship in 2012, namely: Warsaw, Poznań, Wrocław and Gdańsk. Extensive side sectors were occupied by tourist companies. Additionally, Poland could use a lobby and a meeting room for business partners in Hall 14. During the whole event, on the stage in the main hall visitors could see animation and film shows, concerts, dance and sports performances, fashion shows and contests.

THE CONQUEST OF BERLIN >>> Poland's promotional campaign in the capital of Germany started in early March. At that time the city's main shopping avenue (Kürfirstendamm) was taken over by five nice and "somewhat crazy" (according to their creator Tomasz Baginski) aliens. Each of them carried one letter. Appropriately arranged, the letters formed the word "Polen." Berliners were supposed to find them all and take pictures with each alien. Having collected five pictures, they could win a trip to Poland. Moreover, the aliens appeared on billboards in key locations in the city. The promotional campaign was targeted mainly at young German tourists. "We want to encourage them to visit our country," Rafał Szmydke, President of the Polish Tourist Organization, explains. "Once they arrive, they will be satisfied".

You have to admit that it is worth to make an effort. The statistics of the Institute of Tourism in Warsaw show that last year Poland was visited by 12.5 million foreign tourists, including 4.5 million Germans. Our western neighbour is our most important foreign tourism market. The campaign aiming to encourage German tourists to come to Poland started a few days before ITB Berlin. At the Berlin Central Station (Hauptbahnhof) Berliners could see the spatial installation "Underground Kraków." The shopping mall Alexa hosted the exhibition "UNESCO World Heritage Sites in Poland," while the store Stilwerk was used to present the Silesian Technology Monuments Route. The real treat for connoisseurs was the Polish Cuisine Days, which lasted almost two weeks at the Steigenberger Hotel.

Pokaz taneczny grupy Volt / Performance by the group VOLT

Jarmark pod arkadami

Barbara Jampolska-Wasiak

A FAIR IN THE ARCADES IN ZAMOŚĆ

Zamość, renesansowe miasto idealne, kusi zabytkami i ciekawymi imprezami. Podczas zwiedzania będziemy się delectować kulturą i smakami regionu.

Zamość, renaissance city, perfect, tempts with historic monuments and interesting events. We will delight in its culture and its regional flavours.

Dobrą okazją do odwiedzenia Zamościa jest świętowana w czerwcu (4–5) rocznica nadania miastu aktu lokacyjnego i przywilejów organizacji jarmarków. To ważne wydarzenie celebrował 12 czerwca 1580 r. król Stefan Batory. Organizowana z tej okazji impreza, której nazwa – Jarmark Hetmański – przywołuje postać hetmana wielkiego koronnego Jana Zamojskiego, założyciela Zamościa. Jarmarkowi, jak co roku, będzie towarzyszyć Festiwal Produktu Lokalnego.

SMAKI POGRANICZA >> Regionalne smakołyki oraz rzemiosło Zamościa i Roztocza mają rzesze wielbicieli, którzy także w tym roku nie poczują się zawiedzeni. Zamojski Rynek wypełni się stoiskami z rękodziełem i typowymi dla tego regionu potrawami. Jarmarkowe transakcje urozmaicą pokazy wyrobienia glinianych naczyń, bicia monet oraz polsko-ukraińskie występy artystyczne. Granicę przekracza nie tylko muzyka, ale także sztuka kulinarna. I to właśnie ona będzie królowała

The celebration on 4-5 June associated with the city receiving the foundation charter for a new town and privileges to organise fairs is a good occasion to visit Zamość. This important event was first celebrated by King Stefan Batory on 12 June 1580. The important event organised to commemorate this occasion, named Hetman Fair (Hetmański Jarmark), is in memory of the great crown hetman Jan Zamoyski, founder of Zamość. As in previous years, the fair will include the Local Product Festival.

BORDERLINE FLAVOURS >> Regional specialties and handicrafts from Zamość and Roztocze have heaps of admirers, who also this year will not be disappointed. The market in Zamość will be filled with stalls with handicrafts and food specific to this region. The fair is enlivened by demonstrations on how to produce clay pots, to make coins and Polish-Ukrainian artistic performances. The borders are erased not only with music but also with culinary art. And that will be most important at the

Fot.: D. Olszacka (2)

Inscenizacja obrony Zamościa / Re-enactment of the defence of Zamość

na konkursie potraw „Smaki Zamościa i Roztocza”. W szranki staną przysmaki polsko-ukraińskiego Roztocza. Turyści pokrzepieni regionalnymi potrawami i zaopatrzeni w piękne ludowe przedmioty zapoznają się z barwną historią miasta: najważniejszym wydarzeniem jarmarku jest inscenizacja „Szturm twierdzy Zamość A. D. 1656 – Legenda stołu szwedzkiego”. Przedstawienie zorganizowane przez Zamojskie Bractwo Rycerskie odbędzie się na plantach miejskich przy kurtynie bastionu VII. Dzielna polska szlachta stanie do obrony Zamościa przed wojskami szwedzkimi. Nie zabraknie pokazów musztry, konkursów jeździeckich oraz emocjonujących pożarów.

KULTURALNE LATO >> Wybierając się na Jarmark, warto pomyśleć o nieco dłuższym pobycie – urok renesansowego Zamościa niejednemu zawrócił w głowie. Włodarze miasta dbają, by zabytkowe zabudowania były w dobrej kondycji – właśnie rozpoczynają się prace rewitalizacyjne słynnych zamojskich fortyfikacji. Poznanie najciekawszych zakątków na pewno zajmie nieco czasu, a przy okazji można wziąć udział w ciekawych imprezach, których na lato zaplanowano sporo. Od 19 czerwca przez dwa tygodnie przestrzeń miejska stanie się wielką sceną 36. Zamojskiego Lata Teatralnego. Ledwo skończą występy trupy teatralne, a miasto rozbrzmi dźwiękami jazzu. Impreza Jazz na Kresach „New Cooperation” odbędzie się w dniach 8–9 lipca. Zaś wszystkich wielbicieli muzyki ludowej skusi 10. Międzynarodowy Festiwal Zespołów Folklorystycznych „Eurofolk” (18–24 lipca). To dopiero początek – wrażeń na pewno nie zabraknie!

Degustacja regionalnych potraw / Tasting regional dishes

“Tastes of Zamość and Roztocze” competition. It will include Polish-Ukrainian specialities from Roztocze. Once tourists fortify themselves with regional dishes and stock up on beautiful folk objects, they will learn about the city's colourful history: the most important happening at the fair will be a re-enactment of “The storming of Zamość tower A.D.1656 – Legend of smorgasbord”. The performance organised by Zamość Brotherhood of Knights will be held in the park near the 7th bastion. The brave Polish nobility will protect Zamość against the Swedish army. There will also be drill displays, horse riding competitions and exciting fire effects.

CULTURAL SUMMER >> When planning to come to the fair, people should consider staying here longer. The renaissance-style Zamość can impress the most discerning. The city's authorities take care to ensure that historical buildings are in condition, and they are starting works to bring the Zamość fortifications to their old splendour. Finding the most interesting nooks and crannies will no doubt take a bit of time, and at the same time it's an opportunity to participate in some interesting events, of which there will be many this summer. For two weeks from 19 June the city will transform into one huge stage for the 36th Zamość Summer Theatre. Straight after the theatrical performances, the city will resound to Jazz rhythms. The Jazz on Kresy “New Corporation” will be held on 8-9 July. While all lovers of folk music will be tempted by “Eurofolk”, the 10th International Festival of Folk Groups on 18-24 July. And that's just for starters, there will be lots of excitement!

Dojazd: pociągiem, samochodem, autobusem
Zamojski Ośrodek Informacji Turystycznej:
22-400 Zamość, Rynek Wielki 13, tel.: 84 / 639 22 92

How to get there: train, car, bus
Zamość Tourist Information Center:
22-400 Zamość, Rynek Wielki 13, phone: 84 / 639 22 92

Te i inne propozycje można znaleźć na stronie internetowej Miasta: www.turystyka.zamosc.pl, www.zamosc.pl

Zdobądź uznanie gości

WIN YOUR GUESTS' RESPECT

Złoty Standard w Obsłudze Klienta to nowy znak rozpoznawczy hoteli i obiektów hotelowych, które spełnią oczekiwania gości, niezależnie od tego, czy za nocleg płacą 100, czy 500 złotych.

Jak pokazują badania, wielu turystów zdecydowanie nie lubi, jeśli klimat wycieczki psują takie mankamenty hotelu, jak: nieuprzejmy personel, brak higieny lub wiedzy o lokalnych atrakcjach turystycznych. Ani oficjalna kategoryzacja obiektów hotelowych (gwiazdki), ani certyfikacja ISO nie są gwarancją naszej satysfakcji. Tę lukę wypełni nowa certyfikacja – Złoty Standard w Obsłudze Klienta.

Do września 2012 r. twórcy programu Złoty Standard współfinansowanego ze środków UE odwiedzą co najmniej 250 krajowych hoteli, zajazdów i pensjonatów. W audytowanych obiektach ocenią te obszary, które decydują o satysfakcji gości, tj.: proces rezerwacji i obsługa w recepcji, otoczenie i wnętrze obiektu, przygotowanie pokoi, obsługa w restauracji oraz opinie zamieszczone w internecie. Jeśli w każdym z tych pól ocena będzie satysfakcjonująca, obiekt zostanie wyróżniony Złotym Standardem.

REZERWACJA I OBSŁUGA W RECEPCJI

Złoty Standard oznacza, że rezerwacja jest możliwa w wielu formach. Recepcjonista powinien uważnie słuchać i nie ignorować potrzeb potencjalnego gościa. W jego gestii jest też udzielenie informacji typu:

“Gold Standard in Client Service” is a new hotel sign that meets guests' expectations, irrespective whether they pay 100 or 500 PLN per night for accommodation.

Research shows that many tourists definitely don't like to have their recreation spoiled by such hotel shortcomings as ill mannered personnel, lack of hygiene or lack of knowledge about local tourist attractions. Neither the official hotel star categories nor the ISO certificate are a guarantee of our satisfaction. This gap will be filled by a new certification – Gold Standard in Client Service.

ntil September 2012 the originators of the Gold Standard program, co-financed by EU funds, will visit at least 250 hotels, inns and pensions in Poland. In the audited objects they will judge those areas that determine guest satisfaction, i.e. reservation process and service at reception desk, surroundings and the interior of the object, preparation of rooms, restaurant service and opinions entered on the internet. If every of these fields will be judged to be satisfactory, the object will be awarded the Gold Standard.

RESERVATION AND RECEPTION DESK SERVICE >>> The Gold Standard means that a reservation can be made in various forms. The receptionist should listen carefully and not ignore the needs of the potential guest. It is also up to them to provide information such as where in the vicinity one can spend a sunny day or go out to dinner.

SURROUNDINGS AND THE INTERIOR >>> We will recognise an object with a Gold Standard by a well cared for area, which we will find through good signage. The interior will not be too worn, the toilets will be clean, and the room and thoroughfares quiet and well lit.

ROOM PREPARATION >>> The room should be prepared to welcome the guest: cleaned and refreshed. Outfitted with a refrigerator, of course have access to the internet. In a visible place you can find a card with telephone numbers, hotel restaurant menu, list of television channels and a questionnaire form regarding guest satisfaction.

Złoty Standard w Obsłudze Klienta
- wdrażanie innowacji i dyfuzja dobrych praktyk w hotelarstwie i gastronomii

Biuro projektu: Agencja Rozwoju Lokalnego S.A., ul. Inwalidów Wojennych 4, 43-600 Jaworzno
tel. 32 763 27 71, fax 32 763 27 78, e-mail: biuro@zlotystandard.info

gdzie w okolicy warto spędzić słoneczny dzień lub wybrać się na kolację.

OTOCZENIE I WNĘTRZE

Obiekt ze Złotym Standardem poznamy po zaobserwowanym terenie, a zaprowadzą nas do niego tablice i znaki. Wewnątrz nie będzie widać nadmiernej eksploatacji, toalety będą czyste, a pokój i ciągły komunikacyjny – wyciszony i odpowiednio oświetlony.

PRZYGOTOWANIE POKOJU

Pokój powinien być przygotowany na przyjęcie gościa: odświeżony i wysprzątnięty. Oczywiście z dostępem do internetu, wyposażony w lodówkę. W widocznym miejscu leżą: karta z numerami telefonów, menu restauracji hotelowej, spis kanałów telewizyjnych i ankieta satysfakcji gościa.

OBSŁUGA W RESTAURACJI

Restauracja niekoniecznie jest droga. Wyróżnia się tym, że kelner wita nas przy wejściu i wskazuje stolik. W trakcie wizyty kelner dyskretnie nas obserwuje i reaguje na skiny głowy. Możemy swobodnie rozmawiać i nie dochodzą do nas zapachy ani odgłosy z kuchni. Napoje i potrawy są podawane w zadeklarowanym czasie, w odpowiedniej temperaturze. Płacąc za usługę, nie czekamy długo na kelnera.

OPINIE W INTERNECIE

Obiekt mający złe opinie użytkowników nie otrzyma Złotego Standardu. Jeśli ktoś po powrocie z podróży nadal pamięta złe doświadczenie i poświęca czas, by opublikować negatywną opinię o obiekcie, to najczęściej znaczy, że nie został dobrze przyjęty.

Dołącz do programu www.zlotystandard.info

Rozmowa z Tomaszem Rzychoń, pomysłodawcą i koordynatorem projektu „Złoty Standard w Obsłudze Klienta – wdrażanie innowacji i dyfuzja dobrych praktyk w hotelarstwie i gastronomii”.

Jakie korzyści dla hotelarza wynikają z programu „Złoty Standard”?

Gwarantujemy promocję hoteli i obiektów hotelowych zapewniających Złoty Standard Obsługi. Pokrywamy koszty udziału w projekcie pierwszych 250 beneficjentów. Najpierw przeprowadzamy audyt, by sprawdzić, czy spełniony jest Złoty Standard. Na tym etapie beneficjent uzyskuje raport menedżerski przedstawiający silne i słabe strony obiektu, zawiera on także sugerowane usprawnienia. Następnie wyróżniamy znakiem Złoty Standard te obiekty, które uzyskały najwyższe oceny. Wreszcie ostatni etap – promujemy w mediach ogólnopolskich obiekty ze Złotym Standardem jako miejsca, w których warto się zatrzymać.

Jak hotelarz może zgłosić swój udział w programie?

Formalności są ograniczone do minimum. Wystarczy odwiedzić stronę www.zlotystandard.info i skontaktować się z konsultantem bądź wypełnić i wysłać on-line prosty formularz zgłoszeniowy. Nabór rozpoczął się w kwietniu. O udziale w programie decyduje kolejność zgłoszeń. Serdecznie zapraszamy.

Join the program www.zlotystandard.info

A conversation with Tomasz Rzychoń, the originator and coordinator of the “Gold Standard in Client Service – innovation implementation and diffusion of good practices in hotel and gastronomic industries” program.

What are the benefits for a hotelier from the “Gold Standard” program?

We guarantee a broad promotion of hotels that provide gold standard service. We cover the participation costs in the project of the first 250 beneficiaries. First we conduct an audit, to ensure that the Gold Standard is met. At this stage the beneficiary receives a manager's report showing strong and weak sides of the object; it also includes suggested improvements. Then we give the Gold Standard to those objects that received the highest assessment. Then we promote in national media those objects with Gold Standard as those places which are worth staying at.

How can a hotelier participate in the program?

Formalities are minimized. All that is needed is a visit to the website www.zlotystandard.info and contact with the consultant or fill in and send online a simple entry form. Enrolment started in April. Participation in the program is based on the order of entries. We warmly invite hoteliers to participate.

RESTAURANT SERVICE >>> The restaurant does not need to be expensive. But the waiter should greet us at the door and show us to our table. During our visit the waiter observes us discretely and reacts to our wave. We can talk at leisure without smells or noise from the kitchen. Drinks and food is served within expected time and with appropriate temperature. We don't wait long for the waiter in order to pay for service.

INTERNET OPINIONS >>> The object that receives bad opinions from internet users will not be given the Gold Standard. If someone after their trip still remembers bad experiences and takes the time to publish negative opinions about the object, it usually means that he was not well received.

Fundusze europejskie dla rozwoju innowacyjnej gospodarki

Projekt współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka

Gruzińskie wina, tak jak ziemia, z której pochodzą, są wytrawne, intrygujące, wręcz tajemnicze. Delektujemy się nimi na zdrowie!

Gruzja jest kolebką upraw winorośli. W tym kraju wino produkuje się już od ponad ośmiu tysięcy lat. Archeolodzy odnajdują pestki winogron oraz ozdoby winne na fragmentach naczyń znalezionych w starożytnych osadach. Metody produkcji szlachetnego napoju bogów nie różnią się zbyt od tych, które stosowano setki lat temu. Gruzini nie wprowadzili międzynarodowych szczepów winnych i pozostali wierni autochtonicznemu krzewowi. Idąc śladem przodków, gotowe wino przelewają do dużych glinianych amfor, zwanych kvevry, a następnie zakopują je w ziemi, by leżały. Obecnie ta stara metoda powraca do łask, wykorzystując ją wielu europejskich winiarzy.

SZCZEPY I APELACJE >>> Spośród pięciu gruzińskich regionów winiarskich najważniejsza jest Kachetia. Wyodrębniają się z niej mikroregiony, nazywane też apelacjami, z których 18 zostało oficjalnie uznanych. Wszystkie wina wyższej jakości pochodzą z apelacji. Podstawowe szczepy białe to: Rkatsiteli oraz Mtsvane, niekwestionowanym królem czerwonych jest Saperavi. Trunki wytwarzane z tego szczepu są szorstkie, i garbnikowe, ale za to mogą leżakować latami.

Jako sommelier często miałem okazję testowania win gruzińskich, ale nigdy nie trafiłem na produkt, który zachwyciłby mnie smakiem. Niedawno jednak zostałem zaproszony przez Michała Mychajliwa, prezesa spółki Georgian Wine Center, zajmującej się importem win gruzińskich, na degustację. Pasja Michała, rozległa wiedza, pozytywne nastawienie do życia kumulują się w winach, które produkuje i sprowadza.

Georgian wines, like the earth from which they come, are dry, intriguing, in fact mysterious. We delight in drinking them.

Georgia is a cradle of grapevine growing. Wine has been grown in this country for more than 8,000 years. Archeologists keep finding grape seeds and vine ornaments in containers found in ancient settlements. Production methods of this noble beverage of the gods do not differ much from those used hundreds of years ago. Georgians did not introduce international grapevine strains and have remained faithful to authentic vines. Following in their ancestors' footsteps, wine is poured into big clay vessels, called kvevry, and then buried in the ground to mature. Currently this old method is coming back in vogue.

STRAINS AND APPEALS >>> Among the five Georgian wine growing regions the most important is Kakheti. From them emerge micro-regions, called appeals, from which 18 have been nominated officially. All higher quality wine comes from these appeals. Basic white strains include Rkatsiteli and Mtsvane, and the unquestioned king of the reds is Saperavi. Alcoholic beverages from this strain are course and tannin-like, but they can mature for years.

As a sommelier I had the opportunity to taste Georgian wines, but I had never come across a product that would fully delight me with its taste. However, recently I was invited to a wine tasting by Michał Mychajliw, president of the Georgian Wine Center, involved in the import of Georgian wine. Michał's passion, vast knowledge and positive attitude to life cumulate in wines that he produces and imports.

Wojtek Henszel

Gruzja w kieliszku

GEORGIA IN A GLASS

Michał Mychajliw w jednej z winnic / Michał Mychajliw in one of the vineyards

Ekspozycja z muzeum Al. Chavchavadze / Exhibits at the Al. Chavchavadze Museum

BIAŁE KRÓLOWE >>> Na początku degustacji moją uwagę zwróciło białe wino Saero Cuvee 2010. Kupaż stworzony z kilku szczepów (Hihvi, Mtsvane, Kisi) wyróżniał się kwiatowo-cytrusowym aromatem. Bardzo bezpośrednie i łatwe do picia było też czerwone Saero (w 100 proc. ze szczepu Saperavi) o wyczuwalnym aromacie wiśni, jeżyny i morwy. Seria Saero z apelacji Kvareli to autorskie wina, które Michał Mychajliw produkuje w winiarni Kindzmarauli Marani.

Białe wino Rkatsiteli 2005 (z apelacji Tsinandali) zachwyciło mnie aromatami podsuszanych owoców, pieczonego jabłka i nutką sherry. Ale najbardziej zadziwiło mnie białe wino Kachetian Rogal z apelacji Kvareli. Zwiedziony bursztynowym kolorem sądziłem, że trunek będzie słodki, tymczasem okazał się wytrawny. Dominowały w nim nutki migdałowe, miodowe oraz kwiatu pomarańczy. Wino pełne, o aromatach sherry i orzechów, doskonale pasowało do chinkami, gruzińskich pierożków z mięsem, oraz szaszłyków z baraniny i wołowiny.

OD CZERWIENI PO RÓŻ >>> Amatorom win pełnych, bogatych w smaku z pewnością przypadnie do gustu czerwone Kachetian Royal 2005. Dominują w nim nuty orzecha włoskiego, jagód, jeżyny i suszonych śliwek oraz soli morskiej i jodu. Nie mniej ciekawe jest wino ze szczepu Saperami, ale z apelacji Makuzani – z garbnikową słodyczą, bogate, nieokiełznane. Moim faworytem okazało się jednak Separavi Barrel Select z 2005 roku z apelacji Kvareli. Leżało 12 miesięcy w beczkach, co dało się wyczuć w smaku. Urzekł mnie fascynujący bukiet z nutami wanilii, wiśni, śliwek, aronii oraz przypraw. Ogromny potencjał i długowieczność. Ten trunek idealnie nadaje się do przechowywania przez lata w piwniczce.

Na zakończenie podano różowego Muskata semi dry (18 g cukru/litr) oraz różowego Muskata semi sweet (40 g cukru/litr). Piękne aromaty róży, kwiatów polnych, pomarańczy. Pyszne do deserów lodowych, owoców, ciast. Michał razem z profesorem Gonjilashvili będzie produkował wina we własnej winiarni w Kakheti. Już dziś mam gęsią skórę, myśląc o nienarodzonym jeszcze winie, bo wiem, że będzie wielkie.

WHITE QUEENS >>> White Saero Cuvee 2010 wine caught my interest at the beginning of the wine tasting. The blend made from several strains (Hihvi, Mtsvane, Kisi) had a floral and citrus aroma. Very direct and easy to drink red Saero (from 100% Saperavi strain) had a noticeable aroma of cherries, blackberries and mulberry. The Saero series from the Kvareli appeal are original boutique wines, which Michał Mychajliw produces in the Kindzmarauli Marani vineyard.

Rkatsiteli 2005 white wine (from the Tsinandali appeal) impressed me with its aroma of dried fruit, baked apple and a hint of sherry. But the Kachetian Royal white wine from the Kvareli appeal surprised me the most. With an amber colour, I was certain that the beverage would be sweet, yet it was dry. Hints of almond, honey and orange blossom dominated. It goes well with Georgian meat dumplings and lamb and beef kebabs.

FROM RED TO PINK >>> Those who like full bodied wines, rich in taste will definitely enjoy the Kachetian Royal 2005. Hints of walnuts, blueberries, blackberries and prunes, as well as sea salt and iodine dominate. Wine from the Saperami strain, but from the Makuzani appeal, is no less interesting with its tannin sweetness, rich and untamed. However, my favourite turned out to be Separavi Barrel Select from 2005 from the Kvareli appeal. You could taste that it had matured in barrels for twelve months. I was impressed with its fascinating bouquet with a hint of vanilla, cherry, plum, chokeberry and spices. Huge potential and longevity. This wine can be kept in a cellar for years.

In the end, we tried the pink Muskata semi dry (18g of sugar/l) and pink Muskata semi sweet (40 g sugar/l). Beautiful aroma of roses, field flowers and oranges. Delicious with ice cream, fruit and cakes. Michał will produce wine in his own vineyard in Kakheti together with Prof. Gonjilashvili. I am already excited about the wine to be, as I am confident that it will be grand.

Urszula Gabryelska

Biblioteka podróżnika

Czeskie voyage

To niezwykła premiera. Po raz pierwszy w Polsce ukazało się pełne wydanie listów, jakie Karel Čapek napisał w latach 20. XX w. Jeden z najbardziej znanych czeskich pisarzy odwiedził gwarne Włochy, majestatyczną Anglię, dumną Hiszpanię, mieszczańską Holandię i spokojną Skandynawię. Podróżował, jak sam przyznaje, bez planu, często zwiedzony jedynie piękną nazwą lub dogodną godziną odjazdu pociągu. Czasem patrzył na najcenniejsze zabytki, innym razem na stare babuleńki, zwierzęta lub w czyjeś okna. Pełne ciepła i humoru opowieści uzupełnił rysunkami.

Karel Čapek, „Listy z podróży”, wyd. W.A.B., cena: 49,90 zł

Odkrywcze spojrzenie

Georg van der Weyden, utytułowany szwedzki fotograf, przyjechał do Polski, jeszcze zanim wstąpiliśmy do UE. Poznawał nasz kraj, przemierzając go wzdłuż i wszerz. Artystycznym zapisem jego podróży jest album prezentujący zagranicznym turystom te aspekty Polski, które są pomijane w przewodnikach. Dla nas, Polaków, natomiast jest to lektura odkrywczą, zabawną i zarazem wzruszającą. Ponad 250 zdjęć ukazuje z zupełnie innej perspektywy nas samych, naszą kulturę, przekonania, historię, krajobrazy, zadziwiające kontrasty, życie codzienne i zmiany ekonomiczne. Polska widziana oczyma wrażliwego cudzoziemca emanuje energią i delikatnością, humorem i pewnością siebie.

Georg van der Weyden, „Polska oczami obcokrajowca” / „Poland through foreign eyes”, cena: 101 zł (do kupienia na www.p49production.com)

Modowe vademecum

Paryż jest stolicą haute couture, Mediolan lansuje nowości, a Rzym oryginalne ubrania lokalnych rzemieślników. Londyn hołduje awangardzie, w Barcelonie dla odmiany króluje styl postmodernistyczny, natomiast Berlin stawia na nonszalanę. Każda z sześciu europejskich stolic mody ma swój niepowtarzalny styl i charakter. Nic więc dziwnego, że zakupy w tych miastach to prawdziwa przyjemność, a będą jeszcze łatwiejsze, jeśli skorzystamy z najgorętszych modowych adresów – od butików znanych projektantów poczynając, na secondhandach kończąc. Do tego praktyczne informacje, gdzie przenotować, jak znaleźć sympatyczną knajpkę i jak się poruszać. Warto zabrać ze sobą tę książkę na wakacje, wszak niedługo zaczną się letnie wyprzedaże.

Magdalena Kruszevska, „Europa na zakupach”, wyd. Pascal, cena: 34,90 zł

Jak zarządzać turystyką

Dla ludzi pracujących w branży turystycznej to lektura absolutnie obowiązkowa. Podręcznik kompleksowo ujmie tematykę zarządzania finansami w hotelach, restauracjach, biurach podróży. Autor uwzględnił specyfikę branży turystycznej, przeprowadził analizę wskaźników przykładowego przedsiębiorstwa. Omówił działalność bieżącą i plany na przyszłość oraz kwestie podatkowe. Uzbrojeni w wiedzę menedżerską z zakresu zakupów, sprzedaży, marketingu, personelu i finansów możemy śmiało wyruszać na podbój rynku.

Władysław Biczysko, „Zarządzanie finansami w przedsiębiorstwie turystycznym”, wyd. PWN, cena: 44,90 zł

11. Międzynarodowe
Targi Turystyki
Opole - Rynek, 12-14 maja 2011
wstęp wolny

Egzotyczna plaża
w centrum miasta!

Goście specjalni:
Jarosław Kret
Aleksandra Kostka

tel. 77 453 09 06, www.profil.pl

By zasypiać w sercu Opola
Fall asleep in the heart of Opole

Bankiety Banquets Szkolenia Trainings Konferencje Conferences

SZARA WILLA
Hotel Restauracja Pub
www.szarawilla.pl

SZARA WILLA - Opole, ul. Oleska 11 tel. +48 77 441 45 70

„U Kazika”

Orawka – miejscowość w Dolinie Czarnej Orawy, jeden z najbardziej malowniczych zakątków Górnej Orawy położona wzdłuż międzynarodowej trasy Kraków - Jablonka - Chyżne.

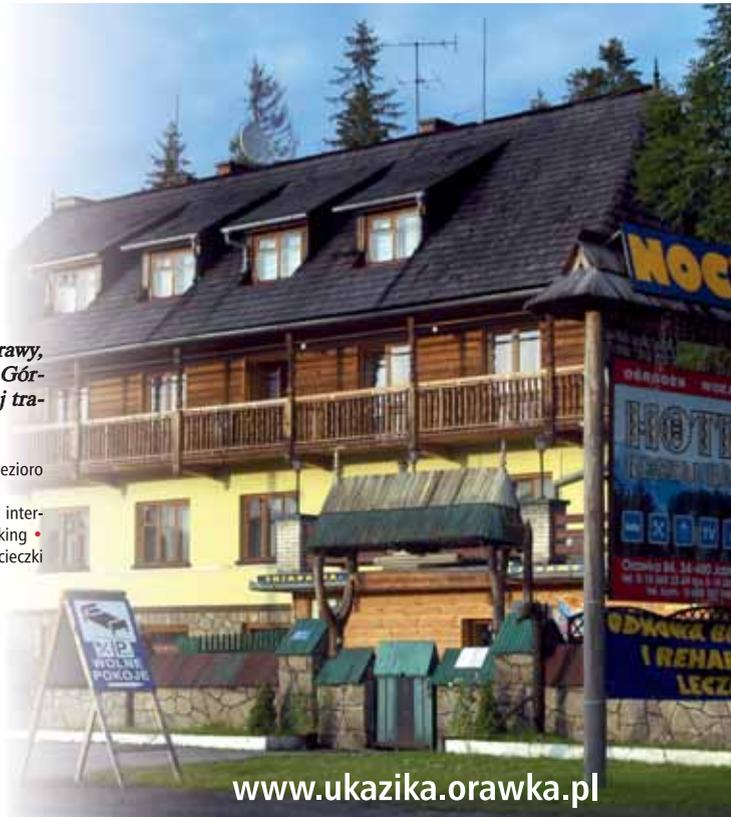
Malownicza okolica z punktami widokowymi na Tatry, Jezioro Orawskie, Babią Górę i Piłsko.

• 2, 3 i 4-osobowe pokoje z łazienkami • sauna, jacuzzi • internet bezprzewodowy • odnowa biologiczna • własny parking • plac zabaw dla dzieci • góralska domowa kuchnia • wycieczki krajoznawcze • kuligi i ogniska.

U KAZIKA

Gospodarstwo Agroturystyczne
lub Ośrodek Wczasowo-Kolonijny,
Rehabilitacyjno-Wypoczynkowy

Danuta i Kazimierz Pieronek
34-480 Jablonka Orawska 115, woj. małopolskie
tel.: 018/265 23 50, fax.: 018/2652349
mob.: 0 608 745 574

www.ukazika.orawka.pl

ul. Św. Piotra 8, 81-347 Gdynia, tel.: (+48 58) 760 58 00, faks.: (+48 58) 760 58 58
hotton@hotton.pl, marketing@hotton.pl, www.hotton.pl

HOTTON

Hotton hotel to nowoczesny obiekt hotelowo-konferencyjny położony w Centrum Gdyni. Połączenie komfortu, nowoczesności i dobrej kuchni zadowoli gust każdego Gościa. To idealne miejsce dla osób przybywających w interesach oraz chcących wypocząć.

Hotel usytuowany jest na granicy portu, w sąsiedztwie głównej ulicy handlowej, niedaleko Skweru Kościuszki, przystani jachtowej i plaży miejskiej. Od 3 kondygnacji rozpościera się ciekawy widok na Zatokę Gdańską i Stocznie. Oferujemy 62 komfortowe pokoje, wyposażone w LCD, TV SAT, bezpłatny dostęp do Internetu.

Na Gości czekają atrakcje: Bowling Club z 3 torami i drink barem oraz rekreacja z mozaikową łaźnią parową, sauną suchą i dużym jacuzzi.

W Restauracji Bucatti i Włoskiej Restauracji Calipso Szeft Kuchni spełnia marzenia kulinarne.

Hotton Hotel is a modern hotel-conference venue compound located in Gdynia downtown. The blend of luxury, modern style and exquisite cuisine will satisfy each guest. This is an ideal venue for those travelling for business or pleasure.

The Hotel is situated in the harbour's direct vicinity, by the main shopping street, near Kościuszko Square, yacht marina and a public beach. Floors 3 and up have a magnificent view of the Gdańsk Bay and shipyard.

We offer 62 comfortable rooms with LCD, TV SAT and free internet access. Our guests are invited to use the Bowling Club drink bar, mosaic steam bath, dry sauna and jacuzzi.

Bucatti Restaurant and Calipso Italian restaurant will make your culinary dreams come true.

Georgian Wine

SAERCO

საერო

2007

GEORGIAN WINE CENTER
red dry

Produce of Georgia

750 ml

Alc

Georgian Wine Center Ltd.
ul. Wiertnicza 143, Warszawa, Poland

www.georgianwine.pl
www.kmwine.eu

Noble wines from Georgia

EIC CHROBRY, MIEJSCE 16, OKNO

Weekend. Szkoda czasu na siedzenie w domu.

Kup BILET WEEKENDOWY i jedź gdzie Cię oczy poniosą pociągami Express InterCity oraz TLK. Ciesz się nieograniczoną liczbą przejazdów w dni wolne od pracy. Chcesz podróżować pociągami z rezerwacją miejsc? Pamiętaj, aby wykupić miejscówkę.

BILET WEEKENDOWY

149 zł

w drugiej klasie

EiC
EXPRESS INTERCITY

www.intercity.pl

Stan na 5 kwietnia 2011 roku.